ÆSOPI PHRYGIS FABULÆ

JAM RECENTER EX COLLATIONE OPTIMO-rum exemplarium emendatiùs excu-sæ, unà cum nonnullis variorum Authorum Fabulis adjectis:

F-9-48

Et Indice correctiori præfixo.

H. 2. 14.

LONDINI,
Excudebat ROGERUS DANIEL, pro Societate Stationariorum MDCLIII.

ÆSOPI VITA
BREVISSIME EX
Maximo Planude ſelecta.

RErum humanarum naturam perſecuti ſunt & alii, & poſteris tradiderunt: Æſopus verò videtur, non abſque divino afflatu cùm moralem diſciplinam attigiſſet, magno intervallo multos eorum ſuperâſſe. Genus quidem traxit ex Ammorio oppido Phrygiæ, cognomento Magnæ; ſed fortunâ fuit ſervus: verùm ſervitus non potuit animum ejus liberum corrumpere. Fuit autem non ſolùm ſervus, ſed & deformiſſimus omnium ſuæ ætatis hominum: nam acuto fuit capite, preſſis naribus, depreſſo collo, prominentibus labris, niger, unde & nomen adeptus eſt, ventroſus, valgus, & incurvus, &, quod erat omnium peſſimum, tardiloquentiâ & voce obſcurâ ſimul & inarticulatâ; quæ omnia ſervitutem ei parâſſe videri poſſunt. Sed cùm tali eſſet, támque deformi corpore, animo tamen fuit naturâ ſolertiſſimo, & ad omne commentum feliciſſimo. Homo igitur tam deformis ad fodiendum agrum ab hero ſuo immittitur: quò digreſſus alacriter operi incumbebat. Cúmque ejus domino ficus agricola quidam dono dediſſet, ejus dominus ſervo cuidam Agathopo domum ferendas commiſit. Qui Agathopus conſilium iniit cum ſervo, ut ipſas ficus illicitè devorarent, cauſarentúrque poſtea Æſopum furto ablatas ediſſe, ut hero domum redeunte accuſaretur. Æſopo parantur flagra. Procumbit ad heri pedes miſer, dilationem petit: quâ impetratâ, aquam calidam affert, cujus partem ebibit, reliquam propinat conſervis. Æſopus præter aquam nihil evomit: ſervi, unà cum humore, ficus in terram ejiciunt. Nudi nebulones flagro miſerè conciduntur, laudato miſericè ingenio Æſopi. Cùm Sacerdotes Dianæ conveniſſent Æſopum, rogâſſéntque ut viam illis monſtraret, quæ in urbem ducebat: is priùs frugali cœnâ refocillatos in viam dux ipſe ducit. Ob quam hoſpitalitatem Sacerdotes precibus orant Dianam, ut ipſa gratiam referat homini tam bene de ipſis merito. Quo facto reverſus Æſopus, in ſomnium que lapſus, viſus eſt videre Fortunam adſtare ſibi, ſolventem ejus linguam, atque fabularum largientem doctrinam. Quare mirificè lætatus Æſopus, expergiſcitur, beneficiúmque in hoſpitalitatis obſervationem rejicit. Non enim ampliùs loquendo rardus erat, ſed linguâ ſolutâ expeditè loquebatur. Quod cùm Zenas qui-

dam agri præfectus intellexisset, timens nequando iniquitatis apud os ad co
minum ab Æsopo accusaretur, hominem prævenit, atque gravissimâ ac lentem
satione in odium domini induxit, adeò ut eidem præfecto ab hero Æso Æsopus j
traderetur. Cúmque in potestate Zenæ foret Æsopus, convenit Zen ret sati
mercator quispiam, rogans num jumentum aliquod velit divendere. Æsopum
spondit Zenas, jumentorum se potestatem non habere; verùm Æso ndignan
monstrat, si hunc velit, adesse quidem. Quem cùm vidisset merca isset, non
Unde hæc tibi olla, inquit? Anne truncus est, vel homo? Ni vocem leganti
mitteret, utrem inflatum arbitrarer: atque indignatus abiit. Æso gentibu
ipsum sequens, Mane, inquit. Ille verò conversus, Abi, inquit, sordi ecreta. N
sime canis. At Æsopus inquit, Eme me, mercator: non inutile bonum e
sum futurus mancipium. Nam tibi domi sunt mali pueri, & in otio fl ionatus
tes: his me præfice Pædagogum; omnino eis ero pro larva. Ridens prudenti
tur mercator, ad Zenam dicit, Quanti vas hoc malum vendis? Ille tri Samii m
ait obolis. Mercator tres obolos exponens, Nihil emi, inquit, nihil ex insula
posui Mercator. Ille cùm Ephesi reliqua vendidisset mancipia, tres rant cum
manserant illi; Grammaticus, Cantor, & Æsopus. Quos cùm ille perag
quiret divendere, Samum petiit, atque ibi expositis his tribus, Gramma
to & Cantore egregiè ornatis, Æsopo verò in medio sordidissime stan
venit Philosophus Xanthus; atque hos tres probè contuens, mercato
commentum miratus est, curnam inter duos bellissimos juvenes tam s
didum statuisset homuncionem. Xanthus igitur percontatur Cantor
Cujas esset; Respondit, Cappadoxum: Quid sciret; Respondit,
mnia. Quo dicto, risit Æsopus. Quæsivit & à Grammatico Xanthus Cu
esset; Dixit se Lydium esse. Quid facere sciret rogante Xantho;
mnia, inquit Grammaticus: atque iterum risit Æsopus. Discedente X
tho, rogant discipuli, ut Æsopum emat: nam reliquos nimis magno pr
tio æstimârat mercator. Veniens ad Æsopum Xanthus, rogat. Unde si
Nigrum se esse, respondit. Ille verò, Non hoc volebam, ait, sed, Un
natus sis. At Æsopus, Ex ventre matris meæ. Non hoc dico, inq
Xanthus, sed, In quo loco natus sis. Æsopus respondit, Matrem
renunciasse sibi, an in sublimi vel humili loco eum genuerit. Xanth
Quid facere sciret, percontatur; & ille, Nihil. Quomodo, dixit Xanth
Quoniam hi duo se omnia professi sunt nôsse: mihi verò nihil reliqueru
Laudatus est multis modis Æsopus à scholasticis ob hoc responsum, q
niam nullus sit uspiam inter mortales, cui cognita exploratáque sunt
mnia. Xanthus empturus Æsopum, dixit, Si emero te, anne es fugituru
Cui Æsopus respondebat, Hoc si facere voluero, haudquaquam te uter
consultore. Quæ cùm maximè placuissent Xantho, subintulit, Sed def
mis es. Atqui, ille respondit, O Philosophe, non faciem, sed mente
oportet inspicere. Xanthus, soluto à scholasticis pretio, Æsopum ac
pit. Inter deambulandum igitur, cùm sol esset ardentissimus, Xanth
meiebat nihilominus iter peragens. Id animadvertens Æsopus, dixit
confessum fugiturum Xantho curnam id facere vellet exquirente; Qu
niam, inquit, si tu, cùm herus sis, naturæ non potes morem gerere; qu
servo mihi faciendum? nam si ad ministerium aliquod mitteret, num int
volandum cacare deberem? Post hæc accidit, Xanthum die quodam am

os ad convivium invitâſſe, quibus rem gratam facturus, Æſopo mandat, ſſimâ ac lentem coquat. Commodè paratâ & coctâ, Xanthus eam jubet afferri. ero Æſopus juſſa exſequitur. Xanthus, lente acceptâ probaturus anne cocta enit Zemret ſatis, digitis eam attrivit : & multas adhuc ſupereſſe patans, juſſit ndere. Æſopum afferre. Præter aquam is nihil adportavit. Xantho graviter m Æſop dignante, quòd lentes non apponeret menſæ, reſpondit, Se, veluti juſ. t mercatſet, non lentes, ſed lentem coxiſſe. Referuntur ſententiæ aliquot Æſopi Ni vocen legantiſſimæ, hæ videlicet: Deum ante omnia cole. Regem honora. Bene . Æſ gentibus nè invide. Linguæ continens eſto. Mulieri nunquam credas t, ſordi creta. Nè pudeat te ſemper diſcere meliora. Fac quæ te non mœnificent. inutile bonum eſſe non te pœniteat. Æſopus cùm apud Samios ageret, libertate otio ſionatus eſt; miſsúſque Cræſo regi bellum cum Samiis agenti, is ſuâ cùm Ridens prudentiâ, tum urbanitate, effecit, ut Samiis placatus rex conciliaretur. Ille tri Samii multis honoribus redeuntem Æſopum exceperunt: qui, diſcedens , nihil ex inſula, orbem peragravit: cui maximam familiaritatem fuiſſe memo a, tres rant cum Licero rege, à quo ſtatua aurea Æſopi juſſa eſt erigi. Deinde, m ille peragratâ Græciâ, Delphos pervenit, à quibus nullo affectus eſt hono Gramm re; ſed ab ipſis poſt ſalutaria præcepta, rupe præceps me ſta devolutus, mortuus eſt: cujus mors gravi peſtilentiâ nercato ulta, injuſtè occiſi Æſopi indicium Delphis tam exhibuit. Cantor ondit, thus Cu atho; ente X agno p Unde fi ed, Un o, inq rem Xanth Xanth iqueru um, q ſunt gituru re ute d def mente um ac Xanth dixit ; Qu ; qu um int am hn

Martinus Dorpius Joanni Leupi, Jacobo Papæ, & Joanni Ninivitæ, eruditissimis in Flandria Ludimagistris, S.

EQuidem in ea & sum & fui semper sententia, viri ornatissimi, quam mutare nullus queam, sed nec velim ut impendiò plùs nutantibus literis consultum putem ab eruditis aliquot nostrâ memoriâ viris, qui classicos autores castigatè ediderunt. quàm à quibusdam gloriæ aucupibus (nam alios taceo) qui commentariorum latifundiis omnia occupârunt. Ecquis enim non eo nomine Alanum Romanum suspicit, amat, prædicat? Hæc mecum identidem reputans, ausus sum & ipse quiddam minus, penè dixerim minimum, nempe fabulas Æsopicas rursus emittere, non carmine quidem illas subrusticè conscriptas, sed prosâ oratione mirum quàm lepidè concinnatas; utpote à Guilielmo Gaudano, tanto viro, ut ab Erasmo meo, literatorum quasi Phœnice, seriò sit laudatus. Eam opellam vobis ingeniosæ Flandrorum juventutis præceptoribus nuncupatam dedico, eò utique spectans, ut scholastici vestri hoc lævigatorio omnem tenellarum linguarum stribiliginem priùs abradant, quàm Lilianum nostrum vetus, atque adeò primum apud Lovanienses politioris literaturæ domicilium profecti, Philosophiæ initientur. Adjeci paucula ex Gellio, Politiano, Petro Crinito; sed selecta. Quòd si genio quopiam adspirante levis hæc alea feliciter ceciderit, plusculùm aliquando, & quædam meæ fœturæ, quæ interim parturio, pariam; dialogos, carmina, prologos in actiones Plautinas, complementum Aulularia, atque id genus alia. Cur enim, quæso, non ausim? quoniam absterreor. Auxilio videlicet fretus Thesei quondam vestri, nunc & mei Nicolai Ruscoducensis viri (quem, tacente me, ipsi probè nôstis) exquisitè docti, sive Philosophicas fabulas requiratis, sive venustioris dictionis lautitias, & amici, candidi, sinceri, humani, qui curam hujus editiunculæ in se omnem derivavit: in reliquis idem (quæ est hominis vigilantia) lubens obiturus. Rideri interim ab istis amusis sinistrâ Minervâ natis, hoc verò mihi palmarium; quando sui similes, & omnes, & solos, in cœlum ferre destinaverunt. Valete. Lovanii, ex nominatissimo Lilianorum Gymnasio, ad 10. Kal. Decemb.

EX

EX
PHILOSTRATI
IMAGINIBUS.

FAbulæ ſe ad Æſopum, ſuâ in eum benevolentiâ, conferunt, quòd ſatagit ſui: Fabula quippe & Homero, & Heſiodo, nec non & Archilocho in Lycambem curæ fuit: ſed ab Æſopo humana omnia ad fabulas redacta ſunt, ſermone brutis non temere impertito. Nam & cupiditatem tollit, & libidinem inſectatur & fraudem. Atque hæc ei leo quiſpiam agit, & vulpes; & per Jovem nec equus, nec teſtudo muta; ex quibus pueri diſcant, quæ in vita gerantur. Habentur igitur in pretio fabulæ propter Æſopum; accedunt ad januam docti hujus, vittis eum devincturæ, coronâque oleaginâ coronaturæ. Hic (ut puto) fabulam aliquam texit: riſus enim faciei, & oculi in terram defixi, id præ ſe ferunt: Pictorem, fabularum curas remiſſiore animo indigere non latuit. Philoſophatur autem pictura & fabularum corpora: Bruta enim cum hominibus conferens, cœtum circa Æſopum ſtatuit ex illius ſcena confictum. Chori dux vulpes depicta eſt. Utitur enim eâ Æſopus miniſtrâ argumentûm plurimorum, ceu Davo Comœdia.

INDEX FABULARUM
omnium, quæ in hoc libro continentur, secundum ordinem Alphabeti.

De

Abiete & dumis 37.
Accipitre columbam insequente 58
Accipitribus inter se inimicis 91
Adolescentibus duobus 18
Adolescente & cato 19
Adolescente ex coitu infirmo, & lupo 88
Adolescente in funere matris canente 78
Adolescente & coquo 100.119
Adolescente & hirundine 132
Ægroto & Medico 27. 102. 132
Ægyptio ad fidem hort. 170
Æthiope 150
Agno & lupo 19. 122
Agricola 151
Agricola & filiis 20. 118
Agricola & canibus 23. 58. 117
Agricola & ciconia 24
Agricola mercaturam & militiam affectante 75
Agricola & poeta 83
Agricola filios suos docente 98
Agricola & pelargo 122
Accipitre & pullis 37
Amicis duobus & urso 34. 99
Amicis duobus & ursa 76. 119
Amne suum fontem convitiis lacessente 76
Anguilla conquerente 62
Anfere 40
Anfere & grue 146
Anseribus 30
Anu & ancillis 28
Anu dæmonem accusante 67
Ape & Jove 131
Apiario 152
Apologo ex Petro Crinito 40
Apologo Æsopi Phrygis 46
Apologo ex Mantuano 26
Apro & asino 3
Apro & rustico 40
Aquila 164
Aquila & cornicula 4
Aquila & corvo 25
Aquila & pica 65
Aquila filios cuniculi rapiente 85
Aquila & vulpe 106
Aquila & corvo 107
Aquila & homine 113
Aranea & hirundine 58

Aranea

Aranea & podagra 52
Arboribus pulchris & deformi 61
Ariete cum tauro pugnante 84
Arione & delphino 50
Artubus humanis & ventre 57
Arundine & olea 100
Asino 28. 33. 44
Asino & equo 29. 134
Asino & viatoribus 44
Asino & vitulo 59
Asino, simia, & talpa 62
Asino & scurra 76
Asino ægrotante & lupis visitantibus 79
Asino laborum finem non inveniente 79
Asino qui hero ingrato serviebat 80
Asino tubicine, & lepore tabellario 90
Asino & lupo 102. 135
Asino & Jove 133
Asino & leone 147
Asino sylvestri 160
Asinis 161
Asino & vulpe 161. 162
Asino & ranis 161
Asino & corvo 162
Avaro 145
Avaro & invido 38
Aucupe 124
Aucupe & palumbo 21
Aucupe & frigilla 70
Aucupe & vipera 102
Aucupe & merula 133
Avibus & quadrupedibus 13
Avibus scarabeos timentibus 6
Avibus plures reges eligere volentibus 77
Auriga & rota currûs stridente 86

B

BOve & juvenco 41
Bubulco 164
Buccinatore 21
Butali 150

C

CAlamo, sive canna, & oliva 120
Camelo 33. 162
Calvo crines externos gerente pro nativis 105
Cancro & vulpe 156
Cancris, matre & filio 32
Cane & umbra 2
Cane & asino 5
Cane venatico 9
Cane & lanio 18. 102
Cane invido & bove 35
Cane mordaci 33
Cane & leone 42
Cane & hero 69
Cane oves domini occidente 48
Cane ad cœnam vocato 112
Cane & lupo 126
Cane carnes portante 127
Cane & gallo 143
Canibus 155
Canibus urbanis villaticum insequentibus 67
Cantilena tabellario placita 171
Caponibus pinguibus & macro 60
Carbonario & fullone 21. 95.
Carbonario & lotore 113
Carduele & pavone 71

Castore virilia sibi amputante 101
Cassita 145
Cato & gallo 109
Cata in fœminam mutata 116
Cera duritiem appetente 75
Cerva 146
Cerva & leone 146
Cerva & vite 147
Cervo 14
Cervo & ove 10
Cervo & bobus 16
Cervo & leone 121
Cicada et formica 41
Citharœdo 156
Cochleis 151
Cochlea petente à Jove ut suam domum secum ferre posset 81
Columba 163
Columba et pica 59
Columba et cornice 163
Columbis et milvo 8
Coriario emente pellem ursi, à venatore nondum capti 73
Cornice et ove 25
Cornice et urna 38
Cornice et corvo 157
Cornice et cane 157
Corvo et vulpecula 4
Corvo et lupis 50
Corvo et vulpe 125
Corvo ægroto 126
Corvo et serpente 157
Cuculo et accipitre 59
Culice cibum ab ape petente 90
Culice et leone 165
Cygno 150
Cygno in morte canente reprehenso à ciconia 61

D

Derisione hominis porcum occidere volentis 169
Divite 163
Divite & servo 66

E

Epistolis Laurentii tribus 54. 55. 56.
Equite calvo 34
Equo et leone 12
Equo et asino 13. 96
Equo et cervo 17
Equo inculto sed veloci, & cæteris eum deridentibus 87
Eremita ægrotante 66
Eremita et milite 74

F

Fabula ex Lamia Polit. 48
Fabula Mancini 173
Fabro et cane 123
Facetum de erudiendo asino dictum 170
Facetum Minacii consilium 173
Fele in fœminam mutata 97
Filio senis et leone 104
Florentino qui equum emerat 170
Formica 27. 159
Formica et columba 131
Formicis et cicada 142
Furibus 156
Fure et cane 8

Gal-

INDEX.

G

Gallina & vulpe 136
Gallina & hirundine 162
Gallina auripera 165
Gallo gallinaceo 1
Gallo & cato 24
Gallo & vulpe 166
Gallis & perdice 111
Gallis duobus inter ſe certantibus 130
Gliribus quercum eruere volentibus 68
Graculo 11

H

Herinaceo viperam hoſpitem ejiciente 82
Hirundine & aliis aviculis 7
Hirundine & cornice 150
Hinnulo 145
Hœdo & lupo 9. 28. 156
Homine, quem canis momorderat 99. 118
Homine & ligneo deo 112
Homine, qui in ſomnis aurum reperiebat 169

I

Impoſſibilia promittente 143
Inimicis duobus 119
Jove 141. 158. 159
Jove & ſimia 30
Jove & corvo 122
Juvene ſenis curvitatem irridente 64

L

Læna & vulpe 129
Legato avaro tubicines decipiente 63
Leone ſene 5. 127
Leone ruſtici filiam amante 128
Leone & aliis 2. 28
Leone & vulpecula 16
Leone & rana 27. 127
Leone & capra 29
Leone & tauro 31. 128
Leone & capella 38
Leone & venatore 38
Leone & mure 75
Leone porcum ſibi ſocium eligente 90
Leone, aſino, & vulpe 128
Leone & homine 137
Leone & urſo 14
Leone & lupo 149
Leporibus 159
Leporibus & ranis 9. 134
Lepore ſeſe vulpi præferente 82
Lepore calliditatem, & vulpe celeritatem à Jove petentibus 87
Lepore & teſtudine 138
Lignatore 133
Lupo ſuadente hiſtrici ut tela deponeret 81
Lupo ovis pelle induto 83
Lupo piſce fluvii, maris regnum affectante 85
Lupo & agno 1. 129
Lupo & grue 2. 129
Lupo & ſucula 8
Lupo & capite picto 11
Lupo & vulpe 13
Lupo & agnis 15
Lupo & cane 22
Lupo & ove 159

Lupo

Lupo & vetula 165
Luſcinia cantum accipitri pro vita pollicente 179

M

Marito & uxore 155
Medico & mortuo 124
Medico, qui inſanos curabat 172.
Membris & ventre 15. 50
Mercurio 158
Mercurio & ſtatuario 154
Mercurio & Tireſia 154
Milite & duobus equis 70
Milite qui uxorem habuit litigioſam 168
Milvo ægroto 6
Minacii luſoris reſponſione 173
Monedula 158
Monedula & columba 157
Mula 124
Muliere 149
Muliere virum morientem flente 61
Muliere amatoris diſceſſum flente 62
Muliere, quæ pro viro ſe mori velle dicebat 7
Muliere ignem in domum mariti ferente 91
Muliere & gallina 99. 118. 135
Muliere medico 117
Muliere & ancillis 151
Muliere venefica 151
Muliere maritum pediculoſum vocante 167
Mulo & equo 72
Mure & rana 1
Mure urbano & ruſtico 3
Mure in ciſta nato 57
Mure amicitiam cum fele ineunte 80
Mure liberante milvum 81
Muribus & cato 121
Muſca 132
Muſca, quæ, quadrigis inſidens, pulverem ſe excitaſſe dicebat 62
Muſca & formica 11
Muſcis 154
Muſtela ſenicula & muribus 26

N

Nautis Sanctorum auxilium implorantibus 62
Nuce, aſino, & muliere, quibus ſingulis proſunt verba 79
Nuttrice & lupo 32

O

Olitore & cane 147
Ollis duabus 34
Opilione & agricolis 24
Ove paſtori convitiante 86

P

Pardo & vulpecula 42
Partu montium 8
Partu terræ 50
Paſtore 163
Paſtore artem nauticam exercente 104
Paſtore & mari 139
Paſtore & lupo 148
Patre & filiis 98
Patre filium ad virtutes frustra hortante 83

Pavone & luſcinia 25
Pavone & pica 27
Pavone & grue 36
Pavone & monedula 144
Paupere monoculo 173
Philomela & accipitre 108
Pigritia Adoleſcentis 166
Piſcatore 114. 163
Piſcatoribus 44. 114. 115
Piſcatore & piſciculo 31. 37
Piſcatore & cinaride 96
Piſcatore & ſmaride piſce 110
Piſcibus 42
Piſcibus è ſartagine in prunas deſilientibus 63
Porco & equo 73
Prætore repetundarum damnato 91
Puero & fure 39
Puero & matre 104. 135
Puero & Fortuna 120
Puero oves paſcente 125
Puero & ſcorpione 137
Pulice 141
Pulice & homine 141
Punica & malo, arboribus 140

Q

Quadrupedibus ſocietatem adverſus aves, &c. 63
Quercu & arundine 30. 36

R

Ranis 143. 152
Ranis & earum rege 7
Rana & bove 13
Rana & vulpe 33. 135
Ranis regem petentibus 116
Rege & ſimiis 93
Ridenda de paucitate amicorum Dei reſponſione 172
Ruſtico & colubro 3
Ruſtico & angui 10
Ruſtico & equo 20
Ruſtico & Fortuna 35
Ruſtico & juvenco 39
Ruſtico & Hercule 40
Ruſtico impetrante ut triticum abſque ariſtis naſceretur 58
Ruſtico amnem tranſituro 58
Ruſtico & mure 65
Ruſtico per vocem hœdi ad juriſconſultum admiſſo 88

S

Sacerdote & pyris 72
Sacerdote, qui caniculum ſepelivit 167
Sacerdote, Epiphania an vir effec vel fœmina, igner. 171
Salice & ſecuri 138
Sancti Antonii fratre, & laico, & lupo 171
Satyro & viatore 39
Satyro & ruſtico 45
Scarabeo & aquila 45
Scurra & epiſcopo 71
Sene puellam in uxorem accipiente 64
Sene, ob impotentiam, carnis libidinem relinquente 82
Sene, juvenem poma ſibi furripientem, ſaxis dejiciente 89
Sene mortem differre volente 92
Sene mortem vocante 117
Sene, qui aſinum portavit 168
Serpente 16

Serpente & agricola 136
Serpente & cancro 148
Simia 141
Simia & vulpecula 16
Simia & ejus prole 35
Simia & duobus ejus natis 41
Simia & vulpe 121
Simia & delphino 153
Singulari animali & vulpe 145
Sole & aquilone 32
Sue & cane 70. 148
Sylva & ruſtico 15

T

TAlpa & matre 140
Tauro & capro 35
Tauro & mure 4
Tauris & leone 36
Teſtudine & aquila 32. 146
Teſtudine & ranis 68
Tigride & vulpe 36
Trabe & bobus eam trahentibus 60
Trabe boum pigritiam increpante 71
Tubicine 100. 123
Turdo amicitiam cum hirundine ineunte 65
Thynno & delphino 101. 124

V

VAte 130
Vaticinatore 93
Venatore & perdice 138
Verme & vulpe 164
Veſpis, perdicibus & agricola 140
Veſpertilione, rubo & mergo 144
Veſpertilione & muſtela 160
Viatore 136
Viatore & pera inventa 103
Viatoribus 152. 160
Vidua virum petente 67
Vidua & aſino viridi 84
Vipera & lima 14
Viro, Cardinali nuper creato, gratulaturo 64
Viro & uxore bigamis 74
Viro maligno & dæmone 77
Viro zelotypo 78
Viro cyſteres recuſante 79
Viro amicos experiri volente 86
Viro aratrum portante 174
Viro avaro ſaculum nummorum alloquente 92
Viro jactabundo 95
Viro Apollinem tentante 95
Viro & Satyro 96
Viro agricola 113
Viro inope & infirmo 115
Viro & uxoribus 142
Vitula & bove 120
Vitulo & cerva 131
Ulmo & ſilere 75
Upupa indignè honorata 72
Urſo & apibus 69
Vulpecula & ciconia 10
Vulpecula & muſtela 17
Vulpecula & pardale 43
Vulpe 137
Vulpe & leone 23. 94. 109
Vulpe & aquila 23
Vulpe & fele 43
Vulpe & mulieribus gallinas edentibus 60

Vulpe carnem leporis cani laudante 85
Vulpe et capro 93
Vulpe et capite reperto 95
Vulpe et trago 108
Vulpe ſine cauda 110
Vulpe et rubo 110
Vulpe et crocodilo 111
Vulpe et venatoribus 111
Vulpe et larva 112
Vulpe eſuriente 114
Vulpe et pardo 115
Vulpe à ruſtico in palea abſcondita 170
Vulture aliiſque avibus 29
Uxore in flumine perempta 167

INTERPRETES.

Adrianus Barlandus.
Angelus Politianus.
Anianus.
Aulus Gellius.
Eraſmus Roterodamus.
Guilielmus Gaudanus.
Guilielmus Harmanus
Joannes Antonius Campanus.
Laurentius Abſtemius.
Laurentius Valla.
Nicolaus Gerbellius Phorcenſis.
Petrus Crinitus.
Plinius ſecundus Novocomenſis.
Rimicius.

PETRI

PETRI ÆGIDII ANTUERPIANI

Hendecaſyllabon ad Lectorem.

Quiſquis noſcere fabulas jocoſas
Æſopi cupis, hunc novum libellum
Limatum, nitidum, eruditulúmque,
Exili tibi compara monetâ:
Quo nec terſior eſt, venuſtiórque,
Nec jucundior eſt, facetiorve;
Seu purum inſpicias ſtylum Latinum,
Seu tu beſtiolas legas loquentes.
Quin & ſenſiculis ſcatent amœnis:
Ut vita inſtituenda cuique, monſtrant.
Hunc nec barbarus ore Zoileo
Pinſet, deprimet, atque lancinabit:
Hunc vel Religioſuli probabunt,
Qui tecti picco caput cucullo
Ipſis ſunt Cynicis ſeveriores.
Nullos quippe docet feros amores.
Vel, quæ lædere teſſulam juventæ
Poſſent, illecebras licentiores.
Sed quid plura moror? Libellus iſte
Prorſus nobilis, elegans, Latinus:
Horarum eſt ſimul omnium libellus.

ÆSOPI

ÆSOPI FABULÆ.

De Gallo Gallinaceo.

Gallus gallinaceus, dum vertit ſtercorariũ, offendit gemmam; Quid, inquiens, rem ſic nitidam reperio? Si gemmarius reperiſſet, nihil eſſet eo lætius, ut qui pretium ſciret. Mihi quidẽ nulli eſt uſui nec magni æſtimo: imò equidẽ omnibus gemmis granum hordei malim.

MOR. Per *gemmam*, artem ſapientiámque intellige; per *gallum*, hominem ſtolidum & voluptuarium. Nec ſtolidi artes liberales amant, cum uſum earum neſciant: nec voluptuarius, quippe cui una placeat voluptas.

De Lupo & Agno.

Lupus, ad caput fontis bibens, videt agnum procul infrà bibentem: accurrit: agnum increpat, quòd turbarit fontem. Trepidare agnus, ſupplicare ut parcat innocenti; ſe, quando longè infrà biberit, potum lupi nè potuiſſe quidem turbare, nedum voluiſſe. Lupus contrà intonat; Nihil agis, ſacrilege: ſemper obes: pater, mater, omne tuum inviſum genus ſedulò mihi adverſatur. Tu mihi dabis hodie pœnas. pagi: 129.

MOR. Vetus dictum eſt, *Ut canem cædas, facilè inveniri baculum.* Potens, ſi libet nocere, facilè capit nocendi cauſam. Satis peccavit, qui reſiſtere non potuit.

De Mure & Rana.

Bellum gerebat mus cum rana. De paludis certabatur imperio. Pugna erat vehemens & anceps. Mus callidus ſub herbis latitans ex inſidiis ranam adoritur. Rana, viribus melior, pectore & inſultu valens, aperto Marte hoſtem laceſſit. Haſta utrique erat juncea. Quo certamine procul viſo, milvus adproperat: dúmque præ ſtudio pugnæ neuter ſibi cavet, utrumque bellatorem milvus rapit ac laniat.

MOR. Itidem evenire solet factiosis civibus, qui accensi libidine dominandi, dum inter se certant fieri magistratus, opes, plerunque etiam vitam in periculo ponunt.

De Cane & Umbra.

CAnis tranans fluvium rictu vehebat carnem. Splendente sole, ità ut fit, umbra carnis lucebat in aquis quam ille visam avidè captans quod in faucibus erat perdidit. Itaque tum rei, tum spei jacturâ perculsus primò stupuit: deinde animum recipiens, sic elatravit, Miser deerat cupiditati tuæ modus. Satis supérque erat, ni desipuisses; jam per tuam stultitiam minus nihilo tibi est.

MOR. Monemur hac fabellâ modestiæ, monemur prudentiæ, ut cupiditati sit modus, nè certa pro incertis amittamus. Astutè certè Terentianus ille Sannio; *Ego*, inquit, *spem pretio non emam.*

De Leone & quibusdam aliis.

CUm ove quibusdamque aliis pepigerat leo, venationem fore communem. Itur venatum: capitur cervus, partiuntur. Singulis singulas partes tollere, ut convenerat, incipientibus, leo irrugit, Una inquiens, pars mea est, quia sû dignissimus. Altera itidem mea est, quia viribus præstantissimus. Porrò, quia in capiendo cervo plus sudaverim, vendico tertiam. Quartam denique partẽ ni concesseritis, actum est de amicitia. Socii, hoc audito, discedunt vacui & taciti, non ausi mutire contra leonem.

MOR. Rara semper fuit fides; apud hoc seculum rarior est; apud potentes & est & fuit semper tantissima. Quocirca satius est, ut vivas cum paribus. Qui enim cum potentiore vivit, necesse habet sæpe de suo jure concedere. *Cum æqualibus æquale tibi jus esto.*

De Lupo & Grue.

LUpo voranti ovem fortè ossa hæsêre in gula: ambit, orat opem. Opitulatur nemo. Omnes dictitant, tulisse eum pretium voracitatis. Tandẽ blanditiis multis, pluribúsq; promissis gruẽ inducit, ut, collo longissimo in gulam inserto, os infixum eximeret: petenti autem præmiũ illu-

sit.

sit : Inepta, inquit, abi: non sat habes quod vivis ? vitam debes mihi : si libuisset, licuit præmordere collum tuum.

MOR. Tritum est, *Perire quod facis ingrato.*

De Rustico & Colubro.

RUsticus, repertum in nive colubrum frigore propè enectum, domum tulit, adjecit ad focum. Coluber, ab igne vim virúsque recipiens, deinde flammam non ferens, omne tugurium sibilando infecit. Accurrit rusticus, correpta sude verbis verberibúsque cum eo injuriam expostulat ; Num hanc referat gratiam ; num vitam erepturus sit illi, qui vitam ipsi dederit.

MOR. Fit interdum ut obsint tibi, quibus tu profueris ; & malè de te mereantur ii, de quibus tu bene sis meritus.

De Apro & Asino.

DUm iners asinus irrideret aprum, ille indignans frendebat : Malum quidem, ignavissime, fueras meritus : sed etiamsi tu pœna fueras dignus, tamen ego indignus qui à te pœnas sumam. Irride tutus, impunè tibi licet : tutus enim es ob inertiam.

MOR. Demus operam, ut, cùm indigna nobis audiamus aut patiamur, nè indigna nobis dicamus aut faciamus. Mali enim & perditi plerumque gaudent si quispiam bonorum eis resistat: magni pendunt, haberi se dignos ultione. Imitemur equos & magnas bestias, qui oblatrantes canículos cum contemptu præterieunt.

De Mure urbano, & Mure rustico.

LIbitum est urbano muri deambulare rus. Videt hunc mus rusticus ; invitat ; apparatur ; itur cœnatum. Depromit rusticus quicquid reposuerat in hyemẽ, & exhaurit omne penu, ut tanti hospitis expleat lautitiam. Urbanus tamen, frontem corrugans, ruris damnat inopiam, urbis subindè laudat copiam. Remeans, ducit secum in urbem rusticum, ut, quæ verbis jactitaret, re comprobaret. Ineunt convivium, quod urbanus splendidè comparaverat.

Inter epulandum auditur in ſera murmur clavis. Trepi-dare illi, & fugitare fugitando. Ruſticus, & inſuetus loci ignarus, ægrè ſe tueri. Diſcedente famulo, redit ur-banus ad menſam; vocat ruſticum. Ille vix tandem me-depoſito prorepit. Invitantem ad pocula urbanum, perco-tatur num hoc periculum crebrum ſit. Reſpondet ille, qu-tidianum eſſe; contemni oportere. Tum ruſticus, Quoti-dianum? inquit. Mehercule, tuæ dapes plus fellis quàm mellis ſapiunt. Equidem malo cum ſecuritate meam in-opiam, quàm cum tali anxietate illam copiam.

MOR. Divitiæ præ ſe ferunt quidem voluptatem: ſed ſi introſpicias, h-bent pericula & amaritudinem. *Eutrapelus* quidem fuit, qui, cum inimic-ſuis quàm maximè nocere vellet, divites eos faciebat; dictitans ita ſe e-ulciſci, quippe accepturos cum divitiis ingentem ſarcinam curarum.

De Aquila & Cornicula.

Aquila nacta cochleam, non vi aut arte quivit eruen-piſcem. Accedens cornicula dat conſilium: ſuade-ſubvolare, & è ſublimi cochleam in ſaxa præcipitare; ſ-enim fore ut concha frangatur. Humi manet cornicul-ut præſtoletur caſum. Præcipitat aquila, frangitur teſt-ſubripitur piſcis à cornicula, dolet eluſa aquila.

MOR. Noli quibuſvis habere fidem; & conſilium, quod ab aliis accep-ris, fac inſpicias. Multi enim conſulti, non ſuis conſultoribus, ſed ſibi co-ſulunt.

De Corvo & Vulpecula.

Prædam nactus ſtrepitat in ramis corvus. Videt vu-pecula geſtientem: accurrit. Co-vum inquit, plurim-ſalute impertit vulpes. Sæpenumero audieram famam e-ſe mendacem; jam reipſa experior. Nam ut hàc fortè ja-prætereo, ſuſpiciens te in arbore, advolo culpans famam. Fama enim eſt, te nigriorem pice eſſe, & video candidi-rem nive. Meo ſanè judicio cygnos vincis, & heden- formoſior albâ es. *Quòd ſi ut plumis ità & voce excel-*

la

as, omnium avium equidem te dixerim reginam. Hac
ſſentatiuncula illectus corvus, ad canendum apparat.
pparanti verò è roſtro excidit caſeus: quo correpto, vul-
ecula cachinnum tollit. Tum demum miſerum corvum
udet, pigétque ſui, & jactura rei miſto pudore dolet.

MOR. Nonnulli ſic avidi laudis ſunt, ut cum ſuo probro & damno ament aſſentatorem: ejuſmodi homunciones prædæ ſunt parasitis. Quod ſi vitaveris jactantium, facilè aſſentatorum peſtiferum genus vitaveris. *Si tu voles eſſe Thraſo, nuſquam deerit tibi Gnatho.* Terent.

De Leone ſenectute confecto.

Leo, qui in juventute complures ſua ferocitate fece-
rat inimicos, in ſenectute exſolvit pœnas. Reddunt
talionem beſtiæ: dente aper, cornu petit taurus. Imprimis
aſellus vetus ignaviæ nomen cupiens abolere, verbis &
calcibus ſtrenuè inſultat. Tum gemebundus leo, Hi qui-
bus olim nocui, jam viciſſim nocent, & merito: ſed hi
quibus aliquando profui, jam viciſſim non proſunt, imò
etiam immerito obſunt. Stultus fui, qui multos fecerim
inimicos; ſtultior, qui falſis amicis confiſus fuerim.

MOR. In ſecundis rebus non efferaris, non ſis ferox. Nam ſi vultum mutârit fortuna, ulciſcentur quos læſiſti. Et inter amicos fac habeas diſcrimen. Sunt enim quidam amici, non tui, ſed menſæ tuæ, ſed fortunæ tuæ; quæ quidem fortuna ſimulac mutata fuerit, & illi mutabuntur: bene tecum actum erit, ſi non inimici fuerint. Meritò queritur Ovidius,

En! ego non paucis quondam munitus amicis,
Dum fluit velis aura ſecunda meis:
Ut fera nimboſo tumuerunt æquora vento,
In mediis lacerâ puppe relinquor aquis.

De Cane & Aſino.

Dum blandiretur canis hero & familiæ, herus & fa-
milia canem demulcent. Aſellus id videns altiùs
gemit: cœpit eum pigere ſortis: iniquè putat comparatum,
canem gratum eſſe cunctis paſcíque de menſa herili, ídq;
otio ludóque conſequi: ſeſe contrà portare clitellas, cædi
flagello, nunquam otioſum eſſe, & cunctis tamen odioſum.

Si hæc fiant blanditiis eam artẽ, quæ tam utilis sit, stà-tuit sectari. Igitur quodam tempore redeunti domũ hero, rem tentaturus, procurrit obviàm, subsilit, pulsat ungulis. Exclamante hero, accurrêre servi; & ineptus æsellus, qui se urbanum credidit, fuste vapulat.

MOR. *Non omnia possumus omnes*, ut ait Virgilius in Bucol. *Nec omnes omnia decent. Id quisque velit, id tentet quod possit.* Nam scimus id quod Græcè significantiùs dicitur, ὄνος λύρας, id est, *Asinus lyræ* vel *lyræ*. Sic autem Boetius, *Asinus ad lyram positus*. Repugnante naturâ irritus est labor.

Tu nihil invita dices faciésve Minervâ, teste Horatio.

De Leone & Mure.

LEo, æstu cursúque defessus, sub umbra, fronde super viridi quiescebat. Murum autem grege tergum ejus percurrente, experrectus, unum è multis comprehendit. Supplicat captivus; indignum se esse cui leo iratscatur, clamitat. Reputans ille in nece tantillæ bestiolæ nihil esse laudis, captivum dimittit. Nec verò ità multò pòst, leo fortè dum per saltum currit, incidit in plagas: rugire licet, exire non licet. Rugientem miserabiliter leonem mus audit, vocem agnoscit, repit in cuniculos, laqueorum quærit nodos, quæsitos invenit, inventos corrodit; leo è plagis evadit.

MOR. Hæc fabula suadet potentibus clementiam. Etenim, ut sunt res humanæ instabiles, egent interdum ipsi potentes ope humillimorum. Quare vir prudens, etsi potest, timebit vel vili homini nocere: qui autẽ non timet noceri alteri, valde desipit. Quid ità? Quia etsi jam potentia fretus, neminẽ metuit, forsan olim erit ut metuat. Constat enim evenisse claris magnisq; regibus, ut vilium homuncionum vel gratia indiguerint, vel iram metuerint.

De Milvo ægroto.

LEcto decumbebat milvus, jam fermè moriens: Matrem orat precatum ire deos. Mater respondet, Nihil opis illi sperandum à diis, quorum sacra & aras suis rapinis toties violasset.

MOR. Decet venerari superos: illi enim pios juvant, impiis adversantur.

In

In felicitate neglecti, in miseria non exaudient. Quare in secundis rebus sis eorum memor, ut in adversis rebus præsentes sint vocati.

De Hirundine & aliis aviculis.

Cum primùm cœptum est seri linum, hirundo suadet aviculis impedire sementem, dictitans sibi fieri insidias. Irrident illæ; stultam vatem hirundinem vocant. Surgente jam lino & virescente, rursum monet evellere sata. Iterum irrident. Matureſcit linum, hortatur populari segetem. Cùm nè tunc quidem consulentem audirent, hirundo, avium cœtu relicto, hominis sibi conciliat amicitiam: init cum eo fœdus, cohabitat, cantu demulcet. Cæteris è lino avibus fiunt retia & laquei.

MOR. Multi nec ipsi consulere sibi nôrunt, nec rectè consulentem audiunt, Sed cùm in periculis sunt & damnis, tunc demum sapere incipiunt, & suam damnare socordiam. Tum sat superque consilii est; Hoc, inquiunt, & illud factum oportuit. Sed præstat esse *Prometheum* quam *Epimetheum*. Fuêre hi fratres. Nomina sunt Græca. Alteri consilium ante rem fuit, alteri post rem: quod declarat interpretatio nominum.

De Ranis & earum Rege.

Gens ranarum, cùm esset libera, Jovi supplicabat dari sibi regem. Ridere Jupiter vota Ranarum. Illæ tamen iterum atque iterum instare, donec ipsum perpellerent. Dejecit ille trabem. Ea moles ingenti fragore quassat fluvium. Territæ silent ranæ; regem venerantur. Accedunt pedentim propiùs: tandem abjecto metu, insultant & desultant. Iners rex lusui est, & contemptui. Lacessunt rursum Jovem: orant regem dari qui strenuus sit. Dat Jupiter ciconiam. Is perstrenuè perambulans paludem, quicquid ranarum obviam fit, vorat. De hujus igitur sævitia ranæ frustra questæ sunt. Jupiter non audit: nam & hodie adhuc queruntur. Vesperi enim ciconia cubitum eunte, ex antris egressæ rauco ululatu murmurant; sed surdo canunt. Vult enim Jupiter, ut quæ regem clementem sint de-

precatæ jam ferant inclementem.

MOR. Perinde atque ranis, evenire solet plebi: quæ si regem paulò mansuetiorem habet, ignavum & inertem esse causatur; optat aliquando contingere sibi virum. Contra, si quando nacta est regem strenuum, hujus sævitiam damnat, prioris laudat clementiam: sive quòd semper præsentium nos pœnitet, sive quòd verum est verbum, *Nova veteribus esse potiora.*

De Columbis & Milvo.

COlumbæ olim bellum gessêre cum milvo: quem ut expugnarent, delegerent regem sibi accipitrem. Ille rex factus, hostem agit non regem. Non segniùs ac milvus rapit ac laniat. Pœnitet columbas incœpti satius fuisse putantes pati bella milvi quàm tyrannidem accipitris.

MOR. Neminem suæ sortis nimiùm pigeat. *Nihil est* (teste Flacco) *ab omni parte beatum.* Equidem meam sortem, modò tolerabili sit, mutare non optem. Multi, novâ sorte quæsitâ, veterem rursus optârunt. Ita plerique ingenio vario sumus omnes, ut nosmet nostri pœniteat.

De Fure & Cane.

FUri aliquando panem (ut fileat) porrigenti respondit canis, Insidias tuas novi: panem das quò desinam latrare, sed ego tuum munus odi; quippe si ego tulero panem, tu ex his tectis cuncta exportabis.

MOR. Cave parvi commodi causâ amittas magnum. Cave cuivis homini fidem habeas. Sunt enim qui dolo non tantùm benignè dicunt, sed & benignè faciunt.

De Lupo & Sucula.

PArturiebat sucula. Pollicetur lupus se custodem fore fœtûs. Respondet puerpera, Lupi obsequio se non egere; si velit pius haberi, si cupiat gratum facere, longiùs abeat: Lupi enim officium constare, non præsentia, sed absentia.

MOR. Non sunt cuncta credenda cunctis. Multi suam operam pollicentur, non tui amore, sed sui; suum quærentes commodum, non tuum.

De partu montium.

OLim rumor erat parturire montes: homines accurrunt, circumsistunt, monstri quippiam non sine pavore exspectantes. Parturiunt tandem montes, exit mus. Tum omnes risu emori.

MOR.

MOR. Hanc fabellam tangit Horatius,

Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus.

Notat etiam jactantiam. Jactabundi enim, cum magna profitentur & ostentant, vix parva faciunt. Quapropter Thrasones illi jure sunt materia joci & scommatum. Vetat item hæc fabula inanes timores. Plerunq; enim gravior periculo est periculi metus, imò ridiculum est quod metuimus.

De Cane venatico qui ab hero contemnitur.

CAnem venaticum, qui jam senuerat, instigat herus; frustra hortatur, tardi sunt pedes, non properat. Prehenderat feram, fera edentulo elabitur. Increpat herus verbere & verbo. Canis respondet, debere sibi jure ignosci; jam senuisse, at juvenem fuisse strenuum, Sed, ut video, inquit, nil placet sine fructu: juvenem amasti, senem odisti; amasti prædabundum, odisti tardum, edentulum. Sed si gratus esses, quem olim juvenem frugis causa dilexisti, senem fructuosæ juventutis gratia diligeres.

MOR. Rectè canis. Nam, teste Nasone,

Nil, nisi quod prodest, charum est: En! detrahe menti
Spem fructûs avidæ, nemo petendus erit.

Præteriti commodi nulla est memoria, futuri autem gratia non magna, præsentis commodi summa.

Turpe quidem dictu, sed, si modo vera fatemur,
Vulgus amicitias utilitate probat.

De Leporibus & Ranis.

SYlva insolito mugiente turbine, trepidi lepores rapidè occipiunt fugere. Fugientibus cùm obsisteret palus, stetêre anxii, utrinq; comprehensi periculis. Quodq; majoris esset incitamentum timoris, vident in palude mergi ranas. Tunc ex leporibus unus prudentior cæteris, ac disertior; Quid inquit, inaniter timemus? Animo opus est: Corporum quidem agilitas nobis est, sed animus deest. Hoc periculum turbinis non fugiendum, sed est contemnendum.

MOR. Omni in re opus est animo. Jacet virtus sine confidentia. Confidentia enim dux & regina virtutis est.

De Hœdo & Lupo.

CApra, cùm esset pastum itura, hœdum domi concludit, monens aperire nemini dum redeat ipsa. Lupus,

qui

qui id procul audierat poſt matris diſceſſũ pulſat fores: voce capriſſat, jubens recludi. Hœdus dolum præſentiens, Non aperio, inquit: nam etſi vox capriſſat, tamen equidem per rimulas lupum video.

MOR. Obedire parenti filios, ipſis eſt utile; & juvenem ſeni decet auſcultare.

De Cervo & Ove.

CErvus coram lupo ovem ream facit, modium tritici debere clamitans. Ovis debiti quidem erat inſcia; tamen ob lupi præſentiam ſpondet ſe daturam. Dicitur ſolutioni dies: adeſt: monet cervus ovem. Illa it inficias. Quòd enim promiſerat, excuſat factum id metu, & præſentia lupi; Votum extortum non eſſe ſervandum.

MOR. Sententia juris eſt, *Vim vi repellere licet.*

Ex hac fabella nova quædam naſcitur, *Fraudem fraude repellere licet.*

De Ruſtico & Angui.

RUſticus quidam nutrierat anguem. Iratus aliquando, beſtiam petit ſecuri. Evadit ille non ſine vulnere. Poſtea ruſticus deveniens ad paupertatem, ratus eſt id infortunii propter anguis injuriam ſibi accidere. Igitur ſupplicat angui ut redeat. Ille ait, Ignoſcere ſe, ſed redire nolle; neque fore ſecurum cum ruſtico, cui tanta ſit domi ſecuris; livorem vulneris deſiſſe, ſupereſſe tamen memoriam.

MOR. Hi, qui ſemel fidem ſolvit, iterum habere fidem vix eſt tutum. Injuriam quidem condonare, id ſanè miſericordiæ eſt: cavere autem ſibi, & decet, & prudentiæ eſt.

De Vulpecula & Ciconia.

VUlpecula vocavit ciconiam ad cœnam: Opſonium in menſam effundit: quod, cùm liquidum eſſet ciconia fruſtra roſtro tentante, vulpecula lingit. Abit eluſa avis, pudétque pigétque injuriæ. Poſt pluſculum dierum redit, invitat vulpeculam. Vitreum vas ſitum erat plenũ opſo-

opsonii: quod quidem vas, cùm esset arcti gutturis, vulpeculæ opsonium licuit videre & esurire, gustare non licuit. Ciconia rostro facilè exhausit.

MOR. Risus risum, jocus jocum, dolus dolum, fraus meretur fraudem.

De Lupo & Capite picto.

LUpus in officina sculptoris caput humanum repertũ versat; miratur, sentiens, id quod erat, nihil habere sensûs. O pulchrum, inquit, caput! Est in te artis multum, sed sensûs nihil.

MOR. Externa pulchritudo, si adsit interna, grata est. Sin alterutrâ carendum est, præstat externâ quàm internâ carere. Illa enim sine hac interdum incurrit odium, ut stolidus eo fit odiosior, quo formosior.

De Graculo.

GRaculus ornavit se plumis pavonis. Deinde pulchellus sibi visus, fastidito genere suo, contulit se ad pavonum genus. Illi tandem, intellecta fraude, stolidam avem coloribus nudarunt, & plagis affecerunt. Horatius hanc fabellam primo Epistolarum libro narrat de cornicula. Ait eam olim adornatam collectis, quæ avibus exciderant, plumis: postea autem, cùm unaquæque avium suam plumam decerpsisset, ridiculam fuisse.

Nè, si fortè suas repetitum venerit olim
Grex avium plumas, moveat cornicula risum,
Furtivis nudata coloribus.

MOR. Notat hæc fabula eos qui se gerunt æquo sublimiùs; qui cum his vivunt, qui et ditiores sunt & magis nobiles: quare sæpe inopes fiunt, & sunt ludibrio. Probè Juvenalis monet, Sæculus: *è cœlo descendit γνῶθι σεαυτόν*. hoc est, *Nosce teipsum*.

De Musca et Formica.

MUsca altercabatur cum formica: se nobilem illam ignobilem; se volitare, illam repere; se versari in tectis regum, illam in cavernis latêre, segetem rodere, aquam bibere; se splendidè epulari jactabat, & hæc tamen

otio

otio nanciſci. E regione formica ſe non ignobilem eſſe, ſed ſuis natalibus contentam: muſcam vagam eſſe, ſe ſtabilem: ſapere formicæ grana & fluenta quod muſcæ paſtilli & vina; atque hæc ſe non ſegni otio, at ſtrenua opera nanciſci: porrò formicam lætam eſſe & tutam, charam omnibus, exemplar denique laboris; muſcam anxiam, cum periculo eſſe cunctis infeſtam, cunctis inviſam, exemplar denique ſegnitiei: formicam hyemis memorem alimenta reponere; muſcam in diem vivere, hyeme aut eſurituram, aut certe morituram.

MOR. Qui pergit quæ vult dicere, ea quæ non vult audiet. Muſca, ſi bene dixiſſet, bene audiſſet. Aſſentior autem formicæ; videtur enim optabilior vita obſcura cum ſecuritate, quam cum periculo ſplendida.

De Rana & Bove.

RAna cupida æquandi bovem, ſe diſtendebat. Filius hortabatur matrem cœpto deſiſtere: nihil enim eſſe ranam ad bovem. Illa ſecundùm intumuit. Clamitat natus, Crepes licèt mater bovem nunquam vinces. Tertiùm autem cùm intumuiſſet, crepuit.

MOR. Cuique ſua dos eſt. Hic formâ, ille viribus; hic opibus, ille pollet amicis: unumquemque ſuo decet eſſe contentum. Valet ille corpore, tu ingenio. Quocirca quiſque ſemet conſulat: nec invideat ſuperiori, quod miſerum eſt; nec, quod ſtultitiæ eſt, certare optet.

De Equo & Leone.

VEnit ad equum comedendum leo: Carens autem præ ſenecta viribus, meditari cœpit artem; medicum ſe profitetur, verborum ambage equum moratur. Hic dolo dolum, artem opponit arti. Fingit ſe nuper in loco ſpinoſo pupugiſſe pedem, orat ut inſpiciens ſentem medicus educat. Paret leo. At equus, quanta potuit vi, calcem leoni impingit, & ſe continuò conjicit in pedes. Leo vix tandem ad ſe rediens (ictu enim propè exanimatus fuerat) Pretium, inquit, ob ſtultitiam fero; & is jure effugit: dolum enim dolo ultus eſt.

MOR.

MOR. Odio digna eſt ſimulatio, & ſimulatione capienda. Non eſt timendus hoſtis, qui hoſtem præ ſe fert; ſed qui cùm hoſtis ſit, benevolentiam ſimulat, is demum timendus eſt, & odio digniſſimus.

De Equo & Aſino.

EQuus, phaleris ſellâque exornatus, cum ingenti hinnitu per viam currebat. Currenti autem onuſtus aſellus fortè obſtabat. Equus ira fremebundus, & fræna ferox ſpumantia mandens, *Quid inquit, tarde, ignave, obſiſtis equo? Cede, inquam, aut proculcabo te pedibus. Aſellus, contrà rudere non auſus, cedit tacitus. Equo autem provolanti & curſum intendenti crepat inguen. Tum curſui & oſtentui inutilis, ornamentis ſpoliatur, deinde carrario venditur. Poſtea cum carro venientem videt aſellus, & effatur, Heus bone vir, quid iſtuc ornati eſt? ubi aurata ſella, bullata cingula? ubi nitidum frænum? Sic amice, neceſſe fuit evenire ſuperbienti.*

MOR. Plerique in ſecundis rebus elati ſunt, nec ſui memores nec modeſtiæ: Sed quia proſperitate inſoleſcunt, adverſitatem incurrunt. Eos qui videntur felices monuerim eſſe cautos; etenim ſi rota fortunæ circumacta fuerit, ſentient miſerrimum genus infortunii eſſe, fuiſſe felices. Accedit ad cumulum infelicitatis id quoque mali, Contemnentur ab iis quos ipſi contempſêre; & illudent eis ii, quos ipſi riſêre.

De Avibus & Quadrupedibus.

AVibus pugna erat cum quadrupedibus. Utrinque ſpes, utrinque metus, utrinque erat periculum. Veſpertilio autem relictis ſociis, deficit ad hoſtes: vincunt aves duce & auſpice aquila. Transfugam verò veſpertilionem damnant, uti nè ad aves unquam illi ſit reditio, uti nè lucì unquam ſit volatus. Hæc cauſa veſpertilioni eſt, ut non niſi noctu volet.

MOR. Qui cum ſociis adverſitatis & periculi particeps eſſe renuit, proſperitatis & ſalutis expers erit.

De Lupo & Vulpe.

LUpus, cùm prædæ ſatis eſſet, in otio degebat. Accedit vulpecula: ſciſcitatur otii cauſam. Senſit lupus inſidias

dias fieri ſuis epulis ; ſimulat morbum eſſe cauſam : orat vulpeculam deprecatum ire deos. Illa, dolens dolum non ſuccedere, adit paſtorem, monet patêre latebras lupi: hoſtem enim ſecurum poſſe inopinatò opprimi. Adoritur paſtor lupum, mactat. Illa potitur antro & præda. Sed fuit illi breve ſceleris ſui gaudium : nam, non ità multò poſt, idem paſtor et ipſam capit.

MOR. Fœda res invidia eſt, & ipſi interdum autori quoque pernicioſa. Flaccus, Epiſtolarum lib. 1.

Invidus alterius rebus macreſcit opimis.
Invidiâ Siculi non invenere tyranni
Majus tormentum.

De Cervo.

CErvus, in perſpicuo fonte ſe conſpicatus, probat procera frontis & ramoſa cornua ; ſed tibiarum exilitatem damnat. Fortè, dum contemplatur, dum judicat, intervenit venator : fugit cervus Ocyor *pilis*, & agente nimbos ocyor Euro. *Inſectantur fugientem canes. Sed cùm intraſſet condenſam ſylvam, implicata ſunt ramis cornua. Tum demum tibias laudabat, & cornua damnabat, quæ fecêre ut præda eſſet canibus.*

MOR. Fugienda petimus, petenda fugimus. Placent quæ officiunt; quæ conferunt, diſplicent. Beatitudinem cupimus, priuſquam ubi ſit intelligamus. Opum excellentiam & honorum celſitudinem quærimus : in his beatitudinem ſitam opinamur, in quibus tamen multum laboris eſt & doloris. Pulchrè id ſignificat Lyricus ille noſter ;

Sæpius ventis agitatur ingens
Pinus, & celſæ graviore caſu
Decidunt turres, feriuntque ſummos
Fulmina montes.

De Vipera & Lima.

IN fabrica offendens limam vipera, cœpit rodere. Subriſit lima, Quid, inquiens, inepta? Quid agis? Tu tibi antè contriveris dentes, quàm me atteras, quæ duritiem aris præmordere ſoleo.

MOR.

MOR. Etiam atque etiam vide quî cum tibi res sit. Si in fortiorem dentes acuas, non illi, sed tibi nocueris.

De Lupis & Agnis.

LUpis & agnis, quibus natura est discordia, fœdus aliquando fuit, datis utrinque obsidibus. Lupi suos catulos, oves canum cohortem dedêre. Quietis ovibus ac pascentibus, lupuli matrum desiderio ululatus edunt. Tum lupi irruentes, fidem fœdúsque solutum clamitant, ovésque canum præsidio destitutas laniant.

MOR. Insciția est, si in fœdere tua præsidia hosti tradas. Nam qui hostis fuit, hostis forsan nondum esse desiit; fortassis & causam ceperit, cur te nudatum præsidio adoriatur.

De Sylva & Rustico.

QUo tempore etiam arboribus suus sermo erat, venit rusticus in sylvam; rogat ut ad securim suam tollere liceat capulum. Annuit sylva. Rusticus, aptata securi, cœpit arbores succidere. Tum, & quidem serò, pœnituit sylvam suæ facilitatis: doluit seipsam esse causam sui exitii.

MOR. De quo bene merearis, vide. Multi fuêre, qui accepto beneficio in autoris abusi sunt perniciem.

De Membris & Ventre.

PEs & manus ventrem olim incusarunt, quòd ab otioso eo lucra ipsorum vorarentur. Jubent aut laboret, aut ali nè petat. Supplicat ille semel atque iterum. Negant tamen manus alimentum. Exhausto inedia ventre, ubi cœpêre omnes artus deficere, tum manus voluit tandem officiosa esse: verùm id seró. Nam venter, desuetudine debilis, cibum repulit. Ita cuncti artus, dum ventri invident, eum ventre pereunte pereunt. Sall. 50

MOR. Perinde atque in membrorum societate est, ità se habet societas humana. *Membrum eget membro: amicus eget amico.* Quare mutuis officiis, mutuis operibus utendum est: neque divitiæ, neque dignitatum apices hominem satis tuentur. Unicũ & summum præsidiũ, complurium amicitia est.

De

De Simia & Vulpecula.

Simia vulpeculam orat ut partem caudæ ſibi donet ad tegendas nates; illi enim eſſe oneri quod ſibi foret uſui & honori. Reſpondet illa, nihil nimis eſſe; & ſe malle humum cauda ſua verri, quàm ſimiæ nates tegi.

MOR. Sunt qui egent; ſunt quibus ſupereſt: nulli tamen divitum id moris eſt, ut re ſuperfluâ beet egenos.

De Cervo & Bobus.

Cervus, venatorem fugiens, conjecit ſe in ſtabulum: boves orat, ut in præſepi latitare liceat. Boves tutum eſſe negant; mox enim & dominum & famulum affuturos. Ille ſecurum ſe eſſe ait, modò nè ipſi prodant. Intrat famulus, occultum fœno non videt, exit. Geſtire cervus, & nihil jam timere. Tum unus è bobus, & ævo & conſilio gravis, Facile, inquit, erat hunc (qui talpa eſt) fallere: ſed ut herum (qui Argus eſt) lateas, Hic labor, hoc opus eſt. Mox deinde introgreditur herus; qui, ut ſervi negligentiam corrigat, cuncta luſtrans oculis, & præſepe manu tentans, cervi deprehendit ſub fœno cornua: inclamat famulos, accurrunt, feram concludunt, capiunt.

MOR. In adverſis rebus & periculis, latebræ difficiles ſunt inventu: aut quia miſeros, ut cœpit, fortuna exagitat; aut quia ipſi metu impediti, & inopes conſilii, ſemet imprudentia produnt.

De Leone & Vulpecula.

Leo ægrotabat, viſebant animalia, una officium differente vulpecula. Ad hanc legatum mittit leo cum epiſtola, quæ venire admoneat; gratiſſimam rem ægroto fore ejus unius præſentiã; nec quicquam periculi fore cur vulpecula metuat: leonem enim primùm quidē amiciſſimum eſſe vulpeculæ, ideóque percupere ejus colloquium.

De-

Deinde ægrotum esse, & decumbere, ut etiamsi (id quod non erat) velit, nocere tamen non queat. Rescribit vulpecula, Optare se ut leo convalescat, idque oraturam Superos; caterùm minimè visuram; terreri enim se vestigiis. Quæ quidem vestigia cùm omnia sint antro leonis adversa, & nulla aversa, eam rem indicium esse, multum quidem animalium introîsse, sed exîsse nullum. Horat.

Olim quod vulpes ægroto cauta leoni
Respondit, referam: Quia me vestigia terrent,
Omnia te adversum spectantia, nulla retrorsum.

MOR. Cave fidem habeas verbis. Ni caveris, sæpe tibi dabuntur verba. Capienda est conjectura tum ex verbis, tum ex factis; & ex his illa sunt judicanda.

De Vulpecula & Mustela.

Vulpecula, longa inedia tenuis, fortè per angustiorem rimam ad cumeram frumenti repsit: in qua cùm probè pasta fuit, deinde rursus tentantem egredi distentus impedit venter. Mustela luctantem procul contemplata, tandem monet, si exire cupiat, ad cavum macra redeat, quo macra intraverat.

MOR. Videas complures in mediocritate lætos esse atque alacres, vacuos curis, experres animi molestiis. Sin hi divites facti fuerint, videbis eos mœstos incedere, nunquam frontem porrigere, plenos curis, animi molestiis obrutos. Hanc fabellam sic Horatius canit, lib. 1. Epist. 7.

Fortè per angustam tenuis vulpecula rimam
Repserat in cumeram frumenti: pastáque rursus
Ire foras pleno tendebat corpore frustra.
Cui mustela procul, Si vis, ait, effugere istinc,
Macra cavum repetas arctum, quem macra subîsti.

De Equo & Cervo.

Equus gerebat bellum cum cervo. Pulsus tandem è pascuis, implorabat opem humanam. Redit cum homine: descendit in campum: victus antea jam fit victor. ed tamen hoste victo, & sub jugum misso, ipse victor nesse est serviat homini. Equitem fert dorso, frænum ore.

MOR Dimicant multi contra paupertatem: quâ per fortunam & industriã victâ, sæpe victoris interit libertas: Domini quippe & victores paupertatis servire incipiũt divitiis, angũtur avaritiæ flagris, parsimoniæ cohibentur frænis, nec quærendi tenent modum, nec (justo quidem avaritiæ supplicio) partis rebus audent uti. De hac re Horatius, lib. 1. Epistolarum, 10. Epist.

Cervus equum pugnâ melior communibus herbis
Pellebat, donec minor in certamine longo
Imploravit opes hominis frænúmque recepit.
Sed, postquam victor violens discessit ab hoste,
Non equitem dorso, non frænum depulit ore.
Sic, qui pauperiem veritus, potiore metallis
Libertate caret, dominum vehet improbus; atque
Serviet æternùm, quia parvo nesciat uti.

ÆSOPI FABULÆ
ADRIANO BARLANDO INTERPRETE.

De duobus Adolescentibus.

ADolescentes duo opsonium apud coquum sese empturos simulant. Coquo alias res agente carnem alter e canistro surripit: dat socio ut sub veste occulat. Coquus subreptam sibi carnis partem ut vidit furti utrumque cœpit insimulare. Qui abstulerat, per Jovem, nihil habere; is verò qui habuit, nil se abstulisse identidem pejerat. Ad quos, Me quidem, inquit coquus, fur nunc latet; sed is inspexit, ut scit per quem jurastis.

MOR. Si quid peccavimus, id statim non sciunt homines; at Deus omnia videt, qui sedet super cœlos, & intuetur abyssos. Quod si cogitent homines, suppressi is prodent úsque peccabitur.

De Cane & Lanio.

pagi: 102 *CAnis in macello cùm lanio carnem abstulisset, in pedes sese continuò quantum potuit conjecit. Lanius jacturâ rei perculsus, primùm tacuit: deinde animum recipiens*

cipiens, ſic procul acclamavit, O furaciſſime curre tutius: impunè tibi licet: tutus enim es nunc ob celeritatem: poſthac autem cautiùs obſervaberis.

MOR. Hæc fabula ſignificat, pleroſque omnes tum demum fieri cautiores, ubi damnum acceperint.

De Cane & Ove.

CAnis ovem in jus vocat, panem ex mutuo debere clamitans. Illa it inficias. Milvus, lupus, vultur, accerſuntur: rem affirmant. Damnatur ovis: damnatum canis rapit ac deglubit.

MOR. Falſis teſtimoniis opprimi quamplurimos, tum nemo neſcit, tum hæc quàm optimè docet fabellula.

De Agno & Lupo.

AGno comitanti caprum lupus fit obviam: rogitat cur relicta matre olidum potiùs ſequatur hircum, ſuadétque ut ad lactentia lacte matris ubera redeat; ſperans ità fore abductum ut laniet. Ille verò Mater me, ò lupe, inquit, huic commiſit: huic ſumma cura ſervandi data eſt: parenti potiùs quàm tibi obſequendum, qui me ſeducere iſtis dictis poſtulas, ſubductum mox diſcerpere.

MOR. Noli omnibus fidem habere. Multi enim, dum aliis videntur velle prodeſſe, ſibi interim conſulunt.

De Adoleſcente & Cato.

CUm adoleſcens quidam in deliciis amoribúſque uſurpaſſet catum, Venerem precibus fatigavit, ut catum in fœminam transfiguraret. Commiſereſcit, & audit orantem Venus: fit metamorphôſis, quæ adoleſcenti miſerè amanti perplacuit; nempe tota ſuccipulenta, tota candidula, tota elegantula. Itur deinde in cubiculum, videtur, luditur. Nec verò ità multò pòſt, percupiens experiri Dea nunquid catus cum corpore mutaſſet & mores, per impluvium immittit muſculum. Ibi riſu pror-

ſus atque ludo res digna accidit. Conſpectam illico beſtiolam inſequitur muliercula. Venus indignans fœmina vultus in catum mutavit.

Cum pedibúſque manus, cum parvis brachia mutat
Cruribus: & cauda eſt mutatis addita membris.

MOR. *Cœlum, non animum mutant, qui trans mare currunt.* Nimiſque difficile eſt, aſſueta relinquere.
Horat. *Naturam expellas furcâ licèt, uſquè recurret.*

De Agricola & Filiis.

Complures habebat agricola adoleſcentulos, iiq; inter ſe diſcordes fuêre: quos pater elaborans trahere ad mutuum amorem appoſito faſciculo, jubet ſingulos brevi circundatum funiculo effringere. Imbecilla nequicquam conatur ætatula. Solvit pater, reddítq; ſingulis virgulam: quam cùm pro ſuis quiſq; viriculis facilè frangeret; O, inquit, filioli, ſic concordes vos vincere poterit nemo: Sed ſi mutuis volueritis ſævire vulneribus, atque inteſtinum agitare bellum, eritis tandem prædæ hoſtibus.

MOR. Docet hic Apologus, *Concordiâ parvæ res creſcere, diſcordiâ magnas dilabi.*

De Ruſtico & Equo.

RUſticus equum vacuũ, aſinúmq; ſarcinulis egregiè onuſtum producit ad viam. Defeſſus aſellus equum, ſibi onera ut adjuvet, orat, ſi ſalvum velit. Negat facturum equus. Aſellus tandem ſarcinæ pondere gravatus procumbit: moritur. Herus omne onus, mortui quoque aſelli corium, in equi dorſum reclinat. Quibus cùm ille deprimeretur, Me miſerum, inquit! merito meo ſic nunc excrucior, qui dudum laboranti aſino opitulari nolui.

MOR. Monemur hac fabulâ, ut oppreſſis ſubveniamus amicis. *Omnis noſtri* (inquit Plato) *partem ſibi patria vendicat, partem amici.*

D

De Carbonario & Fullone.

FVllonem invitabat carbonarius, ut secum in uris ædibus habitaret. Fullo, Non est, *inquit, mi homo, istud mihi vel cordi, vel utile: vereor enim magnopere, nè, quæ ego eluam, tu reddas tam atra quàm carbo est.* pag. 95

MOR. Monemur hoc Apologo, cum inculpatis ambulare: monemur sceleratorum hominum consortium, velut pestem quandam, devitare.

Trahunt (inquit Campanus) *hominem sodalitia: commercia etiam in mores penetrant, & perinde quisq; evadit, ut ii quibuscum versatur.*

De Aucupe & Palumbo.

IT venatum auceps: videt nidulantem procul in altissima arbore palumbum: adproperat: denique insidias molitur: premit fortè calcibus anguem. Hic mordere. Ille improviso exanimatus malo, Me miserum, *inquit! dum alteri insidior, ipse dispereo.*

MOR. Significat hæc fabula, nonnunquam eos suis artibus circumveniri, qui res novas moliuntur.

De Buccinatore.

BVccinator quidam ab hostibus capitur; adducitur. Trepidare ille, supplicare ut parcant innoxio; se, quando nihil armorum unquam præter unam buccinam gestaverit, hominem ne potuisse quidem occidere, nedum voluisse. Illi contrà murmure tum sævo, tum verberibus intonant, Nihil agis, scelus, *maximè noces, atque nunc hic trucidabere; quòd, cùm ipse (ut fateris) sis rei militaris imperitus, cornu isto tuo aliorum excitas evibrasque animos.*

MOR. Gravissimè peccant nonnulli, qui ad mala alios jam satis pronis principibus, ut iniquè agant, consulunt, atq; hujusmodi quædam ad illorum aures occinũt: Quid etiam dubitas? An te Principem esse oblitus es? An non tibi quod libeat, licet? Tu legibus major: in te Legirupæ romen cadere haud potest, qui ipsis etiam dominaris legibus. Tui nihil possident, quod tuum non sit. Tu pores & servare & perdere. Tibi fas est opibus dignitatéq; augere quem visum sit. Fas est, ubi libuerit adimere. Alios alia vel damnant, vel commendant: Tibi nihil non honestissimum futurum.

De Lupo & Cane.

Lupus cani ante lucem in sylva fortè fortuna fit obviam : salutat, adventum gratulatur : denique rogat quo pacto tam sit nitidus. Cui ille, Herilis cura hoc efficit ; herus me blandientem sibi demulcet, de mensa pascor herili nitidissima, nunquam sub dio dormito, tum universæ familiæ non dici potest quàm sim gratus. Næ tu, inquit lupus, multo es felicissimus ô canis, cui tam benignus & comis contigit herus ; quocum ô utinam commorari & mihi liceat ! nullum mè animantium esset uspiam fortunatius. Canis, novi statûs cupidissimum videns lupum effectum se pollicetur, ut hæreat in parte aliqua apud herum, modo de pristina ferocia aliquid remittere, & servitutem servire velit. Stat sententia : Lupo libitum est deambulare ad villam : sermones edunt in itinere prorsus jucundissimos. Postea verò cùm illuxit, contritum canis collum videns lupus, Quid sibi vult, inquit, ô canis tua isthæc prorsus depilata cervix ? Solebam, inquit ille, ferociulus notis pariter & ignotis allatrare, obmordéque nonnunquam : Id ægrè ferens herus, crebris me tundebat verberibus, prohibens etiam, ne quem præter furem lupúmque adorirer : ego sic vapulando vilius sum & mitior factus, hócque genialis sævitiæ servivi signum. Lupus hoc audito, Ego, inquit, heri tui amici tam tanti non emo. Vale igitur, ô canis, cum tua isthac servitute : mihi mea potior est libertas.

MOR. Optabilius est humili casâ dominum esse, & panem arrum vorare, quàm in amplissima regia opiparis mensis frui, & obnoxium trepidumque degere : nam libertas sublimi exulat aulâ, ubi accipienda venit, & mutanda injuria est.

De

De Agricola & Canibus.

AGricola, cùm ruri plusculos hyemasset dies, cœpit tandem necessariarum rerum penuria laborare: interficit oves, mox & capellas, postremò boves quoque mactat, ut habeat quo inedia penè exhaustum corpusculum sustentet. Id videntes canes, salutem fuga quærere constituunt; sese enim non victuros diutiùs, quando nè bobus quidem, quorum in opere rustico faciendo utebatur opera, pepercit herus. pag. 98 119

MOR. In quam domum mercedis gratiâ te tradas, vide. Nonnulli inhumanissimi sunt heri. Multi enim hodie cò clementiæ prolabuntur, ut vel servos infortunio, malo, & damno libentur mactent.

De Vulpe & Leone.

VUlpecula, quæ Leonis immanitatem insuetam habebat, semel atq; iterum id fortè animal contemplata, trepidare & fugitare. Cùm jam tertiò obtulisset sese obviam leo, tantum abfuit ut metuerit quicquam vulpes, ut confidenter illum adierit salutaveritque, pag. 99 109

MOR. Omnes nos consuetudo audaciores facit, vel apud eos quos antea aspicere vix ausi fuimus.

De Vulpe & Aquila.

VUlpeculæ proles foras excurrebat: ab aquila comprehensa, matris fidem implorat. Accurrit illa; ut captivam prolem dimittat, aquilam rogat. Aquila nacta prædam, ad pullos subvolat. Vulpes, correpta face, quasi illius munitiones incendio absumptura esset, insequitur. Cùm jam arborem conscendisset, Et ipsa nunc te, inquit, tuósque, si potes, tuere. Trepidans aquila incendium dum metuit, Parce, inquit, mihi parvísque liberis: tuum, quicquid habeo, reddidero. pag. 106

MOR. Per *aquilam*, potentis atque audacis animi homines intellige; per *vulpem*, pauperculos, quos calumniis premere, contumeliisque afficere, divitibus æque studium est. Verum, quando est sua & formicis ira, impotentes si acceptam interdum probè ulciscuntur injuriam.

De Agricola et Ciconia.

GRuibus anseribúsque fata depascentibus, laqueum prætendit rusticus: capiuntur grues, capiuntur anseres, capitur & ciconia. Supplicat illa, innocentem se clamitans; & nec gruem nec anserem esse, sed avium omnium optimam, quippe quæ parenti sedulò semper inservire, eundémque senio confectum alere consueverit. Agricola, Horum, inquit, nil me fugit: verùm cum nocentibus postquam te cepimus, cum eis quoque morieris.

MOR. Qui flagitium committit, & is qui impuris se adjungit socium, pari pœnâ plectuntur.

De Gallo et Cato.

pag. 109

VEnit ad gallum comedendum catus: non satis autem habens ad nocendum causæ, gallum criminari occipit, obstreperam esse avem dictitans, utpote quæ voce tam acuta noctu dormientes homines expergefacit. Ille se innocentem ait, cùm sic excitet ad opera mortales. Catus interea intonat, Nihil agis, scelestè: cum matre rem habes, nec à sorore abstines. Id gallus quoque cùm expurgare niteretur; Nec hoc, inquit perseverantiùs sæviens catus, quicquam faciet: tu mihi hodie discerperis.

MOR. Vetus dictum esse ait Guiliel. Gaudanus, Ut *canem cædas, facilè invenies baculum.* Malus, si libitum fuerit, quo jure, quâque injuriâ, te præcipitem dabit.

De Opilione et Agricolis.

PUer editiore pratulo oves pascebat, atque per jocum tèrque quaterque lupum adesse clamitans, agricolas undique exciebat. Illi sæpius illusi, seriò auxilium implorantì dum non subveniunt, fiunt oves prædæ lupo.

MOR. Si mentiri consueverit quispiam, huic, si quando verum narrare occeperit, haud facilè habebitur fides. Superiori Apologo finitimus est ille apud Horat. lib. 2. Epist. 17. de Plano scurra jocus.

Nec, semel irrisus, triviis attollere curat
Fractæ crure Planum; licèt illi plurima manet

Lacryma,

Lacryma, per sanctam juratus dicat Osirim,
Credite, non ludo: crudeles, tollite claudum.
Quære peregrinum, vicinia rauca reclamat.

De Aquila et Corvo.

pag: 107.

RUpe editissima in agni tergum devolat aquila. Videns id corvus, imitari, velut simia, gestit aquilam: in arietis vellus se dimittit, dimissus impeditur, impeditus comprehenditur, comprehensus projicitur pueris.

MOR. Non aliorum, sed suâ se quisque virtute æstimet. *Tuo te pede metire*, inquit Horatius. *Id velis, id tentes quod possis.*

De Cane invido et Bove.

PRæsepio fœni pleno decumbebat canis. Venit bos ut comedat. Ille sese surrigens, prohibere. Bos; Dii te cum tua isthac invidia perdant, inquit, qui nec fœno vesceris, nec me vesci sinis.

MOR. Eo sunt ingenio plerique, ut aliis invideant, quod ipsi mentis inopiâ assequi nequeant.

De Cornice et Ove.

STrepitat in oviculæ dorso cornicula. Ovis, Cani, inquit, si sic obstreperes, ferres infortunium. At cornix, Scio, inquit, quibus insultem; placidis molesta, sævis amica.

MOR. Impotenti & sincero perpetuò est cum malis parata certatio. Illiditur solo innocentissimus quisque: nocentis verò, ac præferocis hominis auribus obstrepit nemo.

De Pavone et Luscinia.

PAvo apud summi Jovis sororem & conjugem Junonem, queritur, lusciniam suave cantillare; se ob raucam ravim ab omnibus irrideri. Cui Juno, Dos sua à diis cuique: luscinia cantu, tu plumis longè superas: unumquemque sua sorte decet esse contentum.

MOR. Quæ dii largiuntur, grato sumamus animo, neque majora quæramus. *Superi temere agunt nihil.*

De

De Mustela senicula & Muribus.

Mustela, præ senio viribus carens, mures jam, ità ut solet, insequi non valebat; meditari cœpit dolum; in farinaria colliculum se illatebrat sic sperans fore, ut citra laborem venetur. Accurrunt mures & farinam estitare dùm cupiunt, ad unum omnes à mustela vorantur.

MOR. Ubi viribus quispiam destitutus fuerit, ingenio opus est. Lysander Lacedæmonius subindè dicere solebat, Quo non pervenirent leonina pelles, vulpinam assumendam esse. Quod sic lucidius dixerit, *Ubi virtus non satis potest, adhibenda astutia.*

Apologus ex Mantuano traductus.

Rusticus quidam ex malo, quam in proximo habebat agello, suavissima quotannis legebat poma: hero lecta donabat urbano: qui illectus incredibili pomorum dulcedine, malum tandem ad sese transtulit. Ea vetustissima repente exaruit, atque ibi poma pariter & malus periêre. Quod cùm patrifamilias nunciaretur, Heu! difficile est, inquit, annosam transplantare arborem: satis superque fuerat (si tranos meæ novissem imponere cupiditati) fructus ramo decerpere. Hanc fabellam sic Mantuanus cecinit:

Rusticus ex malo dulcissima poma legebat,
Unde dare urbano dona solebat hero.
Ast herus, illectus frugum dulcedine, malum
Transtulit in luribus proxima rura suis.
At quia malus erat senior, translata repente
Aruit & proles cum genetrice perit.
Heu! malè transfertur senio cùm induruit arbor,
Inquit herus: fuerat carpere poma satis.

MOR. *Quo nimium sapiunt, atque inconcessa sequuntur,*
Desipiunt: cohibet qui sua vota, sapit.

BARLANDI

BARLANDI FABULÆ.

De Leone & Rana.

AUdire vocem visus leo, prosiliit: substitit non sine trepidatione, magni quippiam exspectans. Egreditur tandem aquis ranula. Leo, deposito metu adproperans, bestiolam proculcat pedibus.

MOR. Vetat hic Apologus inanes timores, ut illa à Guiliel. Gaudano versa Fabula de partu montium.

De Formica.

SItiens venit ad fontem ut biberet formica; incidit fortè in puteum: opitulatur eminus, ex arbore dejecto ramo, columba. Ramum conscendens formica servatur. Adest, columbam ut capiat, aucupe: non sinit formica: aucupis pedem arripit mordicus: avolat columba.

MOR. Docet hæc fabula præclarè, meritis referendam esse gratiam.

De Pavone & Pica.

GEns avium, cùm liberè vagaretur, optabat sibi dari regem. Pavo se imprimis dignum qui eligeretur putabat, quia esset formosissimus. Hoc in regem accepto, Pica, O rex, inquit si te imperante, aquila nos perstrenuè, ut solet, insequi cœperit, quo illam modo abiges? quo nos pacto servabis?

MOR. In principe non tam forma, quàm corporis fortitudo spectanda: opus est prudentiâ.

De Ægroto & Medico.

MEdicus curabat ægrotum: ille tandem moritur. Hinc ad cognatos medicus, Hic, inquit, intemperantiâ periit.

MOR. Ebacitatem & libidinem nisi quis maturè reliquerit, aut nunquam perveniet ad senectutem, aut perbrevem est habiturus senectutem.

De

De Leone & aliis.

128 LEo asinus, vulpes, eunt venatum: capitur ampla venatio: capta partiri jussa. Asino singulis singulas partes ponente, irrugiit leo: asinum rapit ac laniat. Postea vulpeculæ id dat negotii: quæ astutior, cùm, leoni longe optima propositâ parte, sibi vix minimam particulam reservasset, rogat leo, à quo sic docta sit. Cui illa, Hujus mortem inquit, calamitas docuit; mortuum asinum ostendens.

MOR. Felix quem faciunt aliena pericula cautum.

De Hœdo & Lupo.

E Fenestra prospectans hœdus, prætereuntem lupum convitiis incessere audebat. Cui lupus, Non tu, ait sceleste, mihi convitiaris, sed locus.

MOR. Et tempus & locus semper audaciam addunt homini.

De Asino.

A Sinus, de hortulani sævitia querens, Jovi supplicat, alium dari herũ. Exaudire Jupiter vota asini: dat tegularium: apud quem cùm tegulas gravioraque tergo vectaret onera, accessit rursum ad Jovem: orat dari, quo mitior sit. Reddere Jupiter. Ille tamen non destitit instare, & orare, usq; adeo donec perpelleret. Dat illi coriarium: quem ubi pertimuit asellus, Me miserum, inquit, qui, dum nullo fuit contentus domino, in eum inciderim, qui nec corio quidem meo (quantum auguror) parcet!

MOR. Semper damnamus quæ præsentia sunt, & nova appetimus, quæ (ut dici solet) remotis non sunt pejora.

De Anu & Ancillis.

A Nus quædam domi habebat ancillas complures quas quotidie ante quam lucesceret, ad galli gallinacei, quem domi alebat, cantum excitabat ad opus. Ancillæ, quotidiani tandem negotii commotæ tædio, gallum obtrun-

cant,

cant, ſperantes, jam necato illo, in medios ſeſe dies dormituras: ſed hæc ſpes miſeras fruſtrata eſt. Hera enim, ut interemptum gallum reſcivit, intempeſta deinceps nocte ſurgere jubet.

MOR. Non pauci, gravius malum dum ſtudent evitare, in alterum diverſum incidunt. Pervulgatum eſt,

Incidit in Scyllam, qui vult vitare Charybdim.

De Aſino & Equo.

Aſinus beatum putabat equum, quòd pinguis eſſet, & in otio degeret: ſe verò infelicem dicebat, quòd macilentus eſſet, ac ſtrigoſus, quotidiéq; ferendis oneribus ab immiti hero exerceretur. Haud multò pòſt ad arma conclamatum eſt. Tum equus Non equitem dorſo, non fræ- *num reppulit ore, nec telum corpore. Hoc viſo, aſinus magnis diis gratias agebat, quòd non equum ſe, ſed aſinum feciſſent.* pag. 134

MOR. Miſeri ſunt, quos vulgus beatos judicat; & non pauci beati, qui ſe miſerrimos putant. Sutor crepidarius regem dicit felicem, quem rerum omnium compotem videt; non conſiderans, in quantas res & ſolicitudines diſtrahatur, dum interim ipſe cum optima paupertate cantillat.

De Leone & Capra.

Edita rupe ambulantem capram fortè conſpicatus leo, monet, ut potiùs in viride pratum deſcendat. Capra, Facerem fortaſſis inquit, ſi tu abeſſes; qui mihi non iſtud ſuades, ut ego inde ullam capiam voluptatem, ſed ut tu habeas quod vores famelicus.

MOR. Omnibus ne habeas fidem. Quidam enim non tibi ſed ſibi conſulunt.

De Vulture aliiſque Avibus.

Annuum ſe natalem celebrare adſimulat vultur. Aviculas ad cœnam invitat. Veniunt plerique; omnes; venientes magno plauſu favoribuſque accipit; acceptas laniat vultur.

MOR. Non ſunt amici omnes qui blandè dicunt, aut benignè ſe facere velle ſimulant. Hinc Ovidius, *Melle ſub Hyblæo ſæpe venena latent.*

De

De Anseribus.

ANseres unà cùm gruibus agrum vastabant; quibus auditis, rustici protinus in illos feruntur. Rustico conspicatæ avolant grues; capiuntur anseres; qui impedit corporis onere subvolare non poterant.

MOR. Expugnatâ ab hostibus urbe, facilè se subducit inops: at dives servit captus. In bello divitiæ magis oneri sunt quam usui.

De Jove & Simia.

JUpiter scire percupiens, quisnam mortalium scitissimo: ederet liberos convocare jubet quicquid uspiam est animantium. Concurrunt ad Jovem undique: aderat jam alitum pecudúmque genus: inter quas & simia deformes catulos brachio gestans, cùm advenisset, à risu nemo temperare potuit: quinetiam Jupiter ipse profusè admodum risit. Ibi continuò simia ipsa, Imò, inquit, novit & Jupiter judex noster, catulos meos magnopere omnes, quotquot adsunt, præcellere.

MOR. *Suum cuique pulchrum*, ut est adagium. Et alibi apud Theocritum in Eloyi.

Quæ minimè sunt pulchra, ea pulchra videntur amanti.

ANIANI FABVLÆ, ADRIANO BARLANDO INTERPRETE.

fere sandem reperies

De Quercu & Arundine.

pag. 35

FAstûs olim atq; adeò insolentia plena quercus, arundinem aggressa est; Si nunc, inquiens pectus animosũ est tibi, procede agedum ad pugnam, ut noster duarum eventus ostendat utra viribus præstat. Arundo quercûs tantam exsultationem, fortitudinisq; jactationem vanam nihil mirata, sic respondit. Certamen nunc abnuonec, meæ sortis me piget: nam etsi in omnem partem mobilis, tempe-

states

ſtates tamen pervinco ſonoras : tu, ſi ſemel vaſto rex Æolus antro luctantes emiſerit ventos, concides, & mihi tum rideberis.

MOR. Declarat hæc fabula, non ſemper eos fortiſſimos eſſe qui (nullâ etiam laceſſiti injuriâ) aliis inſultant.

De Piſcatore & Piſciculo.

PIſcator, jacto in aquam hamo cibis illito, piſciculum eduxit. Orat obſecratque captivus, ſe minutulum ut abire ſinat, & adoleſcere, ut poſtea majore potiatur. Piſcator, Ego, *inquit,* ſpem pretio non emam : *quippe qui eo fuerim ingenio ſemper, ut, quicquid poſſem, mallem auferre potius in præſentia.*

MOR. Hæc nos monet fabella, nè certa incertorum ſpe unquam amitta-mus. *Quid enim ſtultius*, ut eſt apud Ciceronem, *quàm incerta pro certis habere?*

De Formica & Cicada.

APpetente hyeme, frumentum in aream ad ſolem trahebat formica. Videt id cicada, accurrit, rogitat granum. Formica, Cur non inquit, & tu meo exemplo æſtate trahis quodcunque potes, atque addis acervo? Reſpondet illa ſibi id temporis cantando tranſigi. Ridens formica, Si, ait, æſtate cantare ſoles, meritò nunc eſuris.

MOR. Monemur hâc fabellâ, dum adhuc robur corporis adeſt, quæ-rere ea quibus imbecilla ſuſtentetur ſenectus. Per *hyemem*, ſenectutem intelliges; per *æſtatem*, adoleſcentiam, & florem illum ætatis.

De Leone & Tauro.

LEonem fugiebat taurus; in hircum incidit : is cornu & caperatâ minitabatur fronte. Ad quem plenus iræ taurus, Non tua, inquit, in rugas contracta frons me territ, ſed immanem metuo leonem, qui niſi tergo hæreret meo, jam ſcires, non ità parvam rem eſſe pugnare cum tauro, & noſtro ſequi de vulnere ſanguinem.

MOR. Calamitoſis non eſt addenda calamitas. *Sat miſer eſt, qui ſemel eſt miſer.*

ANIANI

ANIANI FABULÆ

A GUILIELMO HARMANNO, D. AUGUSTINI Ordinis Canonico, interprete mutatæ.

De Nutrice & Lupo.

NUtrix minatur puerum plorantem, ni taceat datum iri lupo. Lupus id fortè audit, spe cibi manet ad fores. Puer tandem silescit: obrepente somno. Regreditur lupus in sylvam jejunus & inanis. Vulpes ubi sit præda scisciatur. Gemebundus ille, Verba, inquit, mihi data sunt: puerum plorantem abjicere minabatur nutrix, at fefellit.

MOR. Fœminæ non est adhibenda fides.

De Testudine & Aquila.

pour. 146

CEperat testudinem tædium reptandi. Si quis eam in cœlum tolleret, pollicetur baccas maris rubri. Sustulit eam aquila. Poscit præmium. Non habentem fodit unguibus. Ita testudo, quæ concupiit videre astra, in astris vitam reliquit.

MOR. Tuâ sorte sis contentus. Fuêre nonnulli, qui, si mansissent humiles, poterant esse tuti: facti sublimes, inciderunt in pericula.

De Cancris, Matre & Filio.

CAncrum retrogradum monet mater, antrorsum ut eat. Filius respondet, Mater, I præ, sequar.

MOR. Nullum reprehenderis vitii, cujus ipse queas reprehendi.

De Sole & Aquilone.

SOl & Aquilo certant uter sit fortior. Conventum est experiri vires in viatorem, ut palmam ferat, qui excusserit manticam. Boreas horrisono nimbo viatorem aggreditur. At ille non desistit amictum gradiendo duplicans. Assumit vires sol, qui, nimbo paulatim evicto, emollitur radios. Incipit viator æstuare, sudare, anhelare.

Tandem

Tandem progredi nequiens, captat frigus opacum, atque ſub frondoſo nemore, abjecta mantica, reſedit: ità ſoli contigit victoria.

MOR. Quí cum certes, etiam atque etiam vide. Nam etſi tu fortis es, eſt forſan alius te fortior: aut ſi non fortior, certè callidior, ut conſilio ſuo tuum vincat robur.

De Aſino.

ASinus venit in ſylvam, offendit exuvias leonis, quibus indutus redit in paſcua, greges armentaq; territat, & fugat. Venit qui perdiderat, quærit at ſuum aſinum. Aſinus viſo hero occurrit: imò cum rugitu ſuo incurrit. At herus prehenſis, quæ exſtabant, auriculis, Alios licèt, inquit, fallas; ego te, aſelle mi, probè novi.

MOR. Quod non es, nec te eſſe ſimules: non doctum, cùm ſis indoctus; non divitem, non nobilem, cùm ſis pauper & ignobilis, te jactes. Vero enim comperto, rideberis.

De Rana & Vulpe.

RAna egreſſa paludem, in ſylvis apud feras medicinam profitetur. Ait, ſe nec Hippocrati, nec Galeno cedere. Cæteris habentibus fidem, illuſit vulpes. An hæc, inquit, medicinæ habebitur perita, cui ſic pallet os? Quin curet ſeipſam. Sic illuſit vulpes: eſt enim ranæ os cæruleo colore.

MOR. Stultitiæ eſt, profiteri quod neſcias, & ridiculum.

De Cane mordaci.

CAni ſubinde homines mordenti, ut ſibi quiſque caveret, alligavit dominus nolam. Canis, ratus virtuti ſuæ tributum decus, ſuos populares deſpicit. Accedit ad hunc canem aliquis jam ætate & authoritate gravis, monens eum nè erret: nam iſta, inquit, nola data eſt tibi in dedecus, non in decus.

MOR. Glorioſus interdum ſibi ducit laudi, quod ipſi eſt vituperio.

De Camelo.

CAmelus ſui pœnitens, querebatur tauros inſignes ire geminis cornibus, ſe inermem objectum cæteris ani-

malibus. Orat Jovem donare sibi cornua. Ridet Jupiter stultitiam cameli: nec modò votum negat, verùm & auriculas bestiæ decurtat.

MOR. Sit quisque fortunâ contentus suâ. Etenim multi fortunam secuti meliorem, incurrêre pejorem.

De duobus Amicis & Urso.

Duo amici faciunt iter: occurrit in itinere ursus. Unus, arbore conscensa, periculum evitat: Alter cùm spes fugæ non esset, collidit se humi. Accedit bellua, contrectat jacentem, os explorat & aures. Homine spiritum continente ac motũ, ursus, qui mortuis parcit, ratus cadaver esse, innocuus discedit. Percunctante postea socio quidnam bestia dixisset jacenti in aurem: hoc monuisse ait, Nè unquam cum illiusmodi amicis iter facerem.

MOR. Rara avis in terris, nigróque simillima cygno, fides est. Verum amicum res adversæ & pericula designant.

De Equite calvo.

Eques calvus illigarat pileo comam fictitiam. Venit in campum acri spirante Borea: ac dum malè observat capillatum galerum, subitò apparet calvities. Tollit cachinnum corona, nec non & ipse ridet. Quid novi est, inquit, avolare capillos alienos, cùm olim defluxerint qui fuerint mei?

MOR. Bellè fecit eques, qui non est indignatus, sed cum ridentibus risit. Socrates verò, cum accepisset in foro alapam, hoc modo respondit. Molestum esse nescire homines, quando debeant prodire cum galea.

De duabus Ollis,

Duæ ollæ fetêre in ripa: altera erat lutea, altera rea; utramque tulit vis fluvii. Luteæ collisionem metuenti respondet ærea, nè quid timeat: Sese enim non collidantur satis curaturam. Tum altera, Seu me, inquit, tecum, seu te mecum flumen collixerit, cum meo victo trumque fiet periculo. Quare certum est à te separari.

MOR

MOR. Satius est vivere cum socio pari, quàm cum potentiori. A potentiori enim potest esse periculum tibi, non illi à te.

De Rustico & Fortuna.

RUsticus, cùm araret, offendebat in sulcis thesaurum: Gratias agit telluri, quæ hunc edidisset. Fortuna, videns nihil honoris haberi sibi, ità est secum locuta, Thesauro reperto stolidus mihi non est gratus; at eo ipso thesauro postea amisso, me primam omnium votis & clamore solicitabit.

MOR. Beneficio accepto, grati simus bene de nobis merenti. Ingratitudo enim digna est etiam beneficio, quod jam acceperit, privari.

De Tauro & Capro.

FUgit leonem taurus; venit ad speluncam, quærens latibulum. Intranti occurrat cornibus, qui intus erat, caper. Tum his verbis bos emugit, Tu quidem cornibus tuis meam excipis fugam; verùm si abierit, quem fugio, quantum à viribus tauri distet caper, tum senties.

MOR. Qui nescit miseris esse succurrendum, aut certè non nocendum, caper est. Quisquis enim à miserorum injuriis non temperaverit, si (ut est fortuna mutabilis) miseris redierit felicitas, nimirum nocuisse miseris cum pœnitebit.

De Simia & ejus prole.

OMnes animantes suo conspectui Jupiter adesse jusserat, cujusnam soboles esset pulcherrima, judicaturus. Properant feræ, advolant aves, nec non ad id certamen adnatant pisces. Omnium postrema festinat simia, trahens secum suam prolem. Cujus quidem prolis fœdas nates cunctis ridentibus, sic inquit, Maneat, cui favuerit Jupiter, victoria: meo tamen judicio, hic meus natus est bellus, & omnium natis jure præferendus. Hoc dicto subrisit & Jupiter.

MOR. Et nos & nostra nobis placent. Sed de nobis & de nostris factis aliorum sit judicium, nè, si ipsi judicemus, cum simia rideamur.

De Pavone & Grue.

Pavo & grus una cœnant. Pavo se jactat, caudam ostentat, gruem contemnit. Grus fatetur pavonem formosis esse pennis: se tamen, dum vix tectis supervolat pavo, animoso volatu penetrare nubes.

MOR. Nemo alterum contemnserit. Sua cuique dos, sua cuique virtus. Qui tuâ virtute caret, forsan habet quâ careas tu.

De Quercu & Arundine.

pag. 30

Validiore Noto effracta quercus in flumen præcipitatur: dúmque fluitat, hæret forte ramis suis arundine. Miratur arundinem in tanto turbine stare incolumem. Hæc respondet, cedendo & declinando se esse tutam, inclinare ad Notum, ad Boream, ad omnem flatum. Nec mirum esse quòd quercus exciderit, quæ non cederet, sed resistere concupivit.

MOR. Potentiori nè resistas, sed hunc cedendo & ferendo vincas. Quod pulchrè docet facundissimus poetarum Virgilius,

Nate Deâ, quò fata trahunt retrahúntque sequamur:
Quicquid erit, superanda omnis fortuna ferendo est.

De Tigride & Vulpe.

Venator jaculis agitabat feras. Tigris jubet omnes feras absistere; sese unam ait bellum confecturam. Pergit venator jaculari. Tigris oppidò sauciatur. Fugientem è prælio, telúmque extrahentem percontatur vulpes, quisnam valentem belluam tam valde vulnerasset. Respondet, se authorem vulneris haud nôsse: verùm ex vulneris magnitudine capere se conjecturam, aliquem fuisse virum.

MOR. Fortes plerunque sunt temerarii; & ars vim, ingenium fortitudinem superat.

De Tauris & Leone.

Quatuor fuêre tauri, quibus placuit communem ipsorum esse salutem, & commune periculum. Vidit leo simul pascentes; etsi esurit, tamen conjunctos aggredi

di metuit. Primùm dat operam verbis fallacibus ſegregare, tum ſegregatos laniat.

MOR. Concordiâ nihil eſt firmius: diſcordia etiam fortes reddit imbecilles.

De Abiete & Dumis.

FErtur olim abies deſpicere dumos: jactat ſe proceram eſſe, locari in ædibus, cũ velo ſtare in navibus; dumos autem humiles, viles, nulli uſui idoneos. Quorum quidem tale fuit reſponſum, Tu ſanè, abies, tuis gloriare bonis, & noſtris inſultas malis. Verùm nec tua refers mala, & noſtra præteris bona. Cùm tu ſonanti detruncare ſecuri, quàm velles tum nobis, qui ſecuri ſumus, eſſe te ſimilem!

MOR. Et ſummæ fortunæ ſua inſunt mala, & humili fortunæ ſua bona. Ut nil aliud nunc dicam, hæc ſecura eſt ac tuta; illa nec extra metum eſt, nec caret periculo. Horat. canit in Lyricis,

——celſa graviore caſu
Decidunt turres, feriúntque ſummos
Fulmina montes.

De Piſcatore & Piſciculo.

SUbductus hamo piſciculus, orat piſcatorem ſe dimittat. Ait modò ſe à matre fuſum, atque menſam, cùm adhuc minutus ſit, non multùm juvare: Si dimittat, poſtea grandem ultro ad hamum ejus rediturum. Piſcator negat ſe dimiſſurum prædam certam, licèt exiguam. Quid habeam, inquit, ſcio; quid ſim habiturus, neſcio:

Ego ſpem pretio non emam.

MOR. Certum præſtat incerto, præſens futuro, etſi nonnunquam exile commodum omiſſum attulit magnum.

De Alite & pullis ejus.

ALes poſitos in ſegete pullos monet, ut, dum ipſa abeſt, diligenter attendant, ſi fiat ſermo de occaſione. Redeunti à paſtu matri, pulli anxii narrant dominum agri operam illam mandaſſe vicinis. Reſpondet, nihil eſſe periculi. Item alio die trepidi aiunt, rogatos ad metendũ eſſe

amicos. Iterum jubet illa, ut sint securi. Tertiò, ut audivit ipsum dominum cum filio statuisse postero mane cum falce messem intrare, Jam, inquit, tempus est ut fugiamus. Vicinos & amicos non timui, quia non venturos scivi. Timeo dominum: illi enim res cordi est.

MOR. Socordes alienis in rebus plerique sumus: quòd si quid rectè curatum velis, alteri nè mandes, sed cures ipse.

De Avaro & Invido.

Duo homines orabant Jovem, cupidus & invidus. Mittitur à Jove Apollo, per hunc ut eorum votis satisfiat: dat hic utrique optandi liberam facultatem hac conditione, ut, quodcunque petiisset alter, id ipsum alteri acciperet duplicatum. Hæret diu cupidus, cùm nihil putat fore satis. Petit tandem non pauca, & duplum accipit socius. Porrò invidus hoc petit, ut ipse uno privetur oculorum, lætus socium mulctandum esse utroque.

MOR. Avaritiam quid potest satiare? Invidiâ verò dementius est nihil; quæ, dummodo noceat alteri, sibimet imprecatur malum.

De Leone & Capella.

Videt leo pendêre dumosa de rupe capellam. Suadet descendere, ut in campo thymum salicésque carpat. Recusat capella descendere; verba quidem ejus haud sanè mala, sed mentem esse plenam doli reclamans.

MOR. Cogita, quis quid suadeat. Multi suadent utilia, non tibi, sed sibi.

De Cornice & Urna.

Sitibunda cornix reperit urnam aquæ: sed erat urna profundior, quàm ut posset à cornice aqua contingi. Conatur effundere urnam, nec valet. Tum, lectos ex arena scrupulos injectat; hoc modo aqua levatur, & cornix bibit.

MOR. Interdum id, quod non potes efficere vi, efficies prudentia & consilio.

De Leone & Venatore.

Litigat leo cum venatore. Suam præfert fortitudinem hominis fortitudini. Post longa jurgia venator ducit

leonem

leonem ad Mauſoleum, in quo ſculptus erat leo caput deponens in gremium viri. Negat fera id ſatis eſſe indicii. Homines enim ſculpere quod vellent, ait: quòd ſi & leones forent artifices, jam virum ſculptum iri ſub pedibus leonis.

MOR. Quiſque, quoad poteſt, & dicit & facit quod ſuæ parti & cauſæ putat prodeſſe.

De Puero & Fure.

SEdebat puer flens apud puteum. Fur rogat cauſam flendi. Puer dicit, rupto fune incidiſſe in aquas urnam nuri. Homo exuit ſe, inſilit in puteum, quærit. Vaſe non invento, conſcendit, atque ibi nec puerum, nec ſuam invenit tunicam. Puer quippe ſublata tunica fugerat.

MOR. Falluntur interdum, qui fallere ſolent.

De Ruſtico & Juvenco,

ERat ruſtico juvencus vinculi omníſq; jugi impatiens. Homo aſtutulus beſtiæ reſecat cornua (cornibus enim petebat) tum jungit non currui, ſed aratro, nè, ut ſolet, terrum pulſaret calcibus. Stivam ipſe tenet, gaudens induſtria effeciſſe, ut jam foret tutus, & à cornibus & ab ungulis. Sed quid evenit? Taurus ſubindè reſiſtens, ſpargendo pedibus, os capútque ruſtici opplet arena.

MOR. Sunt nonnulli ſic intractabiles, ut nulla queant arte, nullo conſilio tractari.

De Satyro & Viatore,

SAtyrus, qui deus nemorum olim eſt habitus, viatorem nive obrutum atque algore enectum, miſeratus, duxit in antrum ſuum; fovet igne. Spirantem autem in manus percontatur cauſam: qui reſpondens, Ut calefiant, inquit. Poſtea cùm accumberent, ſufflat viator in polentam: quod cur faceret interrogatus, Ut frigeſcat, inquit. Tunc continuò Satyrus viatorem ejiciens, Nolo, inquit, in meo ſit antro, cui tam diverſum eſt os.

MOR. Cave sit in tuo victu homo duplici ore, quíque in sermone est Proteus.

De Apro & Rustico,

APro vastanti segetes rusticus præcidit auriculam. Alterum deprehenso præcidit alteram. Et tunc quoque redeuntem capit, captum portat in urbem destinatũ lautitiæ sui patroni. Secta jam in convivio bellua, nusquam apparet cor. Excandescente hero, & flagitante coquos, villicus respondet, Patrone, non est mirum non apparere cor: credo stultum aprum nunquam cor habuisse. Nam si cor habuisset, nunquam in pœnam suam ad meas segetes toties rediisset. Sic rusticus. At omnes convivæ emoto risu, cachinnari de stultitia rustici.

MOR. Multorum hominum est adeò excors vita, ut an cor habeant possis ambigere.

De Tauro & Mure.

MUs tauri pedem momorderat fugiens in antrum suum. Taurus vibrat cornua, quærit hostem, nusquam videt: irridet eum mus: Quia, inquit, robustus es ac vastus, non idcirco quemvis contempseris: Nunc te, & quidem gratis, lasit exiguus mus.

MOR. Tritum est illud verbum, quod significantiùs nostrate lingua dixerim, Let no man be too heedlesse of his enemie. Latinè sic, *Nemo suum hostem flocci pendat.*

De Rustico & Hercule.

RUstici currus hæret in profundo luto. Mox supinus deum Herculẽ implorat. Intonat vox è cœlo; Inepte, inquit, flagella equos, & ipse annitere rotis, atque tum Herculem vocato. Tum enim aderit Hercules vocatus.

MOR. Nil prosunt otiosa vota, quæ sanè Deus non audit. *Juvate met*, inquiunt, *ipse tum juvabit te Deus.*

De Anſere.

FUit anser qui ponebat ova aurea, singulis diebus singula. Dominus, ut subitò fiat dives, anserem jugu-

la-

lat, ſperans intus latère gazam. Sed anſere invento vacuo, ſtupet miſer, anxieque dehinc ſuſpirat, ac plangit, & rem & ſpem periiſſe.

MOR. Moderanda ſunt vota. Curandum eſt, nè vel præproperi ſimus, vel nimii. Nam & feſtinantia nocet, & qui plura quàm decet quærit, interdum acquirit nihil.

De Cicada & Formica.

CVm per æſtatem cicada cantat, formica ſuam exercet meſſem, trahit in antrum grana, reponens in hyemem. Sæviente bruma, famelica cicada venit ad formicam, mendicat victum. Renuit formica, dictitans ſeſe, dum illa cantabat, laboraſſe.

MOR. Qui ſegnis eſt in juventa, egebit in ſenecta: & qui non parcit, olim mendicabit.

De Simia & duobus ejus Natis.

SImia, ut ferunt, cùm peperit gemellos, alterum diligit, alterum negligit. Erat puerpera cum gemellis: atq; cùm incidiſſet terror, vitatura periculum dilectum prehendit ulnis, quem (dum præceps fugitat) collidit petræ, atque enecat: Neglectus autem, qui in hirſuto hæſerat tergo fugientis, manſit incolumis.

MOR. Solet evenire, ut ipſi parentes filio, quem tenerè amant, præ nimia indulgentia ſint mali occaſio & periculi; eo, quem minùs amant, præſtante ſe ſtrenuum ac probum.

De Bove & Juvenco.

BOs jam grandis ævo quotidie trahebat aratrum. Juvencus laboris expers vicinis exſultat in paſcuis, ac tandem inſultat fortunæ ſenioris. Jactat ſe jugi ac vinculi inſcium, liberum, otioſum: illi attritum eſſe labore collum: Denique, ſe glabrum ac nitidum: illum eſſe hirſutum ac ſqualidum. Senior tum quidem nihil contra; ſed brevi poſt tempore videt hunc inſultatorem duci

ad

ad aras, ac tum hiſce verbis affatur, Quò tua mollis vita pervenit? Securum iſtud otium rediit ad ſecurim. Jam ſaltem (ut opinor) potiùs ſuades mihi laborem, qui me tuetur, quàm otium, quod nunc te traxit ad necem.

MOR. Ad vitam rectè gerendam, opus eſt labore & vigilantiâ. Socors autem, & voluptati deditus, ſuarum rerum, quem nolict, ſortietur exitum.

De Cane & Leone.

OCcurrit canis leoni, jocatur: Quid tu miſer exhauſtus inedia percurris ſylvas & devia? Me ſpecta pinguem ac nitidum: atque hæc non labore conſequor, ſed otio. Tum leo, Habes tu quidem tuas epulas; ſed habes, ſtolide, etiam vincula. Tu ſervus eſto, qui ſervire potes: ego quidem ſum liber, nec ſervire volo.

MOR. Pulchrè reſpondet leo. Quibuſlibet enim rebus potior eſt libertas.

De Piſcibus.

PIſcis fluviatilis vi fluminis correptus eſt in mare; ubi ſuam efferens nobilitatem, omne marinum genus vilipendebat. Non tulit hoc phoca; ſed ait, Tunc fore judicium nobilitatis, ſi cum phoca captus portetur ad forum: Se emptum iri à nobilibus; illum autem à plebe.

MOR. Multi ſic capti ſunt libidine gloriæ, ut ſeſe ipſi prædicent & jactent. Sed laus ſui oris non datur homini laudi, at excipitur cum auditorum riſu.

De Pardo & Vulpecula.

PArdus, cui pictum eſt tergum, cæteris feris, etiam leonibus, deſpectis, intumeſcebat. Accedit ad hunc vulpecula, ſuadet non ſuperbire, dicens, Illi quidem ſpecioſam eſſe pellem, ſibi verò ſpecioſam eſſe mentem.

MOR. Diſcrimen eſt bonorum, & ordo. Bona corporis præſtant bonis fortunæ; utriſque illis animi bona præferantur oportet.

APOLOGI

APOLOGI EX CHILIADIBUS

Adagiorum Eraſmi deſumpti, ad communem puerorum fructum.

De Vulpecula & Pardale.

Cum aliquando pardalis vulpem præ ſe contemneret, quòd ipſa pellem haberet omnigenis colorum maculis variegatam; reſpondit vulpes, Sibi id decoris in animo eſſe, quod illi eſſet in cute.

MOR. Neque verò paulò ſatius eſt ingenio præditum eſſe vafro, quàm cute verſicolore.

De Vulpe & Fele.

Cum aliquando vulpes in colloquio, quod illi erat cum fele, jactaret ſibi varias eſſe technas, adeò ut vel peram haberet dolis refertam; felis autem reſponderet, ſibi unicam duntaxat artem eſſe cui fideret, ſi quid eſſet diſcriminis: Inter confabulandum repentè canum accurrentium tumultus auditur. Ibi felis in arborem altiſſimam ſubſiliit, cùm vulpes interim à canum agmine cincta capitur.

MOR. Innuit fabula, præſtabilius eſſe nonnunquam unicum conſilium, modò id ſit verum & efficax, quàm plures dolos, conſiliáque frivola.

De Rege & Simiis.

Rex quidam Ægyptius aliquot ſimias inſtituit, ut ſaltandi rationem perdiſcerent. Ut enim nullum animal ad figuram hominis propiùs accedit, ità nec aliud actus humanos aut meliùs aut libentiùs imitatur. Artem itaq; ſaltandi protinus edoctæ ſaltare cœperunt, inſignibus indutæ purpureis, ac perſonatæ: multóque jam tempore majorem in modum placebat ſpectaculum; donec è ſpectatoribus facetus quiſpiam, nuces, quas clanculum in ſinu geſtabat, in medium abjecit. Ibi ſtatim ſimiæ, ſimulatque

nuces

nuces: vidiſſent, oblitæ choreæ, id eſſe cœperunt quod antea fuerant: ac repentè è ſaltatricibus in ſimias redierunt; contritiſq; perſonis, dilaceratiſque veſtibus, pro nucibus inter ſe pugnabant: non ſine maximo ſpectatorum riſu.

MOR. Admonet hæc fabula, fortunæ ornamenta non mutare hominis ingenium.

De Aſino & Viatoribus.

DUo quidem cùm in deſertis locis aſinum quempiam forte fortuna nacti eſſent, contendere inter ſe cœperunt, uter eorum uti ſuum domum abduceret: nam utrique pariter à fortuna videbatur obiectus. Hac interim de re illis invicem altercantibus, aſinus ſeſe ſubduxit, ac neuter eo potitus eſt.

MOR. Quidam à præſentibus commodis, quibus ob inſcitiam uti neſciunt, excidunt.

De Piſcatoribus.

PIſcatores aliquot, jacto reti, teſtudines eduxerunt. Eas cùm eſſent inter ſe partiti, neq; ſufficerent omnibus comedendis, Mercurium fortè accedentem invitarunt ad convivium. At is intelligens ſe nequaquam humanitatis gratia vocari, ſed ut eos faſtidio cibi ſublevaret, recuſavit, juſſitque ut ipſi ſuas teſtudines ederent quas cepiſſent.

MOR. Nonnulli, poſteaquam inconſultè quippiam adorti ſunt, aliorum implorant auxilium, quos ſuo negotio admiſceant.

De Aſino.

APud Cumanos aſinus quiſpiam pertæſus ſervitutem, abrupto loro in ſylvam aufugerat: illîc fortè repertas leonis exuvias corpori applicabat ſuo, atque ita pro leone ſe gerebat, homines pariter ac feras voce caudaque territans: nam Cumani leonem ignorant. Ad hunc igitur modum regnabat aliquandiu perſonatus hic aſinus, pro leone immani habitus ac formidatus, donec hoſpes quidam

dam Cumas profectus, qui ſæpenumero viderat & leonem & aſinũ, (atq; ob id non erat ei difficile dignoſcere) aurium prominentium indicio, neq; non aliis quibuſdam conjecturis, aſinum eſſe deprehendit, ac probè fuſtigatum reduxit, dominóque agnoſcenti reddidit. Interim autem riſum non mediocrem concitabat omnibus Cumanis aſinus jam agnitus, quos dudum, creditus leo, metu propemodum exanimaverat.

MOR. Haud facilè tegimus vitia, quæ à pueris nobiſcum adoleverunt.

De Scarabeo & Aquila.

SCarabeus aliquando ſpretus ab aquila, cœpit de vindicta quoquo pacto ſumenda cogitare. Perveſtigavit ubinam aquila nidum collocaſſet, adrepſit ſcarabeus & ova ſimili dolo dejecit. Aquila, cùm ſæpius domicilium commutaſſet, neque quicquam proficeret, Jovem patronum adiit, exponit calamitatem ſuam: is jubet, ut ſuo in gremio ponat ova, vel iſtic in tuto futura. Et hùc per veſtis lacinias, ſinúſque prorepſit pertinax ſcarabeus, haudquaquam ſentiente Jove. Deinde ubi vidit ova commoveri Jupiter, neque ſatis animadvertit, territus rei novitate, excuſſo gremio in terram dejecit.

MOR. Monet hæc fabella, neminem, quantumvis puſillum, contemnendum eſſe.

De Satyro & Ruſtico, *Aniani* fabula, *Eraſmo* interprete.

SAtyrus quidam cùm vehementer algeret hyberno gelu ſupra modum ſæviente, à ruſtico quodam inductus eſt in hoſpitium. Admiratus autem cur homo inflaret in manus ori admotas, rogavit cur ita faceret. Is reſpondit, Ut frigidas manus halitûs tepore calefaceret. Deinde ubi exſtructo foco, appoſita menſa, in pultem fervidam rurſum

ſum inflaret, magis etiam admiratus, ſciſcitatus eſt quid hoc ſibi vellet. Uti pultem, inquit ille, nimium ferventem halitu refrigerem. Tum Satyrus ſurgens à menſa, Quid ego audio? inquit. Túne eodem ex ore pariter & calidum & frigidum efflas? Valebis. Neque enim mihi ratio eſt, cum ejuſmodi homine commune habere hoſpitium.

MOR. Notantur bilingues, qui eundem modò laudant, modò vituperant.

EX SECUNDO NOCTIUM Atticarum Gellii, Apologus Æſopi Phrygis, memoratu non inutilis.

Æſopus ille Phrygiæ fabulator, haud immeritò ſapiens exiſtimatus eſt, cùm quæ utilia monitu ſuaſúque erant, non ſeverè, non imperiosè præcepit, & cenſuit, ut philoſophis moseſt; ſed feſtivos delectabiléſque apologos commentus, res ſalubriter ac proſpicienter animadverſas, in mentes animóſque hominum cum audiendi quadam illecebra induxit: Velut hæc ejus fabella de aviculæ nidulo lepidè atque jucundè præmonet, ſpem fiduciamque rerum quas efficere quis poſſit haud unquam in alio, ſed in ſemetipſo habendam. Avicula, inquit eſt parva; nomen eſt caſſita; habitat nidulatúrque in ſegetibus; id ferme temporis, quo appetit meſſis, pullis jamjam plumantibus. Ea caſſita in ſementes fortè conceſſerat tempeſtiviores: propterea frumentis flaveſcentibus, pulli etiam tunc involucres erant. Cùm igitur ipſa iret cibum pullis quæſitum, monet eos, ut, ſi quid ibi novæ rei fieret, diceretúrve, animadverterent; ídque utì ſibi, ubi rediiſſet, renuntiarent. Dominus poſtea ſegetum illa-

illarum filium adoleſcentem vocat, &, Vidéſne, inquit, hæc ematuruiſſe, & manus jam poſtulare? Idcirco die craſtino, ubi primùm diluculabit, fac amicos adeas, & roges, ut veniant, operamque mutuam dent, & meſſem hanc nobis adjuvent: hæc ubi dixit, diſceſſit. Ubi rediit caſſita, pulli trepiduli circumſtrepere oraréque matrem, ut ſtatim jam properet, atque alium in locum ſeſe aſportet. Nam dominus, inquiunt, miſit filium qui amicos rogaret, ut luce oriente veniant, & metant. Mater jubet eos à metu otioſos eſſe. Si enim dominus, inquit, meſſem ad amicos rejecit, craſtino ſeges non metetur, neque neceſſe eſt hodie ùti vos auferam. Die igitur poſtero mater in pabulum volat: dominus quos rogaverat operitur: fol fervet, & ſit nihil, & amici nulli erant. Tum ille rurſum ad filium, Amici iſti, inquit, magnam in partem ceſſatores ſunt: quin potiùs imus, & cognatos, affines, vicinóſque noſtros oramus, ut adſint cras tempore ad metendum? Itidem hoc pulli pavefacti matri nuntiant. Mater hortatur, ut tum quoque ſine metu, ac ſine cura ſint: cognatos affineſq; nullos ferme tam eſſe obſequibiles ait, ut ad laborem capeſſendum nihil cunctentur, & ſtatim dicto obediant: vos modò, inquit, advertite ſi modò quid denuò dicetur. Alia luce orta, avis in paſtum profecta eſt: cognati & affines opera quam dare rogati ſunt, ſuperſedent. Ad poſtremum igitur dominus filio, Valeant, inquit, amici cum propinquis: afferes prima luce falces duas; unam egomet mihi, & tu tibi capies alteram; & frumentum noſmetipſi manibus noſtris cras metemus. Id ubi ex pullis dixiſſe dominum mater audivit; Tempus, inquit, eſt cedendi, & abeundi: Fiet nunc dubio procul quod futurum dixit, In ipſo enim jam ver-

titur,

tutur, cuja eſt res, non in alio unde petitur. Atque ità caſſita nido migravit, & ſeges à domino demeſſa eſt. Hæc quidem eſt Æſopi fabula, de amicorum plerumque & propinquorum levi & inani fiducia. Sed quid aliud ſanctiores libri philoſophorum monent, quàm ut nobis tantùm ipſis nitamur; alia autem omnia, quæ extra nos, extraque noſtrum animum ſunt, neque pro noſtris, neq; pro nobis ducamus? Hunc Æſopi apologum Ennius in Satyris ſcitè admodum & venuſtè verſibus quadratis compoſuit: quorum duo poſtremi iſti ſunt, quos habere corde & memoria, operæpretium eſſe hercle puto;

Hoc tibi erit argumentum ſemper in promptu ſitum,
Nè quid exſpectes amicos, quod tute agere poſſies.

Fabula ex Lamia Politiani deſumpta.

AVes olim propè univerſæ noctuam adierunt, rogárúntque eam, nè poſthac in adium cavis nidificaret, ſed in arborum potiùs ramis, atque inter frondes; ibi enim vernari ſuaviùs. Quin eidem quercum modò enatam, puſillam, tenellamque adhuc oſtendebant, in qua ſcilicet molliter, ut aiebant, & ſedere ipſa aliquando noctua, & ſuum ſibi conſtruere nidũ poſſet. At illa facturam ſe negavit. Quin invicem conſilium dedit iis, nè arbuſculæ illi ſe crederent: laturam enim quandoq; eſſe viſcum peſtem videlicet avium. Contempsêre illæ (ut ſunt leve genus & volaticum) ſapientis unius noctuæ conſilium. Jam quercus adoleverat, jam patula, jam frondoſa erat. Ecce ibi aves illæ omnes gregatim ramis involitant, laſciviunt, ſubſultant, colludunt, cantillant. Interea quercus ea viſcum protulerat, atq; id homines animadverterant: implicitæ ergò repentè ibi omnes pariter miſellæ, ac fruſtrà eas ſera pœnitentia ſubiit, quòd ſalubre illud conſiliũ ſprevi-

ſſent.

sent. Atque hoc esse aiunt, cur nunc aves omnes ubi noctuam viderint, frequentes eam quasi salutant, deducunt, sectantur, circumsidunt, circumvolitant. Etenim, consilii illius memores, admirantur eam nunc ut sapientem, stipantque densa caterva, ut videlicet ab ea sapere aliquando discant: sed opinor frustra, imò verò etiam interdum cum magno ipsarum malo. Nam veteres illæ noctuæ revera sapientes erant: nunc multæ noctuæ sunt, quæ noctuarum quidem plumas habent, & oculos, & rostrum, sapientiam vero non habent.

MOR. Bene monentis consilia nè spernas, hæc fabula docet.

Apologus ex secundo libro Petri Criniti, de honesta disciplina, desumptus.

Sata est olim cucurbita juxta arborem pinum, quæ grandis admodum & ramis patulis exstabat. Cucurbita verò, cùm multis pluviis atque cœli temperamento crevisset, lascivire incipit, & ramulos audaciùs porrigere. Jam serpebat in pinum, jam surgere, jam ramos & frondes involvere audebat, ampliora folia, candentes flores, prægrandia poma & virescentia ostentans. Itaque tanto fastu atque insolentia intumuit, ut pinum arborem ausa sit aggredi; &, Vides inquit, ut te supero, ut amplis foliis, ut virore præsto, & jamjam ad cacumen prosurgo? Tum pinus, quæ senili prudentia & robore pollebat, nihil mirata est cucurbitæ insolentis audaciam, sed ita ad eam respondit, Ego hic multas hyemes, calores, æstus variasque calamitates pervici, & adhuc integra consisto. Tu ad primos rigores minus audaciæ habebis, cùm & folia concident, & viror omnis aberit.

MOR. Secundis rebus non est superbiendum.

Fabula de Corvo & Lupis, ex *Joanne Ant. Campano* desumpta.

CORvus lupos per ardua montium juga comitatur, partem sibi prædæ fieri postulat, quia eos secutus nullo tempore destituisset, sociúsque fuisset. Repulsus deinde est à lupis, tanquam non eos, sed prædam cibúmque secutus: nec minùs luporum, si occiderentur, quàm cæterorum animalium exta fuisset voraturus.

MOR. Non quid agamus semper inspiciendum est, sed quo simus animo cùm agamus.

Altera de partu terræ, ex eodem.

TUrgida olim facta tellus, & mirum in modum tumida magnum aliquod paritura videbatur. Accurrunt finitimi, stupent agricolæ, terræ partum inter spem metumque exspectant. Alii Typhoea illum centimanum, alii montes erepturos putabant. Aperitur terra, prodiit mus: & quod miraculo fore omnibus existimabatur, in risum atque jocum converterunt.

MOR. Non semper credendum promissis magnificis.

pag. 15

Apologus de membris et ventre, ex *Plinio* desumptus.

HUmani artus, cum ventrem otiosum viderent, ab eo discordârunt, & suum illi ministerium negaverunt. Cùm eo pacto & ipsi quoque deficerent, intellexerunt ventrem cibos acceptos per omnia membra dividere: & cum eo in gratiam redierunt.

MOR. Magnæ res discordiâ pereunt, concordiâ valent.

De Arione et Delphino, fabula elegantissima, ex libro 16. *Gellii*.

VEtus & nobilis Arion cantator fidibus fuit. Is loco & oppido Methymæus, terra atque insula Lesbius fuit. Eum Arionem rex Corinthi Periander amicum amatúmque habuit artis gratia. Is inde à rege profici-

scitur,

scitur, terras inclytas Siciliam atque Italiam visurus. Ubi eò venit, auréſq; omnium mentéſq; in utriuſq; terræ urbibus demulſit; in quæſtibus iſtìc & voluptatibus, amoribúſque hominum fuit. Is tum poſtea grandi pecunia & re bona multa copioſus, Corinthum inſtituit redire. Navem igitur, & nautas ut notiores amicioreſque ſibi Corinthios delegit. Sed eo Corinthii homine accepto, naviq; in altum provecta, prædæ pecuniæq; cupidi, ceperunt conſilium de necando Arione. Tum illum ibi pernicie intellecta, pecuniam cæteraque ſua ut haberent dediſſe, vitam modò ſibi parcerent oraviſſe. Nautas precum ejus harum commiſertos eſſe illatenus, ut ei necem adferre per vim ſuis manibus temperarent; ſed imperaviſſe, ut jam ſtatim coram deſiliret præceps in mare. Homo ibi territus, & ſpe omni vitæ perdita, id unum poſtea oravit, ut priuſquam mortem oppeteret, induere permitterent ſua ſibi indumenta, & fides capere, & canere carmen casûs illius ſui conſolabile. Feros & immanes nautas prolubium tum audiendi ſubit. Quod oraverat, impetrat. Atque ibi mox de more cinctus, amictus, ornatus, ſtanſque in ſummæ puppis foro, carmen quod Orthium dicitur voce ſublatiſſima cantavit. Ad poſtrema cantus, cum fidibus ornatuque omni, ſicut ſtabat, canebatque, jecit ſeſe procul in profundum. Nautæ, haudquaquam dubitantes quin periiſſet, curſum quem facere cœperant tenuerunt. Sed novum, & mirum, & pium facinus contigit: Delphinum repentè inter undas adnaviſſe, & dorſo ſuper fluctus edito vectaviſſe, incolumique eum corpore & ornatu Tænarum in terram Laconicam devexiſſe. Tum Arionem prorſus ex eo loco Corinthum petiviſſe, talemque Periandro regi, qualis delphino vectus fuerat,

sese obtulisse, eique rem (sicuti acciderat) narravisse. Regem isthæc parùm credidisse, Arionem (quasi falleret) custodiri jussisse, nautas requisitos, ablegato Arione, dissimulanter interrogasse, ecquid audissent in eis locis, unde venissent, super Arione. Eos dixisse, hominem, cùm inde irent, in terra Italia fuisse, eumque illîc bene agitare, & studiis delectationibusque urbium florere, atque in gratia pecuniaque magna fortunatum esse. Tum inter hæc eorum verba Arionem cum fidibus & indumentis, cum quibus se in salum ejaculaverat, exstitisse. Nautas stupefactos convictosque ire inficias non quîsse.

MOR. Documento est hæc fabula, plus aliquando inveniri in brutis animalibus clementiæ, quàm in his hominibus, qui præter opes nihil habent pensi, præter figuram nihil humanitatis.

NICOLAI GERBELLII

Phorcensis Apologus lepidissimus.

De Aranea & Podagra.

ARanea, paululum à texendi opere quietior, animi relaxandi gratia commodum deambulabat. Huic se obviam præbuit podagra tametsi passibus ambiguis admodum ægre illam assequeretur. Ejus diei itinere utcunque emenso, non longe aberant ob oppidulo, cui regionis ejus incolæ Tyche nomen indiderant. Utrique consilium fuit conditionis suæ hospitem pervestigare. Aranea, non maximopere data opera, in opulenti cujusdam civis ædes divertit: inibi quaquaversum telas suas præpendebat, prætendebatque retia. Aderant illico nescio qui trygodæmones, qui textrinam illius demoliebantur: Momentaneum itaque erat ipsius, quo etiam cunque se verteret, ædifi-

ædificium. Nusquam enim scopariorum oculatas scopas poterat effugere. Misera plane, quæ in tanta rerum omnium affluentia sola egebat perturbabaturq;. Podagra verò, mendicabuli instar, vix tandē egestuosi cuiuspiam tuguriolum impetrârat: in id loci cùm decubuisset, nihil non experiebatur miseriarum. Apponebatur cœnaturienti panis cibarius, aridis vix faucibus hianti hydropoterium. Jamque diurno itinere lassescenti, torus ligneus, nullis frondibus, nullo gramine, sed prætenuibus paleis insternebatur. Atqui dicere non est hujus instituti, quam convenerint malè membris mollibus cuticulæ (ut ità dixerim) holosericæ, stragula tam dura, tam barbari villi. Oriente igitur vix tandē illo augusto sydere, quod exaudit, quod intuetur omnia, convenêre rursum aranea simul & podagra. Prior aranea præteritæ noctis molestias, tot locorū commutationes denarrat; nunc herò exprobrans munditiem, nunc nimiam scopariorū observantiam. Podagra contrà de hospitis sui egestate complura comminiscitur: nec otium habet admonstrare araneæ lividas vibices, quas adamantina fulcra tenellæ cuticulæ impresserant. Consilium ineunt, araneam deinceps pauperum tuguria, podagram verò divitum aulas debere subingredi: in hanc aranea pedib⁹ podagra animis vadit sententiam. Veruntamen tenebris jamjam increscentibus, urbi cuipiam sese approximant. Podagra instituti non immemor, pedetentim se in nummosi cujusdam domum illatebravit. Qua commodū ab hero conspecta (dii boni!) qua benevolentia, qua humanitate, quibus nominibus excipitur! Supponuntur substruunturque olorinæ culcitræ, toralia perdicum subalaribus plumis referta. Taceo vinum dulce, vinum nigrum, Lesbiū, Tarentinum. Taceo

 sicedulas,

ficedulas, phasianos, atque eas aviculas quæ binis superbiunt coloribus. In summa, nihil deliciarum, nihil voluptatum non exhauriebat. Aranea, pauperis casam ingressa, telas orditur, quaquaversum parietes interpatent, retia suspendit orbiculari operi manibus pedibusq; incumbit: reficit abrupta, perficit intercepta: &, ut dicam breviter, vacua dominatur in aula: *nullas insidias, nullos formidat insultus: imò verò etiam jam scopis superior omnibus. Non multò pòst, podagra araneam convenit; delicias suas, felicitatem, fortunas ampliter exornat. Aranea miris laudibus extollit imperiũ suum, ædificandi texendique libertatem. Placuit tandem hæc utrisq; sententia: Quorsumcunque proficiscerentur, podagram in divitum domos, araneam in pauperum tuguria debere divertere.*

MOR. Apologus hic, tametsi ad usus varios accommodari queat, id tamen inprimis declarat, Alium in alio loco fortunatiorem esse: Præterea, morborum domicilium esse divitum aulas: Ad ultimum, nusquam libertatem majorem, quàm ubi divitiarum minus.

LAURENTII ABSTEMII

viri elegantissimi & amœni ingenii, fabulæ elegantissimæ, nuper per clariss. poetam et philosophum *Gargetium* emaculatæ.

Domicius Palladius Gouranus Pollioni Padio Sacerdoti venerando, S. P. D.

JAmpridem tuo sermoni de Abstemio, frequenti literatorum consessu, Pollio venerande, non invitus interfui, cùm minimè prætextatis, ut ita dicam, laudibus hominem celebrares, adeóque in arcem evasisti, ut nemo sanè (mea sententia) eum cumulatiùs laudare potuerit. Mox indè secedens, hæc omnia animo diu volutabam, unde tanta conflueret laudationis abundantia, unde tanta non vulgaris observatio emanaret, unde denique amicitia adeò perfecta exoriretur. Proculdubio non aliunde mecum tandem collegi, quàm ex præclaro ejus virtutis nomine proficisci, cujus quidem

quidem vis magna & præpotens eſt. Quamobrem non poſſum profectò non ſuſpicere ingenium tuum amabile, tuúmque animum virtutibus fultum diligentiùs non admirari, qui neque ambitione, neque invidiâ, neque aliquo alio livore devincitur. Siquidem omnes, quas mereatur Abſtemius noſter, laudes non tranſis ſilentio: imò ad illas ipſas cumulandas, ob ejus incredibilem eloquentiam ſingularémque doctrinam ultro accedis; idque haud abs re, cùm pater omnium elegantiarum, atque idem lepôrum omnium, meritò ſit & habeatur. Et ut hæc clariora luce, non officii gratiâ aut temerè dicantur, quotidie quodammodo aliqua ejus librorum monumenta exſiſtere videmus, quæ undique perfectâ verborum concinnitate, perſpicaciſſiméque ſententiis ſcatent. Nam modò dicam de hoc Apologorum libello nuper impreſſo, in quo perſpicuè inſignis ejus ingenii amœnitas non abſque laude maxima redundare videtur. Quare non vereor ut is remiſſo cujuſcunque animo perfrui queat, Abſtemióque (abſit invidia verbo) omnium quàm jucundiſſimo detrahatur; cui & te & me, ob tanti nominis celebritatem, nulla unquam in re defuturos eſſe liquidò conſtabit. *Vale.*

LAURENTIUS ABSTEMIUS
OCTAVIANO UBALDINO
Comiti Mercatelli, S. P. D.

EDiturus hunc apologorum libellum, quem de numero fabularum Hecatomythium nuncupavi, multùm diúque dubitavi, Octaviane Princeps inclyte, tuóne eum nomini potiſſimùm dedicarem. Nam cùm tuam in me, non ſine plurimis beneficiis, perſpicerem benevolentiam, non aliquid mearum vigiliarum tibi devovere, ingratiſſimi hominis eſſe videbatur. Rurſus, cùm tuorum in me officiorum numerum, divinâſque virtutes tuas mecum ipſe revolverem, indignum tantis meritis, tantâque ſapientiâ, munuſculum hoc eſſe cernebam. Hanc tandem dubitationem meam amovit humanitas & prudentia tua: quâ non tam res tibi dono datas, quàm offerentium voluntatem, ſoles inſpicere. Addidit quoque mihi animum Guidus Ubaldus, clariſſimus Dux, & Princeps unus omni laude major, qui opuſculum meum, De nonnullis locis obſcuris, ſuperiori anno ei dedicatum, vultu ità placido & ſerenâ fronte ſuſcepit, ut ſperare meritò poſſim, hoc tibi qualecunque fore non ingratum. Non mediocriter etiam me incitârunt Georgius Emus, pro Venetis hîc agens Legatus, non ſolùm patriciâ nobilitate, verùm etiam bonarum artium ſtudiis clarus, & Carolus Verardus Cæſenas, Archidiaconus Cæſenæ, & Alexandri Pontificis Maximi cubicularius, vir omni literarum genere præſtans, nec non Renatus Melioratus, & Robertus Urſus Arimenſis, juriſconſulti clariſſimi, nec minus qui humanitatis vacant ſtudiis eruditi. Hi enim aliique complures, optimi harum rerum cenſores, cùm hunc libellum legiſſent, multis me verbis ſunt ad editionem cohortati. Non putavi igitur tam humano Principi hoc munus ingratum futurum, quod tot eruditis viris antè placuiſſe cognoveram. Accipe igitur hoc quicquid eſt libelli ab Abſtemio tuo: cujus mentem animúmque ſi penitùs poſſes inſpicere, in hac tenui re magnum munus tibi judicares oblatum. Nè quis autem inutilem &

inanem hunc meum ſcribendi laborem exiſtimaret, præfatiunculam quandam præponendam cenſui; quâ intelligeretur, doctos etiam & claros viros in magnis rebus, hujuſmodi fabulis, non voluptatis tantùm, verùm etiam utilitatis gratiâ, delectatos. Sedulò dedimus operam, ut feria potiùs quàm jocos ſaperent: unde ridiculas multas, quæ inter componendum ſeſe mihi offerebant, conſultò præterii, quia nimis laſcivæ, & tanti Principis gravitate mihi videbantur indignæ. Non tamen ita agreſtis eſſe volui, quin eas aliquâ urbanitate adſpergerem, maximè ad Principem ſcribens: cùm Principes, curarum mole preſſi, ſolcant interdum, recreandi animi gratiâ, joca appetere.

Ejuſdem ABSTEMII *Prœmium.*

COgitanti mihi varia ſcriptorum genera, qui, ut humanæ vitæ prodeſſent, cogitationes ſuas literarum mandavêre memoriæ: qui apologos ſcripsêre, non poſtremo loco digni eſſe videntur. Non modò enim mortalium animos incredibili quâdam afficiunt voluptate, verùm etiam ad res honeſtas utiliſque præparandas ſuis fabellis magis, quàm philoſophi ſuis præceptis alliciunt. Nam ità in legentium animos quâdam jucunditate penetrant, & quibuſdam ſimilitudinibus, quæ maximè ad commovendos animos valent, quid vitandum faciendumque ſit oſtendunt, ut omnes etiam inviti illis aſſentiri cogantur. Senſus autem audiendi faſtidioſiſſimus res etiam utiles honeſtaſque haud facilè admittit, niſi fuerint aliquâ urbanitate condîtæ. Teſtis quidem orator Athenienſis, qui ad Athenienſes verba faciens, cum eos minus attentos videret, rogavit ut ſaltem fabulam audire dignarentur. Quo impetrato, Ceres, inquit, & hirundo, & anguilla, ſimul iter facientes, ad quendam fluvium pervenerunt. Hirundo quidem ſupervolavit: anguilla autem amnem tranavit: quod cum dixiſſet, obticuit. Interrogantibus autem illis quid Ceres egiſſet; Vobis, inquit, Dea veſtra ſuccenſuit, quod eos, qui vobis utilia ſuadent, audire nolentes, tam attentis auribus ejuſmodi fabulantes audiitis. Quantam vim apologi habeant ad animos commovendos, cum multis poſſem, tribus ero contentus exemplis oſtendere. Samii rectorem populi morti addicere volentibus, Æſopus hâc fabellâ diſſuaſit, dicens, Vulpem quandam fluvium tranſeuntem, in lacunam fuiſſe propulſam: unde cum exire non poſſet, tenaci limo retenta, muſcarum aſſidebatur aculeis. Quod herinaceus conſpicatus, miſericordia motus eſt, interrogavitque an vellet, ut ab ea muſcas abigeret. At illa abnuit, dicens, Hæ meo ſanguine jam plenæ, parvam mihi poſſunt inferre moleſtiam: ſi autem has abigeres, aliæ famelicæ ſuperveniunt, quæ quicquid mihi ſupereſt ſanguinis exhaurient. Ita. O viri Samii, vobis evenit. Si enim hunc rectorem veſtrum jam locupletem occideritis, alios eligatis neceſſe eſt; qui dum ſe opibus volent implêre, quicquid hic vobis reliquit eripient. His verbis moti Samii ab incœpto deſtitêre. Hâc ratione adductus Tiberius Cæſar, diuturnos magiſtratus dabat unde, ut refert Joſephus, ſub eo per viginti annorum ſpatia per duos tantum Præſides, Cluatum ſcilicet, & Pilatum, eſt gubernata Judæa. *Non patrit populis regnum breve*, ut inquit Statius. Himerenſes Phalaridem, Agrigentinos [illegible] tyran-

num, ducem exercitus sui eligere volentes, Stesichorus Poëta hoc apologo deterruit, Equus, dicens, solus pascebatur in prato: adveniente autem cervo & pascua corrumpente, consuluit hominem, quâ posset illum arte punire. Cui homo, Si frænum, inquit, acceperis, & me armatum dorsum tuum ascendere permiseris. Cum huic consilio esset obsecutus, cervum quidem hominis auxilio victor abegit: sed *Non amplius hominem dorso, non frænum depulit ore.* Ità, inquit Stesichorus, viri Himerenses, vobis eveniet: si Phalaridem ducem eligetis, hostes quidem vestros punietis, sed huic tyranno perpetuo servietis. Quibus verbis territi Himerenses, hujusmodi ducis eligendi consilium deposuêre. Cum populus Romanus, à Senatu secessisset, quod tributum & militiam non toleraret, nec ullo pacto reduci posset, nonne Agrippa Menenius eum hoc apologo revocavit? Olim, inquiens, Quirites, humani artus, ventrem otiosum & desidem intuentes, ab eo discordarunt, nec amplius illi cibum ministrare decreverunt: sed cùm ipsi, quæque alimenta illi denegando, quæ per omnia membra deferuntur, deficerent, cum eo in gratiam redierunt. Eodem, inquit, modo, Senatus & populus, quasi venter & membra, alter alterius auxilio indiget; & ut discordâ interierunt, ità concordiâ valent. Quâ fabulâ populus revocatus, cum Senatu in gratiam redit. Non immeritò igitur non solum Græc & Latini Poëtæ, ut Hesiodus & Horatius, hujusmodi fabulas suis operibus inseruerunt, verum etiam maximi & celeberrimi philosophi, ut Plato, Aristoteles, Plutarchus, & multi alii, eas plurimum commendarunt, & ad institutionem moralis & civilis vitæ non minimum facere arbitrati sunt. Quocirca Omnibonus Leonicenus, & Laurentius Valla, viri ætatis nostræ doctissimi, paucos Æsopi apologos è Græco in Latinum vertêre; quos sibi laudi, cæteris verò voluptati & utilitati fore non dubitârunt; & jure quidem: leguntur enim, & in doctissimorum virorum manibus quotidie versantur. Non video igitur cur, has componendo fabellas, laude fraudari debeam quam cæteri Latini ex translatione consecuti sunt; nisi adeò invidi sumus, ut Latinis licere non putemus, quod Græcis est cum summa omnium laude concessum.

LAUR. ABSTEMII FABULÆ.

De Mure in cista nato.

MUs in cista natus omnem fere ibi duxerat ætatem, nucibus pastus, quæ in ea servari solebant. Dum autem circa oras cistæ ludens decidisset, quæreretque adscensum, reperit epulas lautissime paratas: quas cum gustare cœpisset,

Quàm

Quàm ſtultus, inquit, hactenus fui, qui in toto terrarum orbe nihil melius ciſtula mea eſſe credebam! Ecce quàm ſuavioribus hic veſcor cibis!

Hæc fabella indicat, non ità patriam diligendam ignobilis ſi ſit, ut alia non adeamus loca, cùm alibi beatiores eſſe poſſimus.

De Ruſtico impetrante ut triticum abſque ariſtis naſceretur.

IMpetraverat à Cerere ruſticus quidam, ut triticum abſque ariſtis naſceretur, nè metentium triturantiumque manus læderet: quod ubi inaruit, à minutis avibus depaſtum eſt. Tum ruſticus: Quam digna, inquit, patior, qui, parvæ commoditatis cauſa, emolumenta quam maxima perdidi!

Fabula indicat, parva incommoda majori utilitate penſanda.

De Accipitre Columbam inſequente.

CUm accipiter columbam præcipiti inſequeretur volatu, villam quandam ingreſſus, à ruſtico captus eſt: quem blandè, ut ſe dimitteret, obſecrabat: non enim te læſi, dixit. Cui ruſticus, Nec hæc, reſpondit, te læſerat.

Fabula indicat, meritò puniri qui innocentes lædere conantur.

De Aranea et Hirundine.

ARanea in hirundinem excandeſcens, quæ muſcas, qui ſuus eſt cibus, capiebat, retia in foribus per quas volitare ſolebat ut eam caperet, ſuſpenderat. Hirundo verò advolans, retia cum textrice per aëra portabat. Tum aranea in aëre pendens, & ſeſe jamjam perituram intelligens, Quam juſtè hæc patior, dicebat, quæ, minima volatilia magno labore vix capiens, credidi tam magnas aves poſſe comprehendere!

Hac monemur fabulâ, nè viribus majora aggrediamur.

De Ruſtico amnem tranſituro.

RUſticus torrentem tranſiturus, qui fortè imbribus excreverat, quærebat vadum. Et cùm primùm eam fluminis

fluminis partem tentasset, quæ quietior placidiorque videbatur, reperit eam altiorem quàm animo erat opinatus: rursus, ubi breviorem tutioremque adinvenit, ibi majori aquarum strepitu fluvius decurrebat. Tum secum, Quàm tutius, inquit, clamosis aquis, quàm quietis & silentibus vitam nostram credere possumus!

Hac admonemur fabulâ, ut minùs verbosos & minaces, quàm quietos extimescamus.

De Columba et Pica.

Columba interrogata à pica, quid eam induceret, ut in eodem semper loco nidificaret, cùm ejus pulli indè sibi semper surriperentur; Simplicitas, respondit.

Hæc indicat fabula, facilè viros probos sæpe decipi.

De Cuculo et Accipitre.

Irrisus ab accipitre cuculus, quòd cùm sibi & corpore par, & colore non absimilis esset, præ angustia animi potiùs vermibus terrenis, quàm suavibus aliarum avium carnibus, vesceretur; vidit paucis pòst diebus accipitrem à rustico, cujus columbas insectabatur, captum, ad metum cæterorum, ex alta turre pendere: Cui cuculus, Quàm melius tibi, inquit, amice, fuisset vermes venari, quàm alienas aves impetere!

Hæc fabula indicat, eorum vitam tutiorem esse & magis probandam, qui suis rebus sine periculo sunt contenti; quàm illorum, qui aliena appetentes adeunt magna vitæ discrimina.

De Asino et Vitulo.

Asinus & vitulus cùm in eodem pascerentur prato, sonitu campanæ hostilem exercitum adventare præsentiebant. Tum vitulus, Fugiamus hinc, ô sodalis, inquit, nè hostes nos captivos abducant. Cui asinus, Fuge tu, inquit, quem hostes occidere & ésse consueverunt: asini nihil interest, cui ubique eadem ferendi oneris est proposita conditio.

Hæc fabula servos admonet, nè dominos magnopere mutare formident, modò prioribus deteriores futuri non sint.

De

De Vulpe et Mulieribus gallinas edentibus.

VVlpes juxta villam quandam transiens, conspexit catervam mulierum plurimas gallinas opipare assatas alto silentio comedentem: ad quas conversa, Qui clamores, inquit, & canum latratus contra me essent, si ego facerem quod vos facitis! Cui respondens quædam anus, Pessima animalium, inquit, nos quæ nostra sunt comedimus; tu verò aliena furaris.

Hæc fabula nos admonet, nè putemus nobis in aliena licere quod propriis dominis licet.

De Caponibus pinguibus et macro.

VIr quidam complures capones in eodem ornithoboscio inclusos largo nutricaverat cibo, qui pingues effecti sunt omnes præter unum, quem ut macilentum irridebant fratres. Dominus nobiles hospites lauto & sumptuoso accepturus convivio, imperat coquo ut ex his interimat coquatque quos pinguiores invenerit. Hoc audientes corpulenti sese afflictabant, dicentes, Quanto præstitisset, nos macilentos esse!

Hæc fabula in pauperum solamen conficta est, quorum vita tutior est quam divitum.

De Trabe et Bobus eam trahentibus.

TRabs ulmea de bobus conquerebatur, dicens, Ingrati, ego multo tempore meis vos frondibus alui: vos verò me nutricem vestram per saxa & luta trahitis. Cui boves Gemitus, suspiriaque nostra, & stimulus quo pungimur, te docere possunt, quod te trahimus inviti. Ignovit trabs.

Hæc nos docet fabula, nè in eos excandescamus, qui non suâ sponte nos lædunt.

De Arboribus pulchris et deformi.

ARbores complures in eodem creverant loco proceræ, rectæ, crebræque, præter unam humilem, parvam, nodosamque: quam ut deformem pusillamque cæteræ ludi-

bri-

brio habere ſolitæ erant. Ædificaturus domum loci dominus jubet omnes excidi, præter eam quæ brevitate & deformitate ſua ædificium indecorũ redditura videbatur. Cæteris exciſis, deformis hæc ſecum dicebat, De te non amplius querar natura, quod me turpem genueris, cùm formoſis tam magna videam imminere diſcrimina.

Hæc fabula nos admonet, nè doleamus nos natos eſſe deformes, cùm multis formoſitas ſæpe nocuerit.

De Cygno in morte canente, reprehenſo à Ciconia.

Cygnus moriens interrogabatur à ciconia, cur in morte, quam cætera animalia adeò exhorrent multò ſuaviores quam in omni vita emitteret ſonos cùm potiùs mœſtus eſſe deberet. Cui cygnus, Quia inquit, neque cibi quærendi cura amplius cruciabor, neque aucupum laqueos extimeſcam.

Hæc fabula admonet, nè mortem formidemus, qua omnes vitæ præſentis miſeriæ præciduntur.

De muliere virum morientem flente, et parente eam conſolante.

Mulierem adhuc juvenem, cujus vir animam agebat, parens conſolabatur, dicens, Ne te afflictes, ne tantopere lugeas, filia: alium enim virum tibi inveni, iſto longe formoſiorem, qui prioris deſiderium facilè mitigabit. At mulier doloris impatiens, ut quæ maritum ardenti amore proſequebatur, non modo verba parentis non admittebat, ſed intempeſtivam alterius mariti mentionem accuſabat. At ubi maritum defunctum vidit, inter lacrymas & luctus parentem interrogat, an adſit juvenis ille, quem ſibi in virum dare velle ſe dixerat.

Fabula indicat, quàm citò defunctorum maritorum amor ex uxorum animis excidere ſolcat.

De

De Muliere amatoris diſceſſum flente.

Mulier impudica amatorem ſuum abeuntem, quem omnibus ferè rebus ſpoliaverat, multis lacrymis proſequebatur. Interrogante autem eam vicina, cur tam immoderatè fleret; Non diſceſſum ejus, inquit, ſed pallium quod ei reliqui fleo.

Fabula indicat, non amatores, ſed eorum bona, à meretricibus amari.

De Muſca, quæ quadrigis inſidens pulverem ſe excitâſſe dicebat.

Quadrigæ in ſtadio currebant, quibus muſca inſidebat. Maximo autem pulvere tum equorum pedum pulſu, tum rotarum volutatione, exorto, dicebat muſca, Quàm magnam vim pulveris excitavi!

Hæc fabula ad eos ſpectat, qui, cùm ignavi ſint, alienam tamen gloriam ſuis magnificis verbis in ſe transferre conantur.

De Anguilla conquerente, quod magis quàm ſerpens infeſtaretur.

Anguilla interrogabat ſerpentem, quare, cùm ſimiles eſſent, atque cognati, homines tamen ſe potiùs quam illum inſequerentur. Cui ſerpens, Quia raro, inquit, me lædunt impune.

Hæc fabula indicat, minùs lædi ſolere qui ſeſe ulciſcuntur.

De Aſino, Simia, & Talpa.

Conquerenti aſino quòd cornibus careret, ſimia verò quòd cauda ſibi deeſſet; Tacete, inquit talpa, cùm me oculis captum eſſe videatis.

Hæc fabula ad eos pertinet, qui non ſunt ſuâ ſorte contenti: qui, ſi aliorum infortunia conſiderarent, æquiore animo tolerarent ſua.

De Nautis Sanctorum auxilium implorantibus.

Nauta quidam in mari ſubita & atra tempeſtate deprehenſus, cæteris ejus ſociis diverſorum divorum auxi-

auxilium implorantibus, Neſcitis, inquit, quid petitis. Antè enim quam ſancti iſti ad Deum pro noſtra liberatione ſe conferant, hac imminente procella obruemur. Ad eum igitur confugiendum cenſeo, qui, abſque alterius adminiculo, à tantis malis nos poterit liberare. Invocato igitur Dei omnipotentis auxilio, illico procella ceſſavit.

Fabula indicat, ubi potentioris auxilium haberi poteſt, ad imbecilliores non confugiendum.

De Piſcibus è ſartagine in prunas deſilientibus.

PIſces adhuc vivi in ſartagine ferventi oleo coquebantur; quorum unus, Fugiamus hinc fratres, inquit, nè pereamus. Tum omnes pariter è ſartagine exſilientes, in ardentes prunas deciderunt. Majore igitur dolore affecti, damnabant conſilium quod ceperant, dicentes, Quanto atrociori nunc morte perimus!

Hæc nos admonet fabula, ut ità præſentia vitemus pericula, nè incidamus in graviora.

De Quadrupedibus ſocietatem adverſus aves cum piſcibus ineuntibus.

QUadrupedes, cùm bellum ſibi ab avibus eſſet indictum, cum piſcibus fœdus ineunt, ut eorum auxilio ſe ab avium furore tuerentur. Cùm autem optata exſpectarent auxilia, piſces negant ſe per terram ad eos accedere poſſe.

Hæc nos admonet fabula, nè eos nobis ſocios faciamus, qui, cùm opus ſit, nobis adeſſe non poſſunt.

De legato avaro tubicines decipiente.

QUidam avarus pro patria legatus in aliam urbem profectus erat; cui tubicines præſtò adfuerunt, ut illius aures tubarum clangore, loculos autem ſuos pecunia implerent. Quibus ille renunciari jubet, non eſſe nunc

locum

locum cantibus; ſe in ſummo luctu & mœrore conſtitutum, matrem enim ſuam obiiſſe. Tubicines autem ſpe fruſtrati & mœſti abeunt. Amicus quidam legati audiens luctum, ad eum viſendum conſolandumque accedit, interrogatq; quamdudum mater ejus obiiſſet. Quadraginta jam anni ſunt, inquit. Tum amicus, intellecta legati ſtropha, in riſum effuſus eſt.

Hæc fabula in avaros facit, qui omni arte ſtudent conſervare pecuniam.

De Viro, qui ad Cardinalem nuper creatum gratulandi gratia acceſsit.

Vir quidam facetus admodum & urbanus, audiens amicum ſuum ad Cardinalatus dignitatē adſumptum, ad eum gratulandi gratia acceſſit. Qui honore tumidus, amicum veterem agnoſcere diſſimulans, quiſnam eſſet, interrogabat. Cui ille, ut erat ad jocos promptus, Miſereſco, inquit, tibi cæteriſq; qui ad ejuſmodi honores perveniunt. Quamprimum enim dignitates ejuſmodi eſtis aſſecuti, viſum auditumque & cæteros ſenſus ità amittitis, ut priſtinos amicos amplius non dignoſcatis.

Hæc fabula eos notat, qui in altum ſublati veteres deſpiciunt amicitias.

De Juvene Senis curvitatem irridente.

Juvenis quidam conſpicatus ſenem in arcûs tenſi ſimilitudinem curvum, interrogavit, an ſibi arcum vellet vendere. Cui ille, Ecquid eſt tibi opus pecuniam amittere? ſi enim ad meam perveneris ætatem, abſque pecunia arcum tibi natura concedet.

Hæc fabula indicat, minimè irridenda vitia ſenilis ætatis, quam nemo vivendo effugere poteſt.

De Sene puellam in uxorem accipiente.

Vir quidā imprudens, exacto ſeptuageſimo vitæ anno puellam duxerat in uxorem, qui ad id tempus in cœlibatu permanſiſſet. Cui cum debitū ſolvere non poſſet,

dicere

dicere ſolebat, *Quàm malè vitam meã diſpoſui! Juveni enim mihi uxor deerat; nunc autem ſenex deſum uxori.*

Hæc fabula innuit, omnia ſuo tempore peragenda.

De Aquila et Pica.

Pica aquilam rogabat, ut ſe inter ſuos familiares & domeſticos acciperet; quando id mereretur, cùm corporis pulchritudine, tum ad mandata peragenda lingua volubilitate. Cui aquila, Hoc facerem, reſpondit, ni vererer, nè quæ intra tegulam fiant, tua loquacitate cuncta efferres.

Hæc fabula monet, linguaces & garrulos domi non habendos.

De Turdo amicitiam cum Hirundine ineunte.

Gloriabatur turdus, ſe amicitiam contraxiſſe cum hirundine. Cui mater, Stultus es fili, inquit, ſi credis cum ea poſſe convivere; cùm uterque veſtrûm diverſa ſoleat appetere loca: tu enim frigidis, illa tepidis delectatur locis.

Hâc monemur fabulâ, nè eos nobis faciamus amicos, quorum vita à noſtra diſſentit.

De Ruſtico & Mure.

Ruſticus quidam erat admodum pauper, ſed adeò facetus, ut nè calamitatis quidem tempore nativi lepôris oblivîſceretur. Is cùm villam ſuam caſu igne injecto ita ardentem videret, ut aliquo modo ignem extinguere poſſe diffideret, mœſtus ſpectat incendium. Interim cernit murem quendam, qui, villa egreſſus, periculum quàm ocyſſimè fugiebat. Oblitus damnorum ruſticus, accurrit; & murem corripiens, illum in medium jecit incendium, dicens, Ingratum animal, tempore felicitãtis mecum habitaſti: nunc, quia fortuna mutata eſt, villam meam deſeruiſti.

Fabula indicat, eos non eſſe veros amicos, qui arridente fortuna à latere tuo non diſcedunt; turbata autem, præcipiti abeunt curſu.

De Eremita ægrotante.

INsitum est à natura omni animantium generi, ut re Venereæ libidine incitentur; à qua siqui homines, qu corvo albo rariores sunt se abstinere volunt, sæpe in gra ves morbos incidere solent. Quidam igitur eremita, ips adolescentia ita titillationes carnis evicerat, ut usq; a quintum & vigesimũ ætatis annum virgo permanseri Cùm autem ea ætate gravissimè ægrotare cœpisset, m dici nullum aliud salutis ejus remedium se invenire d cebant, nisi ut cum aliqua muliere coiret. Diu eremi recusavit mori se potius velle dicens, quàm virginit tem, rem tam præclaram, & Deo maximè gratam amittere: assueti enim virtutibus ægrè illas à se disc dere patiuntur. Victus tandem precibus, & cupiditat vitæ, qua nihil homini sanæ mentis dulcius est, adduct sibi mulieris infusus gremio, placidum petiit per mem bra soporem. Experrectus autem vehementer angeba tur, & tantam vim lacrymarum effundebat, ut omni qui aderant, illius misererentur: quisque igitur cons lari, & ut bono animo esset hortari, quoniam Deus cl mentissimus Pater ei ignosceret, quia non voluptatis, se recuperandæ sanitatis causa tale opus perpetrasset. A ego, inquit, istud non fleo; sed quòd tantam dulcedine citius expertus non sum.

Hæc indicat fabula, humanam naturam adeò peccatorum illecebris de lectari, ut vitiorum voluptatem facilè virtutum amaritudini anteponat

De Divite quodam et Servo.

VIr erat dives, servum habens tardi ingenii, quem regem stultorum solebat nuncupare. Ille his verbis sæpius iratus, statuit hero par referre. Semel enim in herum conversus, Utinam, inquit, rex stultorum es

sem

sem! in toto enim terrarum orbe nullum meo latius esset imperium, & tu quoque meo subesses imperio.

Fabula indicat, omnia plena esse stultorum.

De Vidua Virum petente.

Vidua quædam dives à vicina petebat, ut maritum sibi reperiret, quem non coitûs gratia (qui ingratus admodum sibi erat) sed nè bona sua dilapidarentur, exoptare se dicebat. Mulier sagax, & vidua versutias intelligens, se inquisituram pollicetur. Paucis post diebus viduam conveniens, Reperi, inquit, tibi virum ex animi tui sententia: est enim vir prudens, ad res gerendas natus, & genitalibus caret, quæ tibi cordi non sunt. Cui vidua, Abi hinc, inquit, in malam rem cum isto marito tuo illepido: etsi enim coitûs appetens non sum, volo tamen habeat quod nos reconciliet, si quando cœperimus esse discordes.

Hæc fabula indicat, nullum matrimonium felix, si clavus defuerit, qui virum & mulierem arctissimè constringit.

De Canibus urbanis Villaticum insequentibus.

Canes complures urbani quendam villaticum præcipiti insequebantur cursu: quos diu ille fugit. nec repugnare ausus est. At ubi ad insequentes conversus substitit, & dentes ipse quoque ostendere cœpit; omnes pariter substiterunt, nec aliquis urbanorum illi appropinquare audebat. Tunc imperator exercitûs qui fortè ibi aderat, ad suos conversus milites, Commilitones, inquit, hoc spectaculum nos admonet, nè fugiamus, cùm præsentiora fugientibus, quàm repugnantibus videamus imminere pericula.

De Anu Dæmonem accusante.

Volunt homines ut plurimum, quando sua culpa aliquid sibi acciderit adversi, infortunam, vel in dæ-

monem culpā conferre, ut ſe crimine exuant; adeò omnes ſibi indulgent. Hoc dæmon ægrè ferens, cùm videret anum quandam arborem aſcendemẽ, ex qua illam ruituram, & in ſe culpam collaturam præviderat accitis teſtibus, dixit: Videte anum illam abſque meo conſilio arborem aſcendentem, unde eam caſuram eſſe proſpicio: eſtote mihi teſtes me ei non ſuaſiſſe, ut ſoleata illam aſcenderet. Mox anus cecidit: & cùm interrogarent, cur ſoleata arborem aſcendiſſet; Dæmon, inquit, me impulit. Tum dæmon, adductis teſtibus, probavit, id ab ann abſque ſuo factum eſſe conſilio.

Fabula indicat, homines minimè venia dignos, qui, cùm liberè peccent, fortunam vel dæmonem accuſant.

De Teſtudine & Ranis.

TEſtudo conſpicata ranas, quæ in eodem ſtagno paſcebantur, adeò leves agileſque ut facilè quolibet proſilirent, & longiſſimè ſaltarent, naturam accuſabat quòd ſe tardum animal, & maximo impeditum onere procreaſſet, ut neque facilè ſe movere poſſet, & magna aſſiduè mole premeretur. At ubi vidit ranas anguillarum eſcam fieri, & cujuſcunque vel leviſſimo ictui obnoxias, aliquantulum recreata dicebat, Quantò melius eſt onus, quo ad omnes ictus munita ſum, ferre, quàm tot mortis ſubire diſcrimina!

Hæc fabula indicat, nè ægrè feramus dona naturæ, quæ majori nobis commodo ſæpe ſunt, quàm nos intelligere valeamus.

De Gliribus Quercum eruere volentibus.

GLires quercũ arborem glandiferam dentibus eruere deſtinaverunt, quò paratiorem haberent cibum, nè victûs gratia toties aſcendere & deſcendere cogerentur. Sed quidam ex his, qui ætate, & uſu rerum, ac prudentia cæteris longè anteibat, eos abſterruit, dicens, Si nutricem

nutricem noſtram nunc interficiemus, quis futuris annis nobis ac poſteris noſtris alimenta præbebit?

Fabula hæc monet, virum prudentem debere non modò præſentia intueri, verùm etiam futura longè proſpicere.

De Cane et Hero.

CAnem quidam habens, quò magis illi diligeretur, ſemper eum ſuis paſcebat manibus, ligatúmque ſolvebat: ligari autem & verberari jubebat à ſervo; ut beneficia à ſe maleficia autem à ſervo in illum viderentur eſſe collata. Ægrè autem ferens canis, ſe aſſiduè ligari verberarique, aufúgit: & cùm increparetur à domino ut ingratus, & tantorum beneficiorum immemor, qui à ſe fugiſſet à quo ſemper dilectus paſtúſque fuiſſet, ligatus autem verberatúſque nunquam; reſpondit, Quod ſervus tuo juſſu facit, à te factum puto.

Fabula indicat, eos malefactores habendos, qui maleficiorum cauſa fuere.

De Avibus Scarabeos timentibus.

MAgnus timor aves inceſſerat, nè ſcarabei arcu pilari eas occiderent, à quibus magnà pilarum vim in ſterquilinio ſummo labore fabricatam audierant. Tunc paſſer, Nolite, inquit, expaveſcere: quomodo enim pilas in nos per aëra volantes jacere poſſunt, cùm eas per terram magno molimine vix trahant?

Hæc fabula nos admonet, nè hoſtium opes extimeſcamus, quibus deeſſe videmus ingenium.

De Urſo et Apibus.

URſus ictus ab ape, tantâ irâ percitus eſt, ut alvearia in quibus apes mellificaverunt tota unguibus diſcerperet. Tunc apes univerſæ, cum domos ſuas dirui, cibaria auferri, filios necari viderent facto impetu, aculeis urſum invadentes penè necavêre. Qui, ex eorum manibus vix elapſus, ſecum dicebat, Quanto melius erat, apis unius

aculeum tolerare, quàm tot in me hoſtes mea iracundia concitare!

Hæc fabula innuit, longè melius interdum eſſe injuriam unius ſuſtinere, quã, dum unum punire volumus, multos nobis inimicos comparare.

De Aucupe & Fringilla.

Auceps tetenderat volucribus retia, largamq; illa in area effuderat eſcam; paſcentes tamen aves non capiebat, quia ſibi videbantur paucæ: quibus paſtis & avolantibus, aliæ paſtum adveniunt; quas quoque propter paucitatem capere neglexit. Hoc per totum diem ordine ſervato, ac aliis advenientibus, aliis abeuntibus, illo ſemper majorem prædam exſpectante, tandẽ adveſperaſcere cœpit. Tunc auceps, amiſſa ſpe multas capiendi, cùm jam tempus eſſet qu eſcendi, attrahens retia, unam tantũ fringillam, quæ infelix in area remanſerat, cepit.

Hæc fabula indicat, qui omnia comprehendere volunt, ſæpe pauca vix capere poſſe.

De Milite & duobus Equis.

Miles, equum habens optimum, emit alium nequicquam illi bonitate parem, quem multò diligentiùs quam priorem nutriebat. Tunc poſterior priori ſic ait, Cur me dominus quàm te impenſiùs curat, cùm tibi neq; pulchritudine, neque robore, neque velocitate comparandus ſim? Cui ille, Eſt hæc, inquit, hominum natura, ut ſemper in novos hoſpites benigniores ſint.

Hæc fabula indicat hominum amentiam, qui nova, etiamſi deteriora ſint, ſolent veteribus anteponere.

De Sue & Cane.

Sus irridebat canẽ odoriſequũ, qui domino murmure & cauda adularetur, à quo ad artem aucupatoriam multis verberibus, auriúmq; vellicationibus fuerat inſtructus. Cui canis; Neſcis, inquit, inſane, neſcis quæ ex verbe-

verberibus illis ſum conſecutus. Per eà enim ſuaviſſimis perdicum coturnicúmque carnibus veſcor.

Hæc fabula nos monet, nè iniquo feramus animo præceptorum verbera, quæ multorum bonorum cauſa conſueverunt eſſe.

De Trabe Boum pigritiam increpante.

TRabs quæ currum vehebatur, boves ut lentulos increpabat, dicens. Currite pigri, onus enim leve portatis. Cui boves, Irrides nos? reſponderunt: Ignoras quæ te pœna maneat. Onus hoc nos citò deponemus; tuum autem tu, quoad rumparis, ſuſtinere cogêris. Indoluit trabs, nec amplius boves convitiis laceſſere auſa eſt.

Hæc fabula quemlibet monet, nè aliorum inſultet calamitatibus, cum ipſe poſſit majoribus ſubjici.

De Carduele et Puero.

CArduelis avis interrogata à puero, à quo deliciis habita, & ſuavibus laraiſque cibis nutrita fuerat, cur cavea egreſſa regredi nollet: Ut meo, inquit, me arbitratu, non tuo, paſcere poſſim.

Hæc fabula indicat, vitæ libertatem cunctis deliciis anteponendam.

De Scurra et Epiſcopo.

SCurra quidam calendis Januarii ad epiſcopum quendam divitem quidem, ſed avarum, accedens, numiſma aureũ ſtrenæ nomine petiit. Antiſtes inſanire hominem dixit, qui crederet tantam pecuniam ſibi in ſtrenam dari. Tunc ſcurra nummum argenteum efflagitare cœpit. Sed cum ille hoc quoque nimium ſibi videri diceret, æreum quadrantem ut ſaltem ſibi traderet, orabat. Sed cum nè hunc quoque poſſet ab epiſcopo extorquere, Reverende, inquit, Pater, ſaltem benedictione tuâ me pro ſtrena imperti. Tunc epiſcopus, Flecte, inquit, genua, fili, ut te benedicam. At ego, inquit ſcurra benedictionem iſtam tuam tam vilem nolo. Si enim nummum

æreum valeret, eam mihi nunquam profectò concederes.

Hæc fabula contra eos Episcopos & Sacerdotes conficta est, qui divitias & opes pluris faciunt, quàm cuncta Ecclesiæ sacra atque mysteria.

De Upupa indignè honorata.

INvitatæ ferè omnes aves ad aquilæ nuptias, indignè ferebant, upupam cæteris præferri, quia coronâ insigni esset, & versicoloribus pennis ornata; cum semper inter stercora & sordes solita esset volitare.

Hæc fabula stultitiam eorum arguit, qui in hominibus honorandis potiùs vestium nitorem, præstantiamque formæ, quam virtutes moresque soleant attendere.

De Sacerdote et Pyris.

SAcerdos quidam gulosus, extra patriam ad nuptias proficiscens, ad quas fuerat invitatus, reperit in itinere pyrorum acervum: quorum nè unum quidem attigit, quamvis magnà affectus fame; quin potius ea ludibrio habens, lotio conspersit: indignabatur enim ejusmodi cibos sibi in itinere offerri, qui ad lautas accedebat epulas. Sed cùm in itinere torrentem quendam ita imbribus auctũ offendisset, ut sine vitæ periculo eum transire non posset, domum redire constituit. Revertens autem jejunus, tanta est oppressus fame, ut nisi pyra illa, quæ urinâ conspersérat, comedisset, cum aliud non inveniret, extinctus fuisset.

Hæc fabula monet, nihil esse contemnendum; cum nihil sit tam vile & abjectum, quod aliquando usui esse non possit.

De Mulo et Equo.

MUlus conspiciens equum aureo fræno ephippioque insignem, & purpureis opertum phaleris, rumpebatur invidia, illum beatum reputans, qui continuo optimis vesceretur cibis, & decoro amiciretur ornatu; se autem præ illo infelicẽ, qui clitellis malè dolatis oppressus. quotidie maxima onera ferre cogeretur. At ubi vidit equũ

è pugna

è pugna redeuntem multis affectũ vulneribus, præ illius calamitate se felicem appellabat, longè melius esse dicens, quotidiano labore durum victum quaritare, & turpiter vestiri, quam post opimos & delicatos cibos, & tantos ornatus, mortis adire discrimina.

Hæc fabula monet, regibus & principibus minimè invidendum, quia divitiis & opibus abundant; cum vitam eorum longè pluribus periculis, quam pauperum, videamus esse subjectam.

De Porco et Equo.

POrcus conspiciens equum bellatorem, qui cataphractus ad pugnam prodibat, Stulte, inquit, quò properas? in pugna enim fortasse morieris. Cui equus, Tibi inter lutum sordésque impinguato, cum nihil dignum laude gesseris, cultellus adimet vitam: mortem vero meam comitabitur gloria.

Hæc fabula innuit, honestius esse rebus præclarè gestis occumbere, quàm vitam turpiter actam protrahere.

De Coriario emente pellem ursi à Venatore nondum capti.

COriarius ad venatorem accedens, emit ab eo pellem ursi pecuniamq; pro ea protulit. Ille sibi in præsentia pellem ursi non esse, cæterũ postridie venatum profecturum; ursóque interfecto, pellem illius ei se daturũ pollicetur. Coriarius animi gratia cum venatore in sylvam profectus, altissimam arborẽ ascendit, ut indè ursi venatoriśque certamen prospiceret. Venator intrepidus ad antrum ubi ursus latebat profectus, immissis canibus, illum exire compulit: qui, evitato venatoris ictu, eum prostravit humi. Tunc venator, sciens hanc feram in cadavera non sævire, anhelitu retento se mortuum simulabat. Ursus naribus admotis olfaciens, cum illum nec naso nec corde spirantem deprehenderet, abscessit. Coriarius cum

feram

feram abeſſe perſpiceret, ac nihil amplius adeſſe periculi, ex arbore ſe deducens, & ad venatorem, qui nondum ſurgere audebat, accedens illum ut ſurgeret monebat. Interrogavit deinde, quid ad aurem ei urſus locutus eſſet. Cui venator, Monuit me, inquit nè deinceps urſi pellem vendere vellem, niſi eum priùs ceperim.

Hæc fabula indicat, incerta pro certis non habenda.

De Eremita et Milite.

ERemita quidam, vir ſanctiſſimæ vitæ, militem hortabatur, ut relicta ſeculari militia, quam abſq; Dei offenſa & animæ diſcrimine pauci exercent, tandem ſe corporis traderet quieti, & animæ conſuleret ſaluti. Cui miles Faciam, inquit, quod mones, pater: verum enim eſt. quod hoc tempore milites neque ſtipendia exigere valeant licet exigua ſint, neque prædari poſſint.

Hæc fabula docet, multos vitiis renunciare, quia illa amplius exercere non poſſunt.

De Vito et Uxore bigamis.

VIr quidam, defuncta uxore quam valde dilexerat duxit alteram, & ipſam viduam, quæ aſſiduè ei prioris mariti virtutes fortiaque facinora objiciebat: cui, ut par referret, ipſe quoque defunctæ uxoris mores probatiſſimos pudicitiamque inſignem referebat. Quodam autem die viro irata, pauperi eleemoſynam petenti, partem caponis quem in cœnam utriſque coxerat, dedit, dicens, Do tibi hoc pro anima prioris viri. Quod audiens maritus, accerſito paupere, reliquum caponis dedit, dicens, Et ego quoque do tibi hoc pro anima uxoris meæ defunctæ. Sic illi dum alter alteri nocere cupiunt, quod cœnarent tandem non habuerunt.

Hæc fabula monet, non eſſe contra eos pugnandum, qui ſe poſſunt optimè vindicare.

De

De Leone et Mure.

LEo laqueo captus in ſylva, cùm ſe ità irretitum videret, vt nullis viribus ſe indè poſſe explicare confideret, murem rogavit, ut abroſo laqueo eum liberaret, promittens tanti beneficii ſe non immemorem futurum: quod cum mus prompte feciſſet, leonem rogavit, ut filiam ejus ſibi traderet in uxorem. Nec abnuit leo, ut benefactori ſuo rem gratam faceret. Nova autem nupta ad virum veniens, cùm eum non videret, caſu illum pede preſſit atque contrivit.

Hæc indicat fabula, matrimonia, & cætera conſortia improbanda, quæ ab imparibus contrahuntur.

De Ulmo et Silere.

ULmus, in ripa fluminis nata, ſiler ſibi proximum irridebat, ut debile & invalidū, quòd ad omnem vel leviſſimum undarum impetum flecteretur; ſuam autem firmitatem & robur magnificis extollebat verbis, quòd multos annos aſſiduos amnis impetus inconcuſſa pertulerat. Semel autem maxima undarum violentia ulmus perfracta trahebatur ab aquis. Cui ſiler ridens, inquit, Cur me deſeris, vicina? Vbi eſt nunc fortitudo tua?

Fabula ſignificat, ſapientiores eſſe, qui potentioribus cedunt, quam qui reſiſtere volentes, turpiter ſuperantur.

De Cera duritiem appetente.

CEra ingemiſcebat, ſe mollem, & cuicunque leviſſimo ictui penetrabilem procreatam. Videns autem lateres ex luto multò ſe molliori factos in tantam duritiem ignis calore perveniſſe, ut multa perdurarent ſecula, ſe jecit in ignem ut eandem duritiem conſequeretur. Sed ſtatim igne liquefacta, conſumpta eſt.

Hæc admonet fabula, ne appetamus quod eſt nobis natura denegatum.

De

De Agricola militiam et mercaturam affectante.

AGricola quidam agrè ferebat, se assiduè terram volvere, nec perpetuis laboribus ad magnas divitias pervenire; cum nonnullos videret milites, qui actis prœliis ità rem auxerant, ut bene induti incederent, & lautis epulis nutriti, beatam agerent vitam. Venditis igitur ovibus, capris ac bobus, equos emit & arma, & in militiam profectus est: ubi cum ab imperatore suo malè pugnatum esset, non solum quæ habebat perdidit, sed etiam pluribus vulneribus affectus est. Quare, damnata militia, mercaturam exercere statuit, ut in qua majus lucrum & minorem laborem existimabat. Prædiis igitur venditis, cum navim mercibus implevisset, navigare cœperat: sed, cum in alto esset, tempestate magna coorta, navis submersa est, & ipse cum cæteris qui in ea erant, ad unum omnes periere.

Hæc fabula admonet, quemlibet debere suâ sorte esse contentum, cùm ubique sit parata miseria.

De Asino et Scurra.

ASinus indignè ferens scurram quendam honorari, & pulchris vestibus amiciri, quia magnos ventris edebat sonos, ad magistratus accessit, petens, nè se minùs quam scurram honorare vellent. Et cum magistratus admirantes eum interrogarent, cur se ita honore dignum duceret; Quia, inquit, majores quam scurra crepitus ventris emitto, eósque absque fœtore.

Hæc fabula eos arguit, qui in rebus levissimis suas pecunias profundunt.

De Amne suum Fontem convitiis lacessente.

AMnis quidam suum fontem convitiis lacessebat, ut inertem, quod immobilis staret, nec ullos haberet pisces: Se autem plurimum commendabat, quod optimos crearet pisces, & per valles blando murmure serperet. Indignatus

dignatus fons in amnem velut ingratum undas repressit. Tunc amnis & piscibus & dulci sono privatus, exaruit.

Hæc fabula eos notat, qui bona quæ agunt sibi arrogant, non Deo attribuunt, à quo, ceu à largo fonte, nostra bona procedunt.

De Viro maligno & Dæmone.

VIr malignus cùm plurima perpetrasset scelera, & sapius captus & carcere conclusus, arctissimè pervigili custodia teneretur, dæmonis implorabat auxilium: qui sæpenumero illi affuit, & è multis eum periculis liberavit. Tandem iterum deprehenso, & solitum auxilium imploranti, dæmon, magnum calceorum pertusorum fascem super humeros habens, apparuit, dicens, Amice, amplius tibi auxilio esse non possum: tot enim loca pro te liberando hactenus peragravi, ut hos omnes calceos contriverim: nulla etiam mihi supersit pecunia, qua alios valeam comparare; quare pereundum est tibi.

Hæc admonet fabula, nè existimemus nostra semper impunita fore peccata.

De Avibus plures Reges eligere volentibus.

AVes consultabant de pluribus regibus eligendis, cùm aquila tantos volucrum greges sola regere non posset: fecissentque votò satis, nisi cornicis monitu à tali consilio destitissent. Quæ, cùm causa rogaretur, cur non plures reges duceret eligendos; Quia difficilius, inquit, plures, quàm unus saccus, implentur.

Hæc fabula docet, longè melius ab uno, quàm à multis principibus gubernari.

De Muliere, quæ pro Viro se velle mori dicebat.

MAtrona quædam admodum pudica, & viri amantissima, ægrè ferebat, maritū adversa valetudine detinere; lamentabatur, ingemiscebat, & ut suum in virum

rum amorem teſtaretur, rogabat mortem, ut, ſi maritum ſibi eſſet ereptura, ſe potiùs quàm illum vellet occidere. Inter hæc verba, mortẽ cernit horribili adſpectu venientem: cujus timore perterrita, & jam ſui voti pœnitens, Non ſum ego, inquit, quem petis: jacet ibi in lecto quem occiſura veniſti.

Hæc fabula indicat, neminem eſſe adeò amantem amici, qui non malit ſibi bene eſſe, quam alteri.

De Adoleſcente in funere matris canente.

VIr quidam defunctam uxorem, quæ ad ſepulcrum efferebatur, lacrymis & fletibus proſequebatur; filius verò ejus canebat. Qui cùm à patre increpareturut amens & inſanus, qui in matris funere cantaret, cum unà ſecum mœſtus eſſe & flere deberet; Pater mi, inquit, ſi ſacerdotes ut canerent conduxiſti, cur mihi iraſceris gratis concinenti? Cui pater, Non tuum, inquit, & ſacerdotum eſt idem officium.

Hæc fabula indicat, non omnia omnibus eſſe decora.

De Viro zelotypo, qui Uxorem dederat cuſtodiendam.

VIr zelotypus uxorem, quam parum pudicè vivere compererat, cuidam amico, cui plurimum fidebat, dederat cuſtodiendam; ingentem pollicitus pecuniam, ſi eam ita diligenter obſervaret, ut nullo modo conjugalem violaret copulam. At ille, ubi aliquot dies expertus cuſtodiam hanc nimis difficilem, & ingenium ſuum verſutia mulieris vinci comperiſſet, ad maritum accedens, dixit, Se amplius nolle hanc tam duram gerere provinciam; quandoquidem nè Argus quidem, qui totus oculatus fuit, mulierem invitam poſſet cuſtodire: addidit præterea, Si neceſſe ſit, malle ſe asino integro ſaccum plenum pulicibus quotidie in pratum deferre, ſolutóq; ſacco eos inter herbas paſcere, veſperéq; facto, omnes domum reducere,

reducere, quàm uno die impudicam mulierem ſervare.

Hæc fabula indicat, nullos cuſtodes ita eſſe diligentes, qui impudicas mulieres valeant cuſtodire

De Vito clyſteres recuſante.

VIr quidam natione Germanus dives admodum, ægrotabat: ad quem curandum plures acceſſerunt medici: (ad mel enim catervatim convolant muſcæ) quorum unus inter cætera dicebat Opus eſſe clyſteribus ſi vellet convaleſcere. Quod cum vir hu uſmodi inſuetus medicinæ audiret, furore percitus medicos domo ejici jubet, dicens, Eos eſſe inſanos, qui, cum caput ipſi doleret, podicem vellent mederi.

Hæc fabula innuit, omnia, etiam ſalutaria, inſuetis & inexpertis & aſpera & obſcura videri.

De Aſino ægrotante, et Lupis viſitantibus.

ASinus ægrotabat, famaq; exierat, eum citò morituRum. Ad eum igitur viſendum cum lupi caneſque veniſſent, peterentq; à filio, quomodo pater ejus ſe haberet; ille per oſtii rimulam reſpondit, Melius quam velletis.

Hæc indicat fabula, quòd mali fingunt moleſtè ferrè mortem aliorum, quos tamen cupiunt celeriter interire.

Quòd Nuci, Aſino, et Mulieri proſunt verbera.

MUlier quædam interrogabat nucem ſecus viam natam quæ à prætereunte populo ſaxis impetebatur, quare eſſet ità amens, ut quò pluribus majoribuſque verberibus cæderetur, eò plures præſtantioreſque fructus procrearet. Cui juglans, Esne, inquit, proverbii immemor ita dicentis?

Nux, aſinus, mulier, ſimili ſunt lege ligati:
Hæc tria nil rectè faciunt, ſi verbera ceſſent.

Hæc fabula innuit, ſæpe homines propriis jaculis ſe ſolere confodere.

De Aſino laborum finem non inveniente.

ASinus hyberno tempore plurimum angebatur, quod animio afficeretur frigore, & durum palearum haberet

beret victum: quare vernam temperiem & teneras herbas optabat. Sed cùm ver advenisset, cogeretur que à domino, qui figulus erat, argillam in aream, & lignum ad fornacem, indeque lateres, imbrices, tegulas ad diversa loca deferre: pertæsus veris, in quo tot labores tolerabat, æstatem omnibus votis expectabat, ut dominus, messe impeditus, cum quiescere pateretur. Sed tunc quoque cùm messes in aream, & indè domum triticum ferre compelleretur, nec quieti sibi locus esset, autumnum saltem laborum finem fore sperabat. Sed ubi nè tunc quoque malorum terminum adesse cernebat, cùm quotidie vinum, poma ligna portanda essent, rursus hyemis nivem & glaciem efflagitabat, ut tunc saltem aliqua sibi requies à tantis laboribus concederetur.

Hæc fabula indicat, nulla esse præsentis vitæ tempora, quæ non perpetuis sunt subjecta laboribus.

De Mure, qui cum Fele amicitiam contrahere volebat.

MVres complures in cavo parietis commorantes contemplabantur felē quæ in tabulato capite demisso & tristi vultu recumbebat. Tunc unus ex eis. Hoc animal, inquit, benignum admodum & mite videtur: vultu enim ipso sanctimoniam quandam præfert: volo ipsum alloqui, & cum eo indissolubilem nectere amicitiam. Quæ cùm dixisset, & propiùs accessisset, à fele captus & dilaceratus est. Tunc cæteri hoc videntes, secum aiebant, Non est, profectò, non est vultui temere credendum.

Hæc fabula innuit, non ex vultu, sed ex operibus homines judicandos; cùm sub ovina pelle sæpe atroces lupi delitescant.

De Asino, qui Hero ingrato serviebat.

ASinus, qui viro cuidam ingrato multos annos inofenso pede servierat, semel, ut fit, dum sarcina pressus

ſus eſſet gravi, & ſalebroſa incederet via, ſub onere recidebat. Tum dominus implacabilis multis verberibus ſurgere compellebat, pigrum animal & ignavũ nuncupans. At ille miſer inter verbera hæc ſecum dicebat, Infelix ego, quàm ingratum ſortitus ſum herum! Nam quamvis ei multo tempore ſine offenſa ſervierim, tamen non hoc unum delictum tot meis priſtinis beneficiis compenſat.

Hæc fabula in eos conficta eſt, qui beneficiorum ſibi collatorum immemores, etiam minimam benefactoris ſui in ſe offenſam atroci pœnâ proſequuntur.

De Lupo ſuadente hiſtrici ut tela deponeret.

LUpus eſuriens in hiſtricem intenderat animum: quam tamen, quia ſagittis undique munita erat, invadere non audebat. Excogitata autem eam perdendi aſtutia, illi ſuadere cœpit, nè pacis tempore tantum telorum onus tergo reportaret; quandoquidem non aliquid ſagittarii, niſi cùm prælii tempus inſtaret, portarent. Cui hiſtrix, Adverſus lupum, inquit, ſemper prælianti tempus eſſe credendum eſt.

Hæc fabula innuit, virum ſapientem oportere adverſus inimicorum & hoſtium fraudes ſemper eſſe munitum.

De Mure liberante Milvum.

MUs conſpicatus milvũ laqueo aucupis implicitum, miſertus eſt avis quamvis ſibi inimicæ, abroſiſque dente vinculis, evolandi viam fecit. Milvus tanti immemor beneficii, ubi ſe ſolutum vidit murem nil tale ſuſpicantem corripiens, unguibus & roſtro laceravit.

Hæc fabula indicat, malignos hujuſmodi gratias ſuis benefactoribus ſolere impendere.

De Cochlea petente à Jove, ut ſuam domum ſecum ferre poſſet.

CUm Jupiter ab exordio mundi ſingulis animalibus munera, quæ petiiſſent, elargiretur; cochlea ab eo

petiit ut domum ſuam poſſet circumferre. Interrogata à Jove, quare tale ab eo munus expoſceret, quod illi grave & moleſtum futurum erat: Malo, inquit, tam grave onus perpetuo ferre, quàm, cùm mihi libuerit, malum vicinum non poſſe vitare.

Fabula indicat, malorum vicinitatem omni incommodo fugiendam.

De Herinaceo, viperam hoſpitem ejiciente.

HErinaceus hyemem adventare præſentiens, blande viperam rogavit, ut in propria illius caverna adverſus vim frigoris locum ſibi concederet. Quod cùm illa feciſſet, herinaceus huc atque illuc ſe provolvens, ſpinarum acumine viperam pungebat, & vehementi dolore torquebat. Illa male ſecum actum videns, quando herinaccum ſuſcepit hoſpitio, blandis cum verbis, ut exiret, orabat; quandoquidem locus duobus eſſet anguſtus. Cui herinaceus, Exeat, inquit, qui hic manere non poteſt. Quare vipera ſentiens ſibi locum ibi non eſſe, illinc ceſſit hoſpitio.

Fabula indicat, eos in conſortia non admittendos, qui nos poſſunt ejicere.

De Lepore ſeſe Vulpi præferente ob pedum velocitatem.

LEpus ſeſe dignum reputabat, qui vulpi præferretur, quoniam longè illam pedum pernicitate ſuperabat. Tum vulpes, At ego, inquit, ingenium ſum ſortita præſtantius, quo ſæpius quàm tu pernicitate tua canes eludo.

Hæc fabula indicat, corporis velocitatem & vires ab ingenio longè ſuperari.

De ſene, ob impotentiam, libidinem carnis relinquente.

VIr quidam ſanctitate præditus ſingulari, ſenẽ quendam admonebat ut tandem vitia libidinis dimittat, cui vehementer inſudabat. Cui ſenex, Obtemperabo, inquit, pater ſanctiſſime, tuis optimiſque admonitionibus

tuis.

tuis. Nam uſum Veneris admodum mihi obeſſe ſentio, & virga mihi amplius non arrigitur.

Hæc fabula indicat, malos non amore virtutis & Dei, ſed timore pœnæ & impotentiâ à confuetis vitiis deſiſtere.

De Agricola quodam et Poeta.

Agricola quidam ad Poëtam accedens, cujus agros colebat, cum eum inter libros ſolum offendiſſet, interrogavit eum, quo pacto ita ſolus vivere poſſet. Cui ille, Solus, inquit, tantum eſſe cœpi, poſtquam te huc contuliſti.

Hæc fabula indicat, eruditos viros, qui doctiſſimorum virorum turba continuè ſtipantur, tunc ſolos eſſe, cùm inter illiteratos homines fuerint.

De Lupo ovis pelle induto, qui gregem devorabat.

Lupus ovis pelle indutus, ovium ſe immiſcuit gregi, quotidieque aliquam ex eis occidebat: quod cum paſtor animadvertiſſet, illum in altiſſima arbore ſuſpendit. Interrogantibus autem cæteris paſtoribus, cur ovem ſuſpendiſſet, aiebat, Pellis quidem, ut videtis, eſt ovis; opera autem erant lupi.

Hæc fabula indicat, homines non ex habitu, ſed ex operibus judicandos; quoniam multi ſub veſtimentis ovium lupina faciant opera.

De Patre filium ad virtutes fruſtra hortante.

Pater quidam filium, ut vitiis deditum, multis hortabatur verbis, ut, derelictâ vitiorum viâ, virtutibus invigilaret, quæ ei laudem & decus erant paritura. Cui filius, Fruſtra, inquit, pater, ad hæc facienda hortaris: multos enim prædicatores, ut aiunt, audivi, qui longè te melius ad virtutum hortabantur viam, nunquam tamen eorum admonitionibus obſecutus ſum.

Hæc fabula indicat, viros malignæ naturæ nullius hortatu à vitiis velle discedere.

De Cane oves domini ſui occidente, à quo ſuſpenſus eſt.

PAſtor quidam cani oves ſuas dederat cuſtodiendas, optimis illum paſcens cibis. At ille ſæpe aliquam ovem occidebat. Quod cùm paſtor animadvertiſſet, canem capiens, eum volebat occidere. Cui canis, Quare me, inquit perdere cupis? Sum unus ex domeſticis tuis: interfice potiùs lupum, qui continuò tuo inſidiatur ovili. Imo, inquit paſtor, te quàm lupum morte dignum magis puto. Ille enim palàm ſe meum hoſtem profitetur; tu verò, ſub amicitiæ ſpecie, quotidie meum imminuis gregem.

Hæc innuit fabula, longè magis puniendos, qui ſub amicitiæ ſpecie nos lædunt, quàm qui apertè ſe noſtros inimicos profitentur.

De Ariete cum Tauro pugnante.

ARies quidam inter lanigeros greges erat, tanta cornuum & capitis firmitate, ut cæteros arietes ſtatim facilèque ſuperaret: quare cùm nullum amplius arietem inveniret, qui occurſanti ſibi auderet obſiſtere, crebris elatus victoriis, taurũ auſus eſt ad certamen provocare. Sed primo congreſſu, cùm in taurinam frontem arietaſſet, tam atroci ictu repercuſſus eſt, ut fere moriens hæc diceret, Stultus ego quid egi? Cur tam potentem adverſarium auſus ſum laceſſere, cui me imparem creavit natura?

Fabula indicat, cum potentioribus non eſſe certandum.

De Vidua & Aſino viridi.

VIdua quædam cœlibatũ exoſa, nubere cupiebat, ſed non audebat, veriti vulgi irriſiones, qui maledictis eas ſolet inceſſere, quæ ad ſecundas tranſeunt nuptias: ſed commater ejus, quàm contemnendæ eſſent populi voces, hac arte monſtravit. Juſſit enim aſinum album quem vidua habebat, viridi colore depingi, & per omnes urbis vicos circumduci. Quod dum fieret, tanta admiratio ab initio

tio omnes invaſerat, ut non ſolum pueri, verum etiam ſenes hac re inſolita moti, aſinum animi gratia comitarentur. Deinde cum hujuſmodi animal quotidie per urbem duceretur, deſierunt admirari. Itidem, inquit ad viduam commater, eveniet tibi: ſi enim virum acceperis, per aliquot dies eris fabula vulgi; deinde hic ſermo conticeſcet.

Hæc fabula indicat, nullam rem eſſe tantâ dignam admiratione, quæ diuturnitate temporis non deſinet eſſe miraculum.

De Aquila filios Cuniculi rapiente.

Aquila in altiſſima arbore nidulata, catulos cuniculi, qui non longè illinc paſcebantur, in eſcam pullorum ſuorum rapuerat: quam cuniculus blandis orabat verbis, ut ſuos ſibi filios reſtituere dignaretur. At illa cum ut puſillum & terreſtre animal & ad ſibi nocendum impotens arbitrata, eos in conſpectu matris unguibus dilacerare, & pullis ſuis epulandos apponere non dubitavit. Tunc cuniculus, filiorum morte commotus, hanc injuriam minimè impunitam abire permiſit: arborem enim, quæ nidum ſuſtinebat, radicitus effodit; quæ levi impulſu ventorum procidens, pullos aquilæ adhuc implumes & involucres in humum dejecit: qui à feris depaſti magnum doloris ſolatium cuniculo præbuerunt.

Hæc indicat fabula, neminem potentiâ ſuâ fretum, imbecilliores debere deſpicere, cùm aliquando infirmiores potentiorum injurias ulciſcantur.

De Lupo piſce fluvii, Maris regnum affectante.

Lupus piſcis erat in amne quodam, qui pulchritudine, magnitudine, ac robore cæteros ejuſdem fluminis piſces excedebat. Unde cuncti eum admirabantur, & tanquam regem præcipuo proſequebantur honore. Quare in ſuperbiam elatus, majorem principatum cœpit appetere.

Relicto igitur amne, in quo multos annos regnaverat ingressus est mare, ut ejus regnum sibi vendicaret. Sed offendens delphinum miræ magnitudinis, qui in illo regnabat, ità ab illo infectatus est, ut ausugiens vix amnis ostium ingrederetur: unde amplius non ausus sit exire.

Hæc fabula nos admonet, ut rebus nostris contenti, ea non appetamus quæ nostris viribus sunt longè majora.

De Ove Pastori convitiante.

Ovis convitiabatur pastori, quòd, non contentus lacte quod in usum suum filiorumque ab ea mulgebat, insuper illam vellere denudaret. Tunc pastor iratus, filium ejus trahebat ad mortem. Ecquid, inquit ovis, pejus mihi facere potes? Ut te, inquit pastor, occidam, & lupis canibusque projiciam devorandam. Siluit ovis, majora adhuc mala formidans.

Hæc fabula indicat, non debere homines in Deum excandescere, si divitias & filios ipsis permittat auferri; cùm etiam majora & viventibus & mortuis possit inferre supplicia.

De Auriga & Rota currùs stridente.

Auriga interrogabat currum, quare rota quæ erat deterior, strideret, cum cæteræ idem non facerent. Cui currus, Ægroti, inquit, semper morosi & queruli esse consueverunt.

Hæc fabula indicat, mala solere homines ad querimoniam semper impellere.

De Viro amicos experiri volente.

Vir quidam dives admodũ & liberalis magnam habebat amicorum copiam, quos ad cœnam sæpissime invitabat: ad quem libentissime accedebant. Volens autem experiri an in laboribus & periculis sibi fideles essent, omnes pariter convocavit, dicens, Obortos sibi inimicos, ad quos perdendos ire statuerat: quare correptis armis secum irent, ut illatas sibi ulciscerentur injurias. Tum omnes præter duos sese excusare cœperunt. Cæteris igitur repudiatis,

diatis, illos tantùm duos in amicorum numero habuit; quos deinde ſingulari amore proſecutus eſt.

Hæc fabula indicat, adverſam fortunam amicitiæ experimentum eſſe quàm optimum.

De Vulpe carnem Leporis Cani laudante.

VVlpes cùm fugaretur à cane, & jamjam eſſet capienda, nec ullam aliam evadendi viam invenire ſe poſſe cogноſceret; Quid me, inquit, ò canis, perdere cupis, cujus caro tibi uſui eſſe non poteſt? Cape potiùs leporem illum (non procul enim lepus aberat) cujus carnem ſuavisſimam mortales eſſe commemorant. Canis igitur motus conſilio vulpis, omiſſa vulpe, leporem inſecutus eſt; quem tamen, ob incredibilem ejus velocitatem, capere non potuit. Paucis pòſt diebus lepus conveniens vulpem, vehementer eam accuſabat (verba enim ejus audierat) quòd ſe cani demonſtraſſet. Cui vulpes, Quid me accuſas, lepus, cùm tantopere te laudavi? quid diceres ſi te vituperaſſem?

Hæc fabula indicat, multos mortales, ſub laudationis ſpecie, aliis perniciem machinari.

De Lepore calliditatem, & Vulpe celeritatem à Jove petentibus.

LEpus & vulpes à Jove petebant: hæc, ut calliditati ſuæ pedum celeritatem; ille, ut velocitati ſuæ calliditatem adjungeret. Quibus Jupiter ità reſpondit, Ab origine mundi e ſinu noſtro liberaliſſimo ſingulis animantibus ſua munera ſumus elargiti: uni autem omnia dediſſe, aliorum fuiſſet injuria.

Hæc indicat fabula, Deum ſingulis ſua munera ità eſſe æquali lance largitum, ut quiſque eſſe debeat ſuâ ſorte contentus.

De Equo inculto, ſed veloci, & cæteris eum irridentibus.

EQui complures ad Circenſes ludos fuerant adducti, pulcherrimis phaleris ornati, præter unum quem cæ-

teri incultum, & ad hujuſmodi certamen ineptum irridebant, nec unquam victorem futurum opinabantur. Sed ubi currendi tempus advênit, & dato tubæ ſigno cuncti carceribus exſiluere; tum demũ innotuit quanto hic paulò antè irriſus, cæteros velocitate ſuperaret: omnibus enim aliis poſt ſe longo intervallo relictis, palmã aſſecutus eſt.

Fabula ſignificat, non ex habitu, ſed ex virtute homines judicandos.

De Ruſtico, per vocem hœdi ad Juriſconſultum admiſſo.

RUſticus quidam gravi lite implicitus, ad quendam juriſconſultum acceſſerat, ut eo patrono ſeſe explicaret. At ille, aliis negotiis impeditus, renunciari jubet, ſe non poſſe nunc illi vacare; quare abiret, aliàs rediturus. Ruſticus, qui huic ut veteri fidoque amico plurimùm fidebat, ſæpius rediens, nunquam admiſſus eſt. Tandem hœdum adhuc lactantem & pinguem ſecum deferens, ante ædes juriſperiti ſtabat, & hœdum vellicans, illum balare coegit. Janitor, qui ex præcepto heri dona portantes ſtatim admittere ſolebat, audita voce hœdi, januam illico aperiens, hominem introire jubet. Tunc ruſticus ad hœdum converſus, Gratias, inquit, ago, hœdule mi, qui tam faciles mihi has effeciſti fores.

Fabula indicat, nullas res tam duras difficileſque eſſe, quas munera non aperiant.

De Adoleſcente ex coitu infirmo, & Lupo.

ADoleſcens quidam uxorem duxerat, & ipſam quoq; adoleſcentulam, formoſam admodum, & libidinoſam: cujus effræna libidini dum ſatisfacere cupit, ita lumbos exhauſit, ut paucis poſt diebus macilentus fieret, & mortuo magis quam vivo ſimilis videretur: non ingredi, non ſtare, non aliquod opus facere poterat; ſed, ut ſenex

quidam, apricatione gaudebat. Dum ergo, in aprico ſtans loco, calore ſolis ſeſe calefaceret, accidit ut venatores, qui lupum fuerant inſectati, illac iter haberent; quos cùm adoleſcens interrogaret, cur lupum non ceperant; Ob incredibilem, inquiunt, illius velocitatem, illum aſſequi non potuimus. Tunc ait adoleſcens, Uxorem profectò hic lupus habere non debet: ſi enim uxori junctus eſſet, nunquam tanta pedum pernicitate polleret.

Hæc indicat fabula, neminem eſſe adeò robuſtum & fortem, quem nimius Veneris uſus non infirmum & debilem reddat.

De Sene Juvenem poma ſibi ſurripientem ſaxis dejiciente.

SEnex quidam juvenem ſibi poma ſurripientem blandis orabat verbis, ut ex arbore deſcenderet, nec res ſuas vellet auferre. Sed cùm incaſſum verba funderet, juvene ejus ætatem ac verba contemnente; Non in verbis tantùm, inquit, verùm etiam in herbis audio eſſe virtutem. Herbas igitur vellere, & in illum jacere cœpit. Quod juvenis conſpicatus, in vehementem riſum effuſus eſt, & ſenem delirare arbitrabatur, qui crederet eum ex arbore herbis poſſe depellere. Tunc ſenex omnia experiri cupiens, Quando, inquit, verborum & herbarum vires adverſus raptorem mearum rerum nullæ ſunt, lapidibus agam, in quibus quoq; dicunt eſſe virtutem: lapideſque, quibus gremium impleverat, in juvenem jaciens, illum deſcendere & abire coëgit.

Hæc fabula indicat, omnia priùs ſapienti tentanda, quàm ad armorum confugiatur auxilium.

De Luſcinia, cantum accipitri pro vita pollicente.

LUſcinia ab accipitre famelico comprehenſa, cùm modò ſe ab eo devorandam eſſe intelligeret, blandè eum rogabat ut ſe dimitteret; pollicita, pro tanto beneficio ingentem

gentem mercedem ſeſe relaturam. Cùm autem acciniter eam interrogaret, quid gratiæ ſibi referre poſſet; Aures, inquit, tuas melliſluis cantibus demulcebo. At ego, inquit accipiter, malo mihi ventrem demulceas: ſine tuis enim cantibus vivere poſſum, ſine cibo vero non poſſum.

Hæc fabula innuit, utilia jucundis anteponenda.

De Leone Porcum ſibi ſocium eligente.

LEo cùm ſocios adſciſcere ſibi vellet, multaque animalia ſeſe illi adjungere optarent, idque precibus & votis expoſcerent, ſpretis cæteris, cum porco ſolum ſocietatem voluit inire. Rogatus autem cauſſam, reſpondit, Quia hoc animal adeò fidum eſt, ut amicos & ſocios ſuos in nullo, quantumvis magno diſcrimine, unquam relinquat.

Hæc fabula docet, eorum amicitiam appetendam, qui adverſitatis tempore à præſtando auxilio non referunt pedem.

De Culice cibum & hoſpitium ab Ape petente.

CUlex hyberno tempore, cùm fame & frigore ſe periturum conjiceret, ad apum acceſſit alvearia, ab eis cibum & hoſpitium petens: quæ ſi ab eis fuiſſet conſecutus, promittebat, filios earum ſe artem muſicam edoctorum. Tunc quædam apis, At ego malo artem meam liberi mei diſcant, quæ eos à famis & frigoris periculo eximere poterit.

Fabula nos admonet, ut liberos noſtros his artibus eruditamus, quæ eos ab inopia valent vindicare.

De Aſino tubicine, & Lepore tabellario.

LEo rex quadrupedii, adverſus volucres pugnaturus, ſuorum acies inſtruebat. Interrogatus autẽ ab urſo, quid ei aſini inertia aut leporis timiditas ad victoriã conferre

ferre poſſent, quos ibi inter cæteros milites adeſſe cernebat; reſpondit, Aſinus tubæ ſuæ clangore milites ad pugnam concitabit: lepus verò, ob pedum celeritatem, tabellarii fungetur officio.

Fabula ſignificat, neminem adeò contemptibilem, qui aliqua in re nobis prodeſſe non poſſit.

De Accipitribus inter ſe inimicis, quos columbæ compoſuêre.

ACcipitres invicem inimici quotidie decertabant, ſuiſque odiis occupati, alias aves minimè infeſtabant. Columbæ illorum vicem dolentes, eos miſſis legatis compoſuêre. Sed illi ubi inter ſe amici effecti ſunt, cæteras aves imbecilliores, & maximè columbas, vexare & occidere non deſinebant. Tum ſecum columbæ, Quàm utilior accipitrum diſcordia, quàm concordia, nobis erat!

Hæc admonet fabula malorum inter ſe odia civium alenda potiùs quàm extinguenda; ut, dum inter ſe digladiantur, viros bonos quietè vivere permittant.

De Muliere ignem in mariti domum ferente.

VIr quidam prudens uxorem ducebat. Interrogatus autem ab amicis, quid ſibi vellet facula illa quam nova nupta accenſam paterna domo efferret, rurſuſque mariti domum ingreſſura accendit & introfert; Significat, inquit, me hodie ignem è ſoceri mei ædibus ablatum in domum meam inferre.

Fabula ſignificat, fœminam ſæpenumero mulierem ignem quendam eſſe, qui mariti bona comburit.

De Prætore repetundarum damnato.

PRætor, qui pecuniam cui præfuerat expilaverat, repetundarum damnatus fuerat. Cumque ægrè ablata reſtitueret, dicebat quidam è provincialibus, Hic noſter prætor mulieres imitatur, quæ fœtus concipientes, mira

voluptate

voluptate afficiuntur : cùm autem eos amittunt, incredibili dolore torquentur.

Fabula innuit, aliena non esse surripienda, nè, illa deponere coacti, mœrore conficiamur.

De Sene mortem differre volente.

Senex quidam mortem quæ eum è vita raptura adve-nerat, rogabat ut paululum differret, dum testamentum conderet, & cætera ad tantum iter necessaria præpararet. Cui mors, Cur non, inquit, hactenus præparasti, toties à me monitus? Et cùm ille, Eam nunquam à je visam antea, diceret; Cùm, inquit, non æquales tuos modo, quorum nulli ferè jam restant, verùm etiam juvenes, pueros, infantes, quotidie rapiebam, nonne te admonebam mortalitatis tuæ? Cum oculos hebescere, auditum minui, cæterosque sensus indies deficere, corpus ingravescere sentiebas, nonne tibi me propinquam esse dicebam? & te admonitum negas? quare ulterius differendum non est.

Hæc fabula indicat, ità vivendum, quasi mortem semper adesse cernamus.

De Viro avaro sacculum nummorum alloquente.

Vir quidam avarus, qui ingentem aureorum acervum malè partum relicturus moriebatur, interrogat sacculum nummorum, quem morienti sibi jusserat afferri, Quibus voluptatem esset allaturus. Cui sacculus, Hæredibus, inquit, tuis, qui nummos à te tanto sudore quæsitos, in scortis & conviviis profundent; & dæmonibus, qui animam tuam æternis suppliciis mancipabunt.

Hæc fabula indicat, stultissimum esse in eis laborare, quæ aliis gaudium, nobis autem sint allatura tormenta.

FINIS.

LAU-

LAURENTII VALLENSIS, IN Fabulas Æſopi, è Græco in Latinum ſermonem verſas, ad clariſſimum virum Arnoldum Foveldam, præfatio.

PRomiſeram nuper, me tibi coturnices, quas ipſe venatus eſſem, miſſurum. Eas capere, ut homo venandi inſuetus, cùm non poſſem, ad venationem meam, id eſt, ad literas me converti: & fortè ad manus venit libellus Græcus ex præda navali, 33 Æſopi fabulas continens. Has omnes bidui labore venatus ſum. Mitto igitur ad te ſive fabulas, ſive mavis coturnices, quibus te oblectare poſſis & ludere. Etenim ſi Octavianum, Marcúmque Antonium, orbis terrarum principes, ludo coturnicum delectatos accepimus; profectò tu, vir literarum amantiſsimus, & literato hoc genere ludendi delectaberis. Et ſi quis Octaviano aut Antonio pugnacem aliquam harum avium dono dediſſet, jucundam illis rem gratamque feciſſet: ego quoque tibi jucundus gratúſque ero, qui plures quàm triginta ejus generis aves dono mitto pugnaces, victrices, &, ſi fortè hoc te magis juvat, etiam pingues. Oblectant enim hæ fabulæ & alunt; nec minus fructûs habent, quàm floris. Sed nè donum ſuum laudare inſolentis ſit, finem faciam. Tu, ſi coturnices veras, quàm has fabulas, malis, reſcribe: mittam namque non modò coturnices, ſed & perdices. Ex urbe Cajeta, *Calend. Maii, Anno* 1538.

De Vulpe et Capro.

Pag. 108

VVlpes & caper ſitibundi in quendam puteum deſcenderunt: in quo cum perbibiſſent, circumſpiciens reditum capro vulpes ait, Bono animo eſto, caper: excogitavi namque quo pacto uterque reduces ſimus. Siquidem tu eriges te rectum, prioribus pedibus ad parietem admotis, cornuaque adducto ad pectus mento reclinabis & ego per terga cornuaq; tua tranſiliens, & extra puteum evadens, te iſthinc poſtea educam. Cujus conſilio fidē habenti capro atq; ut ille jubebat, obtemperanti, ipſa è puteo proſiliit,

siliit, ac deinde præ gaudio in margine putei gestiebat, exsultabatque nihil de hirco curæ habens. Cæterùm cum ab hirco ut fœdifraga incusaretur, respondit, Enimvero, hirce, si tantum tibi esset sensûs in mente, quantum est setarum in mento, non prius in puteum descendisses, quàm de reditu exploratum habuisses.

Hæc fabula innuit, virum prudentem debere sinem explorare, antequam ad rem peragendam veniat.

De Vulpe & Leone.

25 109 *VVlpes nullum antea leonem conspicata, cum illi aliquando ex improviso obviasset, ità conspectum ejus expavit, ut parum absuerit quin extingueretur. Quod cum iterum postea accidisset, ad conspectum quidem leonis exterrita est, sed non ità ut prius. Tertiò autem cum leonem eundem in civitate esset intuita, non modò non exterrita, sed etiam confidenter adiens, cum illo collocuta est & confabulata.*

Hæc fabula innuit, quòd consuetudo & conversatio facit, ut quæ maximè horribilia & formidanda sunt, neq; horrida, neque formidolosa videantur.

De Gallis & Perdice.

GAllos quidam domi suæ cum haberet, mercatus est perdicem, eamque alendam & in societatem gallorum dedit unà cum illis saginandam; eamque galli pro se quisque mordebant abigebantque. Perdix autem apud se afflictabatur existimans, ideo talia inferri sibi à gallis, quod suum ab illorum genere alienum esset. Vbi vero non multo post adspexit illos inter se pugnantes mutuoq; percutientes, recreata à mœrore & tristitia, inquit, Equidem post hæc non afflictabor amplius, videns eos etiam inter se dimicantes.

Hæc fabula innuit, virum prudentem debere æquo animo ferre contumelias ab alienigenis illatas, quo videt nè a domesticorum quidem injuria abstinere.

De

De Vulpe & capite quodam reperto.

VUlpes aliquando in domum citharœdi ingreſſa, dum omnia inſtrumenta muſica, omnem ſupellectilem ſcrutaretur, reperit è marmore caput lupinum ſcienter fabreque factum: quod cum in manum ſumpſiſſet, inquit, O caput, cum magno ſenſu factum, nullum ſenſum obtinens!

Hæc fabula ad eos ſpectat, qui corporis dignitatem habent, animi induſtriam non habent.

De Carbonario & Fullone.

CArbonarius conducta in domo habitans, fullonem invitavit, qui eò loci proximè veniſſet, ut iiſdem in ædibus unà habitaret. Cui fullo, O homo, non eſt iſtud factum conducibile: vereor enim nè quicquid ipſe candefacerem, id omne tu carbonaria aſpergine fuſcares.

Hæc fabula innuit, nullum cum flagitioſis habendum eſſe commercium.

De Viro jactabundo.

VIr quidam aliquandiu peregrinatus, cum iterum domum reverſus fuiſſet, cum multa alia in diverſis regionibus à ſe viriliter geſta jactabundus prædicabat, tum verò id maximè, quod Rhodi omnes in certamine ſaliendi ſuperaſſet; ejuſdem rei Rhodios, qui adfuerant, teſtes eſſe. Ad quem unus aſſiſtentiũ reſpondens, inquit, O homo, ſi verum iſtud eſt quod loqueris, quid tibi opus eſt teſtibus? Ecce Rhodium! ecce hic certamen ſaliendi!

Hæc indicat fabula, quòd ubi vera teſtimonia adſunt, nihil opus eſt verbis.

De Viro Apollinem tentante.

VIr quidam ſacrilegus Delphos ſe contulit, Apollinem tentaturus: habenſque paſſerculum ſub pallio, quem pugno tenebat, & accedens ad tripodas, interrogabat eum, dicens, Quod habeo in dextra, vivumne, an

mortuum

mortuum eſt? prolaturus paſſerculum vivum, ſi ille mortuum reſpondiſſet; rurſus prolaturus mortuum, ſi vivum reſpondiſſet: occidiſſet enim ſtatim ſub pallio clam, priuſquam proferret. At Deus ſubdolam calliditatem hominis intelligens, dixit, O conſultor, utrum mavis facere (penes te namque arbitrium eſt) facito; & ſive vivum, ſive mortuum, quod in manibus habes, proferto.

Hæc fabula innuit, mentem divinam nihil neque latére, neque fallere.

De Piſcatore et Smaride.

31 *PIſcator quidam demiſſis in mare retibus extulit ſmaridem puſilli corporis, quæ ſic piſcatorem obſecrabat: Noli me in præſentia capere tam puſillam & minutam, ſine abire, & creſcere, ut poſtea ſic adultâ commodo cum majore potiaris. Cui piſcator inquit, Ego verò amens ſim, ſi lucrum, quod inter manus habeo, licet exiguum, prætermittam, ſpe futuri boni, quantumlibet magni.*

Hæc fabula innuit, ſtolidum eſſe, qui propter ſpem majoris commodi rem & præſentem & certam, licet parvam, non amplectitur.

De Equo et Aſino.

VIr quidam habebat equum & aſinum. In itinere autem faciendo, inquit aſinus equo, Si me ſalvum vis, leva me parte oneris mei. Equo illius verbis non obſequente, aſinus ſub onere cadens moritur. Tunc dominus jumentorum, omnes quas portabat aſinus ſarcinas, ſimulque corium quod à mortuo exuerat, equo imponit. Qui onere depreſſus equus, & gemens, cum clamore inquit, Væ mihi jumentorum infeliciſſimo! quid mihi miſero mali evenit? Nam recuſans partem, nunc totum onus porto, & illius inſuper corium.

Hæc fabula innuit, majores debere in laboribus participes eſſe minoribus, ut utrique ſint incolumes.

De

De Viro & Satyro.

VIr quidam cum Satyro amicitiam inierat: qui cùm edendi gratia ſederant, exorta cœli tempeſtate, ac frigore, vir manus ad os admovens anhelitu refocillabat. Quod intuens Satyrus, interrogabat, quamobrem id faceret. Ille inquit, Calore oris algentes manus refocillo. Pauloque poſt calidiori edulio allato, cùm vir iterum ad os manum cum edulio admovens, calorem cibi adſpiratione refrigeraret, interrogat Satyrus, quamobrem id faceret. Reſpondente autem viro, Ut edulium refrigerem: Atqui ego, inquit Satyrus, tecum poſthac amicitiam non exercebo, qui ex uno ore & calidum promis & frigidum. Vale.

Hæc innuit fabula, devitandam ejus amicitiam eſſe, cujus anceps vita eſt, & non ſimplex ſermo.

De Vulpe & Pardo.

VUlpes & pardus de pulchritudine altercabantur: & pardo ſuam pellem verſicolorem extollente, vulpes, cum ſuam præponere non poſſet, inquit, At quanto ego ſpecioſior, quæ non corpus, ſed animum verſicolorem ſortita ſum!

Hæc fabula innuit, pulchritudinem animi antecellere pulchritudinem corporis.

De Fele in Fœminam mutata.

FElis quædam delicium formoſi erat cujuſdam adoleſcentis. Hanc ille, ut in fœminam mutaret, Venerem deprecatus eſt. Dea miſerta cupiditatis adoleſcentuli, convertit beſtiam in ſpecioſam puellam. Cujus forma inardeſcens adoleſcentulus, adducit illam ſecum domum: quibus conſidentibus in cubiculo, Venus, volens periculum facere, nunquid illa cum corpore mutaſſet & mores, murem immiſit in medium. At illa, & eorum qui

aderant, & cubiculi nuptialis immemor, è cubiculo surgens, murem insequebatur, illum comedere cupiens. Tunc dea indignata, eam iterum in suam restituit naturam.

Hæc indicat fabula, scelestos homines, etsi conditionem statumque mutent, tamen mores nequaquam mutare.

De Agricola & Canibus.

pag. 243 117.

AGricola quidam hyberno sydere in agro deprehensus, deficientibus cibariis, primum interfectis singulis ovibus, illarum carnibus vescebatur, mox & caprarum, postremo operariis bobus interemptis alebatur. Quod canes cum animadvertissent, inter se collocuti sunt, dicentes, At nos hinc faciamus fugam. Si enim operariis bobus dominus noster non pepercit, nec nobis quidem parcet.

Hæc indicat fabula, fugiendos eos esse cavendosque, qui à familiaribus quoque manus non abstinent.

De Agricola filios suos docente.

AGricola filios suos videns quotidie litigantes, neque in gratiam inter se reduci potuisse, jussit complures virgulas sibi adferri. Aderant autem filii illic sedentes. Quæ cum allatæ essent, colligavit omnes in unum fasciculum, jussitque singulos filiorum fasciculum capere atque confringere. Illis vero confringere non valentibus, solvens postea fasciculum, tradit singulas singulis eis frangendas; atque illis statim facileque frangentibus intulit, Ita & vos, filii mei, si unanimes invicem perstiteritis, inexpugnabiles vos hostibus, & invictos præbebitis: Sin minus, ipsa vestra æmulatio atque seditio opportunam vos prædam inimicis faciet.

Hæc innuit fabula, æque res humanas facere vel concordia incrementum, vel discordia jacturam.

De

De Muliere & Gallina.

MUlier quædam vidua habebat gallinam quotidie singula ova parientem. Sperans autem mulier pro singulis bina ova parituram, si plus tribuisset escarum, opipare educabat. Gallina verò pinguior effecta, nè unum quidem ovum parturire poterat.

Hæc fabula indicat, quòd homines, propter luxum & copiam rerum ingravescentes, ab instituto retardantur.

De Homine quem canis momorderat.

ADmorsus à cane quidam, circuibat singulos, corrogans curationem; nactúsque est quendam, qui, cognita mali qualitate, inquit, Si tu quidem, ô homo, convalescere vis, sume crustulum panis madefactum in sanguine vulneris, & porrige cani, qui te momordit, comedendum. Cui ille deinceps inquit, Ego mehercule, si isthuc fecero, dignus sim qui ab omnibus hujus urbis canibus præmordear.

Hæc fabula indicat, improbos homines, cùm maxima beneficia acceperint, tum maximè ad malefacta animari.

De duobus Amicis & Urso.

DUobus amicis unà iter facientibus fit ursus obviam: quorum unus perterritus, in arborem scandens latuit: alter verò, cum se imparem urso fore, & si pugnare vellet, superatum iri intelligeret, procidens simulabat se mortuum. Ursus autem adveniens, aures & occipitium olfaciebat; illo, qui stratus jacebat, usquequaque continente respirationem: ita mortuum esse credens ursus, abiit: aiunt enim ursum non sævire in cadavera. Mox alter, qui inter frondes arboris latuerat, descendens, interrogat amicum, quidnam ad aurem ursus secum esset locutus. Cui amicus inquit, Admonuit me, nè posthac cum hujusmodi amicis iter faciam.

Hæc fabula innuit, devitandos eos amicos, qui periculoso in tempore ab auxilio præstando revocant pedem.

De Adoleſcentibus & Coquo.

Pag. 119

Duo adoleſcentes opſonium à coquo mercati communiter erant. Cæterùm cum coquus quibuſdam negotiis domeſticis animum intenderet vacaretque, alter adoleſcentum partem opſonii in alterius manus immiſit. Convertente ſe coquo, & partem carnis, quæ aberat, requirente; qui carnem ſuſtulerat, jurabat ſe non habere: qui verò habebat, jurabat ſe non abſtuliſſe. Quibus coquus, intellecta adoleſcentum aſtutia, inquit, Etſi me latet fur, tamen eum, per quem juraſtis, Deum non latebit.

Hæc fabula innuit, quod ſi quid homines celamus, Deum nequaquam celare poterimus, qui ſolus omnia proſpicit, & omnia videt.

De Arundine & Olea.

Diſceptabant arundo & olea de conſtantia, de fortitudine, & de firmitate. Olea quidem probra arundini ingerebat, ut fragili, & ad omnem ventum vacillanti. Arundo autem obticebat, non longum tempus exſpectans. Nam cùm ventus vehemens ingruiſſet, arundo agitabatur reflectebaturque: olea verò violentia ventorum, cum reluctari vellet, confracta eſt.

Hæc fabula innuit, eos qui fortioribus ad tempus cedunt, potiores eſſe iis qui non cedunt.

Pag. 122

De Tubicine.

Erat tubicen quidam qui in militia ſignum caneret. Is interceptus ab hoſtibus, ad eos qui circumſiſtebant proclamabat, Nolite me, ô viri, innocuum inſontemque occidere. Nullum enim unquam ego occîdi: quippe nihil aliud quàm hanc tubam habeo. Ad quem illi viciſſim cum clamore reſponderunt, Tu verò hoc ipſo magis trucidaberis, quod, cùm ipſe dimicare nequeas, cæteros potes ad certamen impellere.

Hæc fabula innuit, quod præter cæteros peccant, qui malis & improbis principibus perſuadent ad iniqua agendum.

De

De Aucupe & Vipera.

Auceps quidam ſumptis aucupatoriis retibus ad venandum proceſſit, viſoque palumbo in cacumine arboris ſedente, compoſitas artificioſè arundines cum retibus ad avem clanculum admovebat, ſperans ſe illam venari poſſe. Quod cum egit, in altum intuens, jacentem viperam pedibus preſſit; quæ exaſperata dolore, hominem momordit. At ille jam deficiens, Me miſerum, inquit, qui, dum alterum venari volo, ipſe ab altero captus pereo!

Hæc fabula innuit, fraudulentos homines inſidias ſuas occultare; ſæpe tamen ab aliis ſuſtinere.

De Caſtore virilia ſibi amputante.

Caſtor præter cæteros quadrupedes in aqua durare dicitur, ejuſque genitalia ad artem medicam ſanè utilia ſunt. Ubi videt indagantibus hominibus ſe captum iri, (non enim ignorat quamobrem indagetur) ipſe ſibi genitalia præſcindit, atque inſequentes proſpiciens hoc modo incolumis evadit.

Hæc fabula indicat, hujus exemplo prudentes debere pro adipiſcenda ſalute nullam rationem habere fortunarum.

De Thynno & Delphino.

Thynnus, cum delphinum inſequentem præcipiti curſu fugeret, & jamjam capiendus eſſet, in anfractum quendam ſe intorſit. Delphinus quoque ad alterum ſimilem ipſo impetu alliſus eſt: ad quem thynnus reſpiciens, cumque exſpirantem videns, inquit, Jam mihi mors non eſt moleſta, videnti eum, qui mihi cauſa mortis eſt, mecum morientem.

Hæc fabula indicat, æquo animo ferre homines calamitates, cum eos, propter quos in calamitate ſunt, calamitoſos adſpiciant.

De Cane et Lanio.

pag. 18 CAnis quidam insiliens macellum, lanio in aliqua re occupato, arrepto pecoris corde, fugiebat. Ad quem lanius conversus, fugientem aspiciens, inquit, O canis, abi; ubicunque fueris, te observabo: non enim mihi cor sustulisti, sed cor dedisti.

Hæc fabula indicat, jacturam semper esse hominibus doctrinam.

De Vaticinatore quodam.

VAticinator quidam in foro sedens, sermocinabatur: Cui quidam denunciat, fores domûs ejus effractas esse, omniaque directa quæ in domo fuissent. Ad quem nuncium vaticinator gemens properansque cursu, se domum recipiebat. Quem currentem quidam intuens, O tu, inquit, qui aliena negotia te divinaturum promittis, certe tua ipse non divinasti.

Hæc fabula ad eos spectat, qui res suas non rectè administrantes, alienis, quæ nihil ad eos pertinent, providere & consulere conantur.

De Ægroto et Medico.

pag. 132 ÆGrotus quidam à medico interrogatus, quonam modo se habuisset; præter modum respondit in sudorem se fuisse resolutum. Cui medicus, Istud, inquit, bonum est. Altero autem die iterum interrogatus, quonam modo se haberet; respondit, Algoribus correptus, diu vexatus sum. Et id quoque, inquit medicus, bonum est. Tertiò cùm ab eodem medico interrogaretur, respondit, Profluvio corporis debilitatus sum. Istud etiam bonum est, inquit medicus. Postea autem à familiari quodam interrogatus, Quomodo habes, ô amice? respondit etiam, Bene habeo, sed morior.

Hæc fabula indicat, arguendos assentatores.

De Asino et Lupo.

pag. 134 ASinus calcato ligni aculeo claudicabat, conspectoque lupo, ait, O lupe (en!) præ cruciatu morior, futurus esca

eſca aut tua, aut vulturum, aut corvorum. Unum modò abſte munus flagito: Educ prius de pede aculeum, moriarſaltem ſine cruciatu. Tum lupus ſummis dentibus aculeum mordicus deprendens, eduxit. Aſinus verò, doloris oblitus, ferratos calces in faciem lupi impegit; fractaque illius fronte, naribus & dentibus, aufugit; lupo ſeipſum accuſante, ac merito ſibi id eveniſſe dicente; quod, qui didicerat eſſe lanius jumentorum, nunc illorum volebat eſſe chirurgus.

Hæc indicat fabula, quòd qui ſua artificia deſerunt, transferentes ſe ad alia ipſis non apta, & in deriſum veniunt, & in diſcrimen.

De Aucupe & Merula.

Aucceps tetenderat volucribus retia: quod eminus intuente merulâ, percontabatur hominem quid negotii ageret. Ille reſpondit, ſe condere urbem: abiitque longius, & ſeſe abdidit. Merula vero illius verbis fidem habens, & accedens ad eſcam juxta retia appoſitam, capta eſt: accurrente aucupe, inquit, O homo, ſi tu quidem talem urbem condis, haud multos invenies incolas.

Hæc innuit fabula, eo maximè modo rem privatam & publicam deſtrui, cùm præſides ſævitiam exercent.

De Viatore & Pera inventa.

Viator longum ingreſſus iter, ſi quid inveniſſet, ejus dimidium Jovi ſe oblaturum vovit. Inventa autem poſtea in itinere pera palmularum amygdalarumque plena, comedit omnes palmulas amygdalaſque: ſed harum oſſa, illarum putamina & cortices ad aram quandam obtulit, inquiens, Habes, Jupiter, quod tibi voveram: quod enim inveni, ejus & interiora & exteriora offero.

Hæc fabula innuit, avarum propter pecuniæ cupiditatem etiam diis moliri fallacias.

De Puero & Matre.

139 *PVer quidam in schola condiscipuli furatus tabellam alphabetariam, attulit matri suæ: à qua non castigatus, quotidie magis furabatur. Procedente autem tempore, cœpit furari majora. Tandem à magistratu deprehensus, ducebatur ad supplicium. Matre verò sequente ac vociferante, rogavit ille satellites, ut paulisper cum ea ad aurem loqui permitterent: quibus permittentibus, & matre festinabunda aurem ad os filii admovente, ille auriculam matris dentibus amorsam evulsit. Cùm mater cæterique eum increparent, non modò ut furem, sed etiam ut in parentem suam impium; Hæc mihi, inquit, ut perderer causa exstitit: Si enim me tabellam alphabetariam furatum castigasset, nequaquam ad ulteriora progressus nunc ad supplicium ducerer.*

Hæc fabula indicat, quòd qui inter initia peccandi non coercentur, ad graviora flagitia evadunt.

De Pastore artem nauticam exercente.

PAstor in loco maritimo gregem pascebat: qui cùm viderat mare tranquillum, incessit cupido navigationem faciendi ad mercatum. Itaque venundatis ovibus, emptisque palmularum sarcinis, navigabat. Oborta autem vehementi tempestate, & navi mergi periclitante, omne pondus navis in mare dejecit, vixque evasit exonerata navi. Paucis pòst diebus veniente quodam, & tranquillitatem maris admirante (erat enim sanè tranquillum) respondens, inquit, Palmulas iterum vult, quantum intelligo; ideóque immotum sese ostendit.

Hæc indicat fabula, eruditiores effici homines damno atque periculo.

De filio cujusdam senis, & leone.

FIlium senior quidam habebat unicum generosi animi, & canum venaticorum amatorem: hunc per quietem viderat

viderat à leone trucidari. Territus igitur nè fortè somnium hoc aliquando sequeretur eventus, exstruxit domum quandam politissimam, & laquearibus à fenestris amœnissimam. Illuc inducens filium, assiduus illi custos adhærebat: Depinxerat enim in domo ad delectationem filii omne animalium genus; in quibus & leonem. Adolescens hæc inspiciens, eò amplius molestia contrahebat. Quadam autem vice propius stans leoni inquit, O truculentissima fera, propter inane somnium patris mei in hac domo asservor, velut in carcere: quid tibi faciam? Et hæc dicens, manum parieti incussit, oculum leonis eruere volens; & in clavo, qui illic latebat, offendit. Qua ex percussione manus emarcuit, succrevitque sanies, ac febris subsecuta est, brevique tempore adolescens est mortuus. Ità leo adolescentem occîdit, nihil adjuvante patris sophismate.

fabula innuit, quæ ventura sunt, devitare posse neminem.

De Calvo crines externos gerente pro nativis.

CAlvus quidam mentitos crines gerens, dum equo vehebatur, ecce! ei validior ventus illos de capite sustulit. Risus statim magnus à circumstantibus excitabatur, & ille mutuo risu illis inquit, Quid mirum, si crines qui non erant mei à me recesserunt? illi quoque recesserunt qui mecum fuerant nati.

Hæc indicat fabula, nos non debere mœrere ob amissas opes. Quod enim nascentes à natura non accipimus, non potest nobiscum perpetuò manere.

ÆSOPI FABULATORIS clariſſimi Apologi, è Græco Latini facti, per *Rimicium*.

ARGUMENTUM.

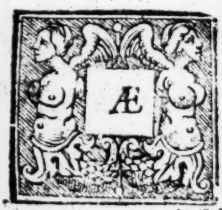

Æsopus fabulator clariſſimus, natione quidem Phrygius, fortunâ verò ſervus, fuit colore niger, ac facie ſupra modum deformis. Is quia benèficus ſemper in hoſpites fuit, dea hoſpitalitatis in ſomnis ſibi adſiſtens, largita eſt loquelam (nam ab initio blatero fuit) ſapientiamque, ac variarum fabularum inventionem: quæ porrò fabulæ non parum conducunt mortalium vitæ. Nam animalia bruta fingit agere ea, quæ hominum ſunt actiones; quas ità ante oculos ponit, ut audientium animos incitet ad virtutem: nec ulli ſunt hominum mores, quos in brutis fingendo ipſe non aperit. Has igitur fabulas ſi quis ritè guſtaverit, quam viam ſequi, quamque vitare debet, in privatis publiciſque negotiis, facilè comperiat. Nam imprimis fabulam narrat, cum quid fabula ſignificet compendioſius exponit; atque ordinem alphabeti in Græco ſecutus, qui in Latino ſermone ſervari non poteſt, hinc ſumit initium.

De Aquila et Vulpe.

Aquila & vulpes, conſtata inter ſe amicitia, in proximo habitare conſtituunt, firmiorem amicitiam ex frequenti converſatione fore putantes. Igitur aquila nidũ alta ſuper arbore inſtituit: vulpes verò arborem prope inter dumeta catulos collocat. Una igitur dierum cĩ vulpes latibulum egreſſa paſtum catulis quæreret, aquila & ipſa cibi indiga, in latibulum devolans, vulpis catulos arripuit, ac pullis ſuis comedendos præbuit. Vulpes reveniens, cognita filiorum morte atroci, valde triſtata eſt: & cum aquilam ulciſci non poſſet, quia quadrupes exſiſtens,

tens, v. ucrem perſequi nequibat (quod unum miſeris ac impotentibus datur) aquilam exſecratur, ac mala ſibi imprecatur; tantũ in odium violata vertitur amicitia. Contigit igitur illis diebus ruri caprum immolari; cujus frustum unà cũ carbonibus accenſis aquila arripiens, ſuſtulit ad nidũ: ſed vento vehementiùs ſpirante, nidus, qui ex fœno ac materia exili aridaque confectus erat, incenditur. Aquila pulli flammam ſentientes, cùm volare adhuc nequirent, humi decidunt. Vulpes confeſtim illos arripiens, in aquilæ conſpectu devorat.

Fabula ſignificat, quòd qui amicitiam violánt, quamvis eorum quos læſerint ultionem declinent, Dei ſupplicium non tamen effugient.

De Aquila & Corvo.

AQuila celſa ex rupe devolans, agnum ex ovium grege arripuit: quam rem cum corvus conſpicatur, amulatione motus, vehementi cum ſtrepitu ac ſtridore devolat in arietem, atq; ungues in arietis vellus ita implicat, ut indè ſe jam motu alarum explicare non poſſit. Hunc paſtor, cum ità implicitum videt, accurrens corvum comprehendit, atque alarum pennis inciſis, pueris ſuis pro ludibrio dedit. Verum enim cum quiſpiam corvum rogabat, quænam volucris eſſet; corvus ait, Prius quidem, quoad animum, aquila fui; nunc verò me corvum eſſe certè cognoſco.

Fabula ſignificat, quòd qui ſupra vires quippiam audet, hoc ſolum efficit, quòd in adverſa ſæpius incidit, ac ſe vulgo ridiculum exhibet.

De Aquila et Scabrone.

AQuila leporem perſequebatur. Lepus conſilii inops, cum tempus obtulit, ſcabronem videns, ab eo auxilium imploravit: cui ſcabro pollicitus eſt tutelam ac cuſtodiam ſuam. Deinde, cum aquilam propinquantem ſcabro conſpicatur, eam precatur, nè ſuum eripiat ſibi ſervum. Aquila ſcabronis parvitatem contemnens, coram

ram eo leporem exedit. Verùm scabro suæ injuriæ memo
ubi aquila nidificaret, observat. Eccè aquila ova pari
Scabro alis elatus ad aquilæ nidum volat, atque ova de
volvens ad humum dejicit. Aquila, ob jacturam ovo
rum mœrore concitata, evolat ad Jovem (est enim a
Deo illi sacrata) ac locum ad pariendum sibi tutum da
precatur. Jupiter illi concedit, ut, cùm tempus ades
ejus in sinu pariat ova. Hoc scabro prævidens, globum
stercore confecit, atque sursum evolans, in Jovis sinu
demisit. Jupiter, volens è sinu globum excutere, ova a
quilæ simul excussit. Extunc aiunt aquilam nunquam
parere, quo tempore scabrones exsistunt.

Fabula significat, quòd nullus porrò contemnendus; quoniam nemo est qui injuriam accipiat, quin cùm tempus datur se ulcisci quærat.

De Philomela & Accipitre.

PHilomela, cùm alta in quercu sederet, more suo sole canebat. Eam accipiter cibum quæritans cùm intueretur, repente advolat, illamq; rapit. At philomela, cum se interituram videt, accipitrem precatur, ut se missam faciat, quoniam ad explendum ejus ventrem ipsa satis minimè sit; sed pro saturitate sua, ut ad majores aves se vertat, opus profectò fore. Eam accipiter torvè conspiciens, ait, Stultus equidem omnium essem si quem manibus teneo cibum, illum dimitterem amplioris spe pastûs.

Fabula significat, quòd ii qui omittunt id quod manu tenent, rerum majoram spe, consilio inopes ac ratione nimium sunt.

De Vulpe & Tragо.

93 VUlpes & tragus sitientes, in quendam puteum descenderunt: verùm enim postpotiè, cum egressum non inveniret hircus, vulpes ei comiter ait: Bono sis animo: nam quid salutis nostræ opus sit probè animadverti; etenim rectus stabis, ac pedibus anterioribus cornibusque muro adhærebis: tuas ego scapulas comunaq; conscendens, cùm

egress

gressa puteum fuero, te comprehendens hinc extraham. Huic caper prompte deservivit. Vulpes, suo exsultans gressu, circa os putei capro illudit. At dum caper illam incusat sibi pacta haud servasse, ei facetè vulpecula inquit, Si ea, caper, sapientia præditus esses, quo pilorum ornatu ista hac tua barba referta est, non prius in puteum descendisses, quam egressum pensiculatè vidisses.

Fabula significat, quod homines consilio præditi rerum finem prius inspiciant, quàm dent operam rebus gerendis.

De Vulpe & Leone.

Vulpes, quæ nunquam viderat leonem, cùm illi fortè obviasset, adeò pertimuit, ut mortem penè obiret. Rursum illum cum adspexisset, pertimuit; sed minimè ut primùm. Eum tertiò cum intueretur, propè accedens, fuit ausa coram disserere.

Fabula significat, quòd res terribiles usus & consuetudo familiares faciat.

De Cato & Gallo.

Catus cum gallum cepisset, atque causam quæreret, quî eum comedere posset; illum criminari cœpit, quod esset animal turbulentum, qui noctu clamando haud permitteret quiescere mortales. Gallus se excusabat, quod id ageret ad eorum voluptatem, cum ad opera facienda illos excitaret. Rursum catus ait, Impius es, ac supra modum scelestus, qui agis continue contra naturam, cum nec à matre, nec à sororibus te abstineas, sed per incontinentiam cum illis te commisceas. Gallus item defendebat, quod dominæ suæ quæstus gratia id quoq; ageret. Enimvero ex hujusmodi coitu gallinæ pariunt ova. Tunc inquit catus, Excusationibus licet abundes, ego tamen jejunare haud intendo.

Fabula significat, quod qui pravus exsistit naturâ, cùm semel delinquere animo proposuit, quamvis causæ desit prætextus, à pravitate tamen non desistit.

De

De Vulpe ſine cauda.

VVlpes ut è laqueo evaſerat abſciſſa cauda, cùm è pudore vitam ſibi mortem putaret, excogitavit alias dolo inducere vulpes, ut ſub communis commodi ſpecie ſibi ſingulæ caudam abſciderent. & ſic ſuum dedecus levaret. Itaque ad unam vulpibus congregatis, ſuadet, ut caudam ſibi abſcindant; diſſerens, caudam non modò dedecori vulpibus eſſe, ſed oneri gravi atque inepto. E vulpibus una ei facetè reſpondit, Heus ſoror, ſi res iſta tibi ſoli conducit, hoc itidē aliis conſulere haud æquū eſt.

Hæc fabula ad eos ſpectat, qui ſub charitatis ſpecie ſuum commodum conſulendo proſpiciunt.

De Piſcatore & Smaride piſciculo.

PIſcator qui mari rete tetendit, eo ſmaridem cepit piſciculum, quæ parva adhuc ætate, piſcatorem orabat, ut, dum grandis eſſet, atq; majorem quæſtum ex eo aſſequi poſſet, ſibi vitam donaret. Huic piſcator lepidè reſpondit, Ego quidem mente carerem, ſi quod minimum mihi eſt lucrum, id dimitterem ampliorīs ſpe quæſtūs.

Fabula ſignificat, quòd certa pro incertis, quamvis in eis magna inſit ſpes, ſtultum eſſet dimittere.

De Vulpe & Rubo.

VVlpes, cùm ſepem quandem adſcenderet, ut periculum vitaret quod ſibi imminere videbat, rubum manibus comprehendit, atque volam ſentibus perfodit: & cùm graviter ſaucia foret, gemens inquit rubo, Ut me juvares cum ad te confugerim, tu deterius me perdidiſti. Cui rubus, Errāſti, vulpes, ait, quæ pari dolo me capere putaſti, quo cætera capere conſueviſti.

Fabula ſignificat, quòd ſtultum eſt implorare auxilium ab illis, quibus naturâ datum eſt obeſſe potiùs quàm prodeſſe.

De

De Vulpe & Crocodilo.

VVlpes & crocodilus de nobilitate contendebant. Cùm crocodilus multa pro ſe adduceret, & ſupra modum ſe jactaret de ſplendore progenitorum ſuorum; vulpes ei ſubridens ait, Heus amice, etſi hoc tu quidem non dixeris, ex tuo corio clarè apparet, quòd multùs jam annis tuorum ſplendore fuiſti denudatus.

Fabula ſignificat, quòd homines mendaces res ipſa potiſſimùm refellit.

De Vulpe & Venatoribus.

VVlpes venatores effugiens, ac per viam currendo jam defeſſa, hominem caſu reperit lignarium; quem rogat, ut ſe quoquo loco abſcondat. Ille tectorium oſtendit. Vulpes illud ingrediens, in angulo quodam ſe abſcondit. Adſunt venatores: lignarium, ſi vulpem viderit, rogant. Lignarius verbis quidem ſe vidiſſe negat; manu verò ubi vulpes latebat locum oſtendit. Verùm enim venatores re haud percepta ſtatim abeunt. Vulpes ut illos abiiſſe proſpicit, tectorio egrediens, tacitè recedit. Lignarius vulpem criminatur, quòd, cùm ſalvam fecerit, nihil ſibi gratiarum agat. Tunc vulpes ſe convertens illi tacitè ait, Heus amice, ſi manuum opera, ac mores verbo ſimiles habuiſſes, meritas tibi perſolverem gratias.

Fabula ſignificat, quòd homo nequam, etſi bona pollicetur, mala tamen & improba præſtat.

De Gallo & Perdice.

GAllos complures cũ quis domi haberet, quam emerat perdicem illis compaſcere permiſit. Sed cùm galli illam infeſtarent, roſtriſque percuterent, perdix ea injuria vehementer perdoluit, putans, quia advena, nec ex eo genere eſſet, eas ſibi inferri injurias. Gallos deinde

cùm

cùm invicem certantes conſpiceret perdix, amota animi perturbatione, ait, De cætero quidem haud triſtabor poſteaquam inter eos odioſa certamina cerno.

Fabula ſignificat, quod homines ſapientia præditi moderato animo ferunt injurias ab illis vel maximè ſibi illatas, qui nec ſibi nec ſuis parcere ſciunt.

De Vulpe & Larva.

VVulpes citharœdi domum ingreſſa, dum, quæ domi parata ſunt, ſagaciter explorat, larvæ caput reperit arte induſtrioſa compoſitum: quod manibus capiens, ait, O quale ſine cerebro caput!

Fabula ſignificat, quòd omnes corpore decori, eandem animo non habent pulchritudinem.

De Homine & ligneo Deo.

HOmo quidam deum ligneum domi habens, eum orabat ut boni quidpiam ſibi tribueret: ſed quanto magis orabat, tanto res domi anguſtior erat. Demum ille concitus ira, deum cruribus prehenſis rapit, & caput parieti illidit. Excuſſo igitur capite, multum auri exſiliit: quod homo colligens, ait, Perverſus nimium atque perfidus, qui, dum in honore te habui, nihil equidem profuiſti; percuſſus vero & verberatus, boni plurimum contuliſti.

Fabula ſignificat, quòd homo nequam ſi quando prodeſt, id efficit vi coactus.

De Cane ad cœnam vocato.

VIr quidam, cùm cœnam opiparam paraſſet, amicum quendam domum vocavit: ejus quoque canis canem alterius ad cœnam invitavit. Is domum ingreſſus, cum tantum dapum videret apparatum, lætus ſecum ipſe ait, Hodie porrò ità me explebo, quòd die craſtino comedere non indigebo: hiſq; dictis motu caudæ applaudit. Coquus verò conſpiciens, tacitus per caudam cepit, atque illum ſapius rotans per feneſtram projecit. Ille attonitus, humo aſſur-

assurgens, dum clamando aufugit cæteri canes ei occurrunt, atque rogant quàm opiparè cœnaverit. At ille languens ait, Ità potu & dapibus me explevi, quòd, cum exiverim, viam non vidi.

Fabula significat, quod quibus rebus quis doliturus est, rebus illis lætari non debet.

De Aquila et Homine.

AQuilam homo quidam cùm cepisset, pennis alarum ei evulsis, inter gallinas morari dimisit. Eam deinde quidam mercatus, pennis alas denùo munit: tum aquila volans, leporem capit, fertque illum benefactorì suo. Quam rem conspiciens vulpes, homini ait, Noli hanc aquilam, uti prius, hospitio habere, ne ceu leporem te aquè venetur. Tum homo aquila item pennas evulsit.

Fabula significat, quod bene facientes sunt quidem remunerandi: improbi verò omni studio vitandi.

D. Viro Agricola.

HOmo quidam agricultor exsistens, cùm finem vitæ sibi adesse cognosceret, cuperetque filios in agrorum cultu fieri peritos, eos vocavit, atque inquit, Filii, ego è vita decedo, bona mea in vinea consita sunt omnia. Illi post patris obitum, putantes in vinea thesaurum rerum reperire assumptis ligonibus, marris, ac bidentibus, vineam funditus effodiunt, nullumque thesaurum inveniunt. Verùm enim vinea cum probè effossa foret, longè plures solito fructus produxit, atque illos divites fecit.

Fabula significat, quod labor assiduus thesaurum parit.

De Carbonario & Lotore.

CArbonarius lotorē quendam rogavit ut quam pretio conduxerat domum secum pariter cohabitaret. At lotor rē aliàs expertus, ait, Id conducibile haud mihi

esset: Nam quæ albificarem, ea omnia carbonum favillis ipse maculares.

Fabula indicat, quod res naturâ dissimiles stare simul commodè non possunt.

De Vulpe esuriente.

VVlpes ingenti fame concita, cum quodam in tectorio carnis frustum ac panem repositum perspiceret, tectorium ipsum intravit, atque tantum comedit, quod ad ingentem tumorem ventrem distendit: & cùm ex nimia ventris tumefactione indè egredi nequiret, tumens gemebat. Ejus gemitum vulpes alia transiens illàc cùm audiret, illuc accedit, rogatque quidnam gemeret: deinde causam gemitus edocta, lepidè ait, Istic manendum est usque dum eò tennis efficiaris, quanta eras cum intrasti: nam eo pacto facile egredieris.

Fabula indicat, quod nihil est tam durum, quod tempus non dissolvat.

De Piscatore quodam.

PIscator quidam piscandi inexpertus, tibiis ac reti assumptis, juxta maris littus accedit, atque saxo quodam superexsistens, imprimis tubicinare cœpit; putans, cantu se pisces facile esse capturum: verum cantu cum nullum consequeretur effectum, depositis tibiis, rete in mare demisit, ac pisces cepit perplures. Sed cum ex reti pisces extraheret atque eos saltantes perspiceret, non insulsè ait, O improba animalia! dū ad tibiā cecini, saltare noluistis: nunc quia canere cesso, saltus datis assiduos.

Fabula indicat, quo omnia probè fiunt, quæ fiunt tempore suo.

De Piscatoribus quibusdam.

PIscatores piscatum profecti, diuque piscando defessi, fame præterea, & mœrore, quod nihil cepissent, confecti, cum abire decernunt, eccè! piscis quidam, aliū fugiens se insequentem, in naviculam saltat. Illum piscato-

res

res admodum læti comprehendunt, ac in urbem reverſi grandi pretio vendunt.

Fabula indicat, quod frequentiùs fortuna id exhibet, quod ars efficere non poteſt.

De Viro inope & infirmo.

HOmo quidà pauper, cum ægrotaret, diis vovit, quòd, ſi ab eo morbo liberaretur, boves centum immolaret. Quod dii experiri volentes, ſanitatem illi facilè reddunt. Liber igitur à morbo, cum boves, quia pauper, non haberet, oſſa boum centum collegit, eaque ſuper altari deponens, lepidè inquit, Ecce! quod vovi votum vobis, nunc perſolvo. At dii illum ulciſci volentes, in ſomniis ei aſſiſtunt, atque inquiunt, Ad maris littus pergito: ibi enim in loco ſemoto auri talenta centum reperies. Ille expergefactus, ſomnii memor, dum pergit ad littus, incidit in latrones. Captus itaque eos rogabat, ut ſe miſſum facerent, quoniam mille auri talenta perſolveret eis.

Fabula indicat, quod homo mendax deos & homines pariter contemnit.

De Vulpe & Pardo.

VUlpes cum pardo de pulchritudine contendebat: cum varias corporis notas pardus ſibi duceret decori, vulpes ei comiter ait, Ego quidem longè formoſior ſum judicanda, quæ non corpus, ſed animum variis notis habeo notatum.

Fabula indicat, quod decor mentis eſt potior omni corporis ornatu.

De Piſcatoribus quibuſdam.

PIſcatores quidam mari rete trahebant: quod cum grave eſſe ſentirent, lætitia geſtiunt, putantes multos piſces habere irretitos. Sed ut rete in terram traxerunt, piſces quidem paucos, ſaxum vero ingens reti ineſſe cum perſpiciunt, longè triſtantur. Quidam ex illis natu jam grandis, non inurbanè ſociis inquit, Animis eſtote

quietis ; quippe latitiæ ſoror eſt mœſtitia. Oportet enim caſus proſpicere futuros, illoſque ut levius quis ferat, perſuadere ſibi eſſe eventuros.

Fabula ſignificat, quod qui reminiſcitur ſortis humanæ, in adverſis minimè frangitur.

De Ranis Regem petentibus.

Ranæ mœrentes quod ſine rege forent, Jovi ſupplicatum oratores mittunt, ut regem ſibi daret. Jupiter earum ſimplicitatem cognoſcens, lignum in ſtagni medium demiſit. Quod cum in ſtagnum cecidit, ejus ſonus ſupra modum terruit ranas. Quæ cum lignum eſſe noverunt, rurſus Jovi ſupplicatum mittunt, ut regem vivum, haud mortuum, ſibi dedat. Jupiter ſtultis earum precibus motus, hydrum illis dedit in regem. Is indies cum ranas devoraret, tertiò Jovem ranæ precantur, ut regem ſævum atque immanem ab eis amoveret. Tunc Jupiter inquit, Quem tot precibus regem exoraſtis, eum vobis perpetuum habetote.

Fabula ſignificat, quod ſæpe ea precamur, quæ impetraſſe poſtea non pœnitet.

D. Cata in Fœminam mutata.

Cata quædam ſpecioſi cujuſdam adoleſcentis amore capta, Venerem oravit, ut eam in hominem mutaret. Venus illius miſerta in formam hominis eam mutavit; quam, cum longè ſpecioſa eſſet, amator domum ſubito adduxit. Sed cum in cubiculo ſimul ſederent, Venus experiri cupiens, ſi mutata facie mutaſſet & mores, in medium conſtituit murem: quem cum illa proſpexit, oblita formæ, & amoris ſui, murem ut caperet perſecuta eſt. Quæ ſupervenit Venus indignata, denuo eam in priorem catæ formam mutavit.

Fabula ſignificat, quod homo nequam, licet perſonam mutet, mores tamen retinet eoſdem.

De

De Sene mortem vocante.

SEnex quidam lignorum faſcem ſuper humeros ex nemore portans, cum longa via defeſſus eſſet faſce humi depoſito mortem vocavit. Eccè! mors advenit cauſamque quamobrem ſe vocaverat, rogat. Tunc ſenex, Ut hunc lignorum faſcem ſuper humeros imponeret, ait.

Fabula ſignificat, quòd quiſquis vitæ cupidior eſt, licèt mille ſubjiciatur periculis, mortem tamen ſemper devitat.

De Muliere et Medico.

MUlier anus cum ophthalmiam pateretur, medicum ad ſe curandum accerſit, certum pretium ei dare promittens, ſi eo morbo curaretur; ſi verò non liberaretur, nihil ei debere pacta eſt. Medicus verò quoties illam ibat curatum, toties quippiam è domo clam exportabat. Mulier igitur ophthalmia curata cum nihil ſuarum rerum domi eſſe perſpiceret medico mercedem pactam petenti ſolvere denegat. Quamobrem vocata in judicium, pactum quidem non denegat; ſed ſe curatam ophthalmia eſſe, id verò pernegat; aiens, Cum cæca eram, domum multa ſupellectile refertam videbam: nunc cum video, ut medicus ait, nihil rerum domi eſſe perſpicio.

Fabula declarat, quod homines avaritiæ dediti, ſibimet ſæpius contradicunt.

De Agricola et Canibus.

AGricola quidam magnitudine hyemis in ſuburbanis ſe locavit. Sed cum alimonia ſibi deficeret capris & ovibus primum veſci cœpit. Cum verò indies magis ſæviret hyems, bobus quoque nec pepercit. Quod facinus cum animadverterent canes invicem verba faciunt; Quî hic ſtamus? inquiunt: cur mortem nobis incumbentem non fugimus? Putamuſne eum nobis parcere vitam, qui alimoniæ gratia boves jugulavit? Pag. 98

Fabula significat, quòd eos fugere debemus, qui in charissimos crudeliter se gerunt.

De Agricola & Filiis.

AGricola quidam complures habuit filios continua seditione discordes, ac ejus admonitiones perpetuò negligentes. Cùm fortè unà domi omnes sederent, jussit pater virgarum fascem coràm deportari, atque natos cœpit hortari ut integrum fascem disrumperent. Cùm igitur fascem eum totis viribus frangere non possent, genitor præcepit, ut soluto fasce singulatim frangerent virgas. Cùm quisque facilè hoc perficeret, tunc facto silentio pater aiebat, Si quando animis idem senseritis, nati mihi charissimi, nec ab inimicis superari poteritis: sed si inter vos seditiones servabitis, qui volet, is facilè vos perdet.

Fabula significat, quòd fortior est unio quàm seditio, quæ est imbecillis.

De Mulière & Gallina.

VIdua quædam mulier gallinam habuit, quæ die quolibet parturiebat ovum: putavit mulier more ingenii humani (quod sitis habendi semper solicitat) gallinam illam die bis pariturum, si plus spelta tradere soleat. At gallina, pluri alimonia pinguior facta, id unum desit parere ovum. Sic mulier ex quo magis lucrum quæritabat id cæca augendi cupiditate amisit.

Fabula significat, quod plurium cupiditate rerum, præsens quandoque deperditur quæstus.

De Homine à cane morso.

HOmo quidam, cùm eum canis momordisset, summo cum studio sciscitabatur, à quo sanari posset. Quidam ei obviam factus, atque de medico rogatus, ait, Si vis, amice, fieri sanus, non est tibi opus medico. Nam si canis qui te momordit, à vulnere lingua sanguinem tergit, ista cura nihil potius reperiri potest. Aliter arridens, venusti-

venuſtiſſimè inquit, Si hujuſmodi utar remedio, indies magis ac magis à canibus mordebor.

Fabula ſignificat, quod ab hominibus nequam incommoda pro commodis, & mala pro beneficiis retribui ſolent.

De duobus Amicis & Urſa.

Amici duo, dum res viarent, urſa eis obviam occurrit: qua proſpecta, alter eorum territus, ut ſe ſalvaret, confeſtim arborem adſcendit: alter, cùm urſæ viribus ſe poſſe obſiſtere dubitaret, uti mortuus humi jacuit reſupinus, retinens flatum atque anhelitum. Cùm nec ore aut naſo reſpiraret, urſa eum exanimatum exiſtimans, abiit: (dicunt enim à cadavere urſas omnino abſtinere) Alter deindè ex arbore deſcendens, quid in aurem ei dixeret urſa ſocium rogavit. Ille urbano ſermone reſpondit, Admonitus ſum ab urſa, ut cum hujuſmodi amicis non proficiſcar amplius. 34 99 119

Fabula ſignificat, quod eorum amicitia colenda non eſt, qui, cum eſt opus, amicis ſubſidia denegant.

De Adoleſcentibus duobus & Coquo.

Adoleſcentuli duo aquis ſumptibus carnes coëmerunt, & curatum coquo tradiderunt. Obiter coquus dum aliis vacat negotiis, alter juvenum carnes ex clanculum accepit, ac ſocio tradidit. Coquo deindè carnes quæritanti, qui acceperat, ſe haud habere jurat: qui verò habebat, ſe non accepiſſe jurabat. Coquus, percepto juvenum dolo, ait. Etſi fallor equidem à vobis, per quem verò juratis, res iſta non latebit Deum. 24 100.

Fabula indicat, nullum ſcelus poſſe latere Deum.

De duobus Inimicis.

Duo quidam gladiatorio animo inter ſe inimicitias habentes, una in navi navigabant. Et cum alter alterum eodem in loco ſtare non pateretur, unus in puppi,

alter in prora consedit. Orta autem tempestate, cùm navis periclitaretur, qui in prora sedebat rogat navis gubernatorem quæ pars navis submergi prius deberet: & cum gubernator puppim dixisset; ait ille, Mors mihi modò molesta minimè est si inimicum meum prius mori perspicio.

Fabula significat, quod inimicus, ut inimicum perdat, seipsum perdere sæpius eligit.

De Canna & Oliva.

QUarum esset fortior, durior, & magis resistens, canna & oliva invicem contendebant. Oliva calamo humilitatem objiciebat, eò quòd ventis facilè cederet. Huic dicto unum arundo haud reddidit verbum. Paulo post turbine vehementi adspirans ventus, radicitus evulsit olivam totis viribus sibi obsistentem. At canna flatibus se inclinans salutem facile est assecuta.

Fabula significat, quod potentioribus sine controversia mos est in tempore gerendus.

De Vitula et Bove.

VItula cum bovem arantem perspiceret, illum præ se, quæ nihil agebat, contempsit. Sed cum immolationis affuit dies bos quidem missus, vitula autem ut immolaretur retenta est. Quam rem bos cum conspicatur, subridens ait, Heus vitula, ideo non laborabas, ut immolareris.

Fabula significat, quod otiosis & nihil agentibus pericula quæque imminent.

De Puero et Fortuna.

CUm puer quidam juxta puteum dormiret, Fortuna illuc accedens, illum excitavit, inquiens, Surge & hinc cito abi; quippe in puteum si caderes, non tuam inscientiam sed me Fortunam omnes accusarent.

Fabula significat, quod sæpius in periculum culpâ nostrâ incurrimus, deinde absque fortunam accusamus.

De

De Muribus & Cato.

DOmo quapiam quod perplures forent mures catus aſentiens illuc acceſſit atque nunc unum nunc alium capiens complures interimendo comêdit. Verum mures cum ſe indies conſumi percerent ad unũ coacti, inquiunt ſecum, De cætero inferius non eſt deſcendendum ſi nouimus perditum iri omnes, ſed hic ſuperius manendum, quo catus adſcendere non poteſt. At catus, conſilio murum percepto ſimulans ſe mortuum eſſe, poſterioribus pedibus ſe ad palum ſuſpendit, qui fixus parieti erat. E muribus quiſpiam deorſum acute perſpiciens, ut catum cognouit, haud infacete ait. Heus amice, ſi te felem eſſe certo ſcirem deorſum minimè deſcenderem.

Fabula ſignificat quod vir prudens, ſemel ſi falluitur, fictis & ſimulatis hominibus non amplius fidit.

De Simia et Vulpe.

APud brutorum animalium concilium ſimia ità appoſite ſaltauit, quod omnium fere conſenſu rex ſtatim fuit creatus. At vulpes inuidens ei ubi viderat carnes laqueo in fouea ſitas, illuc ſimiam ut duxit inquit ad eam, Hìc theſaurus abſconditus eſt, qui ex lege ſpectat ad reges: quare cum tuus ex lege ſis, inite ipſa capias illum. Simia vulpis ſuaſu illuc temere accedens, ut ſe captam laqueo ſenſit, vulpem acriter accuſat, quæ dolo ſe deceperat. Ei vulpes haud illepidè ait, Heus ſtulta, quæ, cum fortunate extuliſſet, dominari cæteris jam te putabas dignam.

Fabula ſignificat, quod qui temere aliquid aggreditur, temere in periculum incidit, ac vulgo ridiculus eſt.

De Cervo et Leone.

CErvus vehementi ſiti cum vexaretur, ad fontẽ proficiſcitur: dúmque potat, ſuam in aqua perſpiciens umbram, valde lætatus eſt magnitudine cornuum, & ramoſitate;

mositate; deinde pedes & crura perspiciens, nimium tristatus est. Hæc dū animo vertit, ecce! leo apparet, ac cervum persequitur. At cervus, fugam arripiens, leonem per campos longè anteibat: (dicunt enim, cervorum vires consistere in pedibus, ac leonis in animo stare robur) Quousque igitur leo per campos secutus est cervum, eum assequi non potuit: casu verò contigit cervum nemus intrare, ubi cornibus ad ramos implicitis, cum fugere non posset, à leone captus, cū se moriturū videret, Heu me miserum, inquit, qui cornibus gavisus, ipsis cornibus pereo!

Fabula significat, quod quæ putamus nobis profutura, ea nobis sæpius obsunt.

De Agricola & Pelargo.

AGricola laqueos in agro tetendit, ut grues & anseres venaretur, qui sata sua continùo depascebant. At simul cum illis venatus est pelargū, qui pede tentus, rogat agricolam, ut eum solvat missumque faciat; cum non sit grus, nec specie anser, sed pelargus avium pientissimus, qui parentibus semper deservit, nec illos in senecta deserit unquam. At agricola subridens ait, Quæ dicis, haud mi fugiunt: nam qui sis probè teneo. Sed cum his simul captus cùm sis, cum his quoque simul est moriendum.

Fabula significat, quod qui cum improbis quopiam deprehenditur crimine, pari pœna plectitur cum illis.

De Agno & Lupo.

AGnus in domo bene clausa exsistens, cùm lupum ad se venientem perspicit, illum convitiis & maledictis persequitur. At lupus inquit ei, Non tu, sed locus inaccessibilis mihi convitia dicit.

Fabula significat, quod locus & tempus faciunt timidos persæpe audaces.

De Jove & Corvo.

JUpiter, volatilibus regem creare volens diem concilii avibus indixit, ut qui speciosior esset, rex eis constitueretur.

tur. Quam rem præsentiens corvus, ac suæ deformitatis conscius, pennis aliorum hinc indè collectis se decoravit, ac speciosissimum omnium se reddidit. Adest dies præfinitus; veniunt ad concilium aves. Jupiter corvum ob pulchritudinem cùm regem avibus creare vellet, ad aves indignè ferentes, quæque suas à corvo extrahunt pennas. At corvus alienis pennis cùm esset exutus, corvus, ut erat, demum remansit.

Fabula significat, quod qui de rebus pendet alienis, illis amissis, quisnam ille sit, cuique liquido patet.

De Tubicine quodam.

TUbicen quidam tubæ sonitu pugnatum ciebat exercitum. Ab hostibus deinde per insidias captus, miseranda voce clamabat, Nè abs re ac frustra occidere me velitis: ego quidem non pugno, nec præter tubam quippiam aliud possideo. Qui eum victum ducebant, hujusmodi verba contrà reddiderunt; Hanc ob rem morte dignior es judicandus, quòd, cum hostibus manum conferre devitans, alios sonitu tubæ ad pugnam hortaris.

Fabula significat, quod graviori pœna digni judicandi sunt, qui cùm ipsi injuriam non agunt, alios ad injuriam agendam impellunt.

De Fabro & Cane.

FAber quidam canem habebat, qui, dum ipse ferrum cudebat, continuè dormiebat: cùm verò manducabat, canis statim surgebat, & quæ sub mensa erant dejecta, ceu ossa, & alia hujusmodi, sine mora corrodebat. Quam rem animadvertens faber, ait ad canem, Heus miser, quid faciam nescio, qui, dum ferrum cudo, continuè dormis, & segnitie teneris: rursus, cùm dentes moveo, statim surgis, & cauda mihi applaudis.

Fabula significat, quod socordes & somnolenti, qui ex aliorum vivunt laboribus, gravi censura sunt coercendi.

De

De Mula quadam.

Mula quædam nimio hordeo pinguis effecta, nimia pinguedine lasciviebat, secum inquiens. Pater mihi equus fuit, qui cursu celerrimus erat, & ego ei per omnia sum similis. Parùm post contigit, quod oportuit mulam quantum potuit currere: sed cum cursu cessavit, Heu me miseram, inquit, quæ me equi filiam esse putabam! At nunc memini mihi patrem asinum fuisse.

Fabula significat, quod stulti in prosperis seipsos non agnoscunt; sed in adversis suos persæpe recognoscunt errores.

De Thymno & Delphino.

Thynnus, cùm eum delphinus persequeretur, magno elatus impetu, ac stridore, à vehementi fluctu in insulam defertur: eundemque in scopulum à fluctu eodem delphinus, dum se putat capere thynnum, ipse quoque defertur. Thynnus conversus, cum delphinum exspirantem animam perspicit, secum ipse ait, Mors mihi molesta admodum non est, ex quo mortis autorem mori simul mecum perspicio.

Fabula significat, quod quivis adversa leviùs fert, cùm adversitatum autores eadem adversitate opprimi perspicit.

De Medico & Mortuo.

Medicus quidam, cùm quem curaret ægrotum, eum mori contigerat, efferentibus funus aiebat, Vir iste si se vino abstinuisset, & clysteriis usus fuisset, eum mori non contigisset. Ex his qui aderant, quispiam medico haud infacetè ait, Heus medice, ista consilia cùm prodesse quibant, dicenda fuerunt; non nunc, cum nihil valeant prodesse.

Fabula significat, quòd ubi haud prodest consilium, id eo tempore dare, est sanè amicum deludere.

De Aucupe & Turdo.

Auceps aucupatum calamis viscoque tetendit; & cum turdū canere arboris super ramum adspexit,

ut

ut eum caperet, calamos erexit. At inter ambulandum pede altero viperam calcavit: morſuſque ab ea, cum jam ob venenum ſe deficere præſenſit, Heu me miſerum, ingemuit, qui dum alium capere feſtino, alter ad mortem me eſt aucupatus!

Fabula ſignificat, quod quæ contra alios facere nitimur, ea perſæpe ab alio ipſi patimur.

De Caſtore.

Caſtor eſt animal quadrupes, qui in paludibus ſe nutrit: cujus teſtes variis medelis utiles eſſe dicuntur. Itaque cum quiſpiam eum ſequitur, ceu perſecutionis cauſam non ignorans, pedum velocitati fidens, quantum poteſt fugit uſquequo ad locum, nè videatur, ſalvus deveniat: atq; ibi teſtes excidens, in venatores, cū ſibi appropinquant, projicit, & iſto pacto à venatoribus ſe eripit.

Fabula ſignificat, quod ſapiens, ut à periculis ſe eripiat, nihil intentatum relinquit.

De Puero Oves paſcente.

Puer quidam, cum oves eminentiori in loco depaſceret, ſæpius clamabat, Heus, ô! à lupis mihi ſuccurrite. Qui circum aderant cultores agrorum, cultum omittentes, ac illi occurrentes, atque nihil eſſe comperientes, ad opera ſua redeunt. Cum pluries puer id joci cauſa feciſſet; ecce! cum lupus pro certo adeſſet, puer, ut ſibi ſuccurratur, ſerio clamat. Agricolæ id verum non eſſe putantes, cùm nimimè occurrerent, lupus oves facilè perdidit.

Hæc fabula ſignificat, quod qui cognoſcitur mentiri, ei veritatem dicenti poſtea non creditur.

De Corvo et Vulpe.

Corvus, cùm carnium fruſtum rapuiſſet, ſuper arborem quandam reſedit. Vulpes eum ſuſpiciens, atque carnes ſibi cupiens, illum arte aggreditur. Stans igitur

ſub

ſub arbore corvum laudare cœpit, aiens, O quam magna avis eſt hæc! quàm ſpecioſa, quàm venatrix, quàm formoſa! hanc decuit eſſe aviũm regem. Nam omnia regia ſupra alias ei ſunt aves, ſi modo vocem haberet. His laudibus corvus inflatus & dici mutus haud valens pati ulterius, dum magna voce crocitat, carnes humi decidunt. Illas cum vulpes rapuiſſet, converſa inquit ad corvum, Heus corve, omnia decora tenes, modò mente haud careres.

Fabula indicat, quod qui adulatoribus nimium credunt, hi quæ non putant in adverſa ſæpius incidunt.

De Cane & Lupo.

CAnis cum ante aulam dormiret, lupus ſuperveniens eum ſtatim cepit: & cum ipſum occidere vellet, canis, nè eum occideret, rogavit, inquiens, Here mi lupe, nunc mè occidere noli. Nam, ut vides, tenuis ſum, & gracilis, & macilentus: ſed herus meus nuptias in proximo facturus eſt, ubi ſi parum me exſpectas, ego opiparè manducans, atque pinguior factus, ero tibi utilior. Lupus his verbis fidem habens canem dimiſit. Paucos poſt dies lupus accidens, cùm canem domi dormientem reperit, ſtans ante aulam, canem rogat, ut ſibi promiſſa præſtet. Et canis haud ruſticè inquit, Heus lupe, ſi ante aulam de cætero me repereris, haud amplius nuptias exſpectes.

Fabula indicat, quod ſapiens, cum vitat periculum, ab illo poſtea continue cavet.

De Corvo ægroto.

COrvus cum ægrotaret matrem rogavit, ut pro ſua ſanitate deos precaretur, inquiens, Mater, noli plorare, ſed deos potius precare, ut ſanitatẽ mihi reſtituant. Ei mater citò reſpondit, Quem deorum tibi fore propitium

pitium putas, cum nullus ſit, è cujus aris ſacra non rapueris?

Fabula ſignificat, quod qui in proſperitate quemvis offendit, in adverſis amicum ſibi reperiet neminem.

De Cane carnes portante.

CAnis ore ferens carnes, ac flumen tranſiens, cum ſub aqua umbram proſpexit, putavit alium eſſe canem qui plus carnium deferebat. Itaque quas ipſe ferebat, eas carnes ſub aquas ire dimiſit, & ut umbram caperet, ſe movet: ſed carnes & umbram, quæ ſanè nihil erant, ſimul perdidit.

Fabula ſignificat, quod cupiditate plus ſemper habendi, quæ tenemus ea ſæpenumero perdimus.

De Leone & Rana.

LEo, cùm ranam magniloquacem audiret, putans aliquod magnum animal eſſe, ſe retro vertit, parumque ſtans, ranam è ſtagno exeuntem videt: quam indignabundus ſtatim pedibus calcavit, aiens, Nullum amplius, ut te perſpiciat, animal clamore movebis.

Fabula ſignificat, quod apud verboſos nihil præter linguam reperitur.

De Leone ſene.

LEo, cùm ſenuiſſet, nec victū ſibi quærere poſſet, viam machinatus eſt, quî alimenta haud ſibi deeſſent. Ingreſſus igitur ſpeluncam, graviter ægrotare jacens ſe ſimulabat. Animalia illum verè ægrotare putantia, viſitandi gratia ad eum accedebant: quæ leo capiens, ſingulatim manducabat. Cùm multa animalia jam occidiſſet, vulpes, leonis cognita arte, aditum ſpelunca accedens, leonem, quo valeat pacto, exterius ſtans rogat. Et leo blandè reſpondens, ait, Vulpes filia, cur non introgrederis ad me? Ei vulpes non illepidè ait, Quoniam, here mi, animalium ingredientium perplura equidem veſtigia cerno, ſed egredientium veſtigia nulla.

Fabula

Fabula significat, quod homo prudens, qui pericula imminentia providet, illa facilè devitat.

De Leone et Tauro.

LEo ingentem taurum per insidias sequens, cùm prope accessit, eum vocavit ad cœnam, inquiens, Amice, ovem occidi; hodie mecum, si placet cœnabis. Taurus leoni morem gerens ut discubuerat, cùm multos lebetes, nec non magnos & plures obeliscos paratos conspiceret, & ovem nullam adesse, e vestigio abiit: quem leo abeuntem perspiciens, cur abiret, rogavit. Et taurus haud inurbanè respondit, Non de nihilo equidem abeo, cùm instrumenta non ad ovem, sed ad taurum coquendum videam esse parata.

Fabula significat, quod homines prudentes minimè lateant improborum artes.

eandem moeuits pag. 29

De Leone, Asino, et Vulpe.

LEo, asinus, & vulpes conflata inter se societate, venatum exeunt: cumque multam prædam cepissent, leo asino mandat, ut prædam dividat. Asinus, cum eam in tres partes æquales esset partitus, optionem capiendi sociis dedit. Quam partitionem leo indignè ferens, ac dentibus frendens, à divisione deposuit eum, mandavitque vulpi, ut prædam ipsa partiretur. At vulpes, illas tres partes in unam colligens, ac prædæ nihil sibi seorsim relinquens, leoni omnia tradidit. Tunc leo vulpi ait, Quis te partiri docuit? Inquit extempore vulpes, Asini periculum id me facere instruxit.

Fabula significat, quod aliorum pericula homines faciunt cautiores.

De Leone cujusdam Rustici Filiam amante.

LEo cujusdam rustici filiam amabat. Illam cùm habere cuperet, patrē virginis rogavit, ut sibi nubere ipsam assentiretur. Et rusticus ait, nullo pacto se assensurum,

rum, quòd filia bestiæ nubat. Cum illum leo torvè adspiceret, ac dentibus frenderet, rusticus mutato consilio ait, se cupere ei filiam nuptum dare, modò dentes & ungulas prius cædat evellatque, quoniam virgo illis rebus valde terreretur. Leo, id postquam præ nimio amore fecerat, rusticum adiens, filiam sibi postulat. At rusticus, leonem cùm ungulis & dentibus perspicit inermem, arrepto fuste, illum frequens pulsando prosequitur.

Fabula indicat, quod qui inimicis se committit, de facili perit.

De Leæna et Vulpe.

LEæna cum à vulpe sæpe exprobraretur, quod quolibet partu unum duntaxat pareret catulum, ait, Unum sane, at pol leonem.

Fabula indicat, quod pulchritudo haud in copia rerum, sed in virtute consistit.

De Lupo et Grue.

LUpus in gutture osse retento, cum longè cruciaretur, grui pretium obtulit, si illud è gutture extraheret. Grus rostro cum os è gutture extraxisset, pretium sibi promissum expostulat. Ei lupus subridens, simulque ostendens dentes, ait, Satis pretii tibi esse debet, quod ex lupi ore caput sine læsione eduxeris.

Fabula indicat, quod apud improbos gratitudo non parva habetur, si pro ob.equio quis detrimentum non recipit.

De Lupo et Agno.

LUpus, cum agnum inveniſſet errantẽ, eum non cepit fortissima manu; sed causam quæsivit, quo jure vel injuria eum comederet. Igitur agno verba hujusmodi fecit, Tu mihi abunde jam diu intulisti injurias. Agnus gemendo ait, Quomodo id fieri potuit, cum nuperrimè venirẽ ad lucem? Lupus denuo ait, Agrũ mihi pascendo devastasti. Agnus inquit, Cum dentibus etiam caream, id

facere nequivi. Lupus rursum ait, Ex meo quoque fonte bibisti. Ei inquit agnus, Quo pacto id fieri potuit, cùm aquam ex ætate nondum biberim. sed lac matris cibus & potus adhuc mihi sit? Lupus domum ira concitus ait, Licèt tua solvere nequeam argumenta, cœnare tamen opiparè intendo; agnumque cepit, ac illum manducavit.

Fabula significat, quod apud improbos ratio & veritas locum non habent.

De duobus Gallis inter se certantibus.

DVo galli inter se ruri certabant. Qui gallinarum prior dux erat, cùm ab altero superatus esset, pra verecundia se abscondit. Alter verò victoria elatus, domus tectum statim supervolans, vehementi alarum plausu cantuque significat se rivalem suum pugnando superasse, & de adversario ferre trophæum. Dum hæc & hujusmodi jactabundus voce crocitat, ecce! aquila cibi indiga ex alto devolans gallum unguibus rapit, ac pullis suis in alimoniam contulit. Quam rem qui victus fuerat gallus perspiciens, ceu ex hoste triumphans, in publicum venit, ac solus gallinis liberè potitur.

Fabula significat, quod qui prosperis nimium fidit, in adversa sæpius præceps incidit.

De Vate quodam.

FOro urbis medio quidam vates cuivis sortem aperiebat futuram: quamobrem magna hominum frequentia stipatus, dum uni & alteri suam aperit sortem, ei nunciatur, res suas furtim domo esse ablatas: quo audito, domum curriculo dum abit, quidam ei obviam factus, Ridicule, ait, cur alios quid esset futurum monebas, qui tuæ sortis nescius fuisti?

Fabula declarat, quod homines nequam corrigunt alios, & sua crimina scire negligunt.

De

De Formica & Columba.

FOrmica ſitiens in fontem deſcendit: ubi dum bibere vult, in aquam cecidit. Columba quadam ſuper arborem fonti imminentem ſedens, cùm formicam aquis obrui conſpiceret, ramulum ex arbore roſtro continuò frangit, & ſine mora dejicit in fontem: ad quem formica ſe applicans, ex aquis in tutum ſe recepit. Obiter anceps quidam advenit, & ut columbam venetur, calamos erigit. Formica id percipiens, pedum alterum momordit aucupis. Eo dolore anceps concitus, calamos dimittit: quorum ſtrepitu territa columba, ex arbore aufugiens, vitæ periculum evaſit.

Fabula declarat, cùm bruta in beneficos grata ſint, eò magis eſſe debere eos, qui participes ſunt rationis.

De Vitulo et Cerva.

VItulus cervæ aliquando ait, Cùm magnitudine ſis major canibus & pedum celeritate curſu velocior, & ad pugnam longè cornibus munitior; cujus rei gratia, mater, tantopere canes reformidas? Ei cerva inquit, ſubridens, Quoniam, fili, licèt quæ dicis omnia poſſideam, canum latratum ferre non poſſum, ſed præ timore fugam ſtatim arripio.

Fabula declarat, quod qui naturâ timidi ſunt, apud eos nulla valet hortatio.

De Ape & Jove.

APes, quæ cera mater exſtitit quondam accedens ut diis ſacra faceret, Jovi donum obtulit mellis: qua oblatione Jupiter lætus, juſſit ei concedi quicquid ipſa precaretur. Apes igitur rogans, ait, Illuſtriſſime Deus Deorum, ancillæ tuæ concedere velis, ut quicunque ad alvearia pro rapiendo melle acceſſerit, is, ſimul ac pupugero eum, continuò moriatur. Qua rogatione Jupiter

ambiguus, quoniam genus mortalium longè amabat, demum apiait, Satis tibi sit, quòd, quicunque ad alvearia pro rapiendo melle accesserit, si eum pupugeris, & in punctura stimulum dimiseris, continuò ipsa moriaris, tibique vita sit ipse stimulus.

Fabula significat, quod inimicis quandoque mala precamur, quæ in nos sæpius vertuntur.

De Musca.

Musca, quæ in ollam carnium deciderat, cum se in brodio suffocari sensit, secum ipsa ait, Ecce! tantum bibi, tantum comêdi, tantum me lavi, quod jure satura mori possum.

Fabula significat, quod prudentis est, id potenti animo ferre, quod vitari minimè potest.

De Adolescence quodam et Hirundine.

Adolescens luxuriosus, cum bona patris consumpsisset, solaque vestis remansisset, visa ante tempus hirundine, æstatem jam adesse existimans, ipsam quoque vendidit vestem. Sed hyeme denuo orta, cum immenso cruciaretur frigore, visa rursum hirundine, quæ præ frigore moriebatur, ait, O pessima avis, qua me & te pariter perdidisti!

Fabula significat, quod quæ suo tempore non fiunt, ea diu stare nequeunt.

De Ægroto et Medico.

Æger à medico rogatus quo pacto se habuisset, Plus, quàm opus esset, se sudasse respondit. Id bonum fuisse, medicus ait. Secundò rogatus ab eodem, quomodo se haberet; inquit ægrotus, se vehementi frigore fuisse comprehensum. Id ad salutem fore, medicus quoq; ait. Tertiò ab eodē interrogatus, quo pacto se habuisset; inquit ægrotus, se cum difficultate digerere potuisse. Rursus medicus

ait;

ait, id ad ſalutem optimum fuiſſe. Deinde ex domeſticis cum quidam agrotum interrogaret, quomodo valeret; illi æger ait, Signa ad ſalutem, ut medicus ait, perplura & optima ſunt; illis tamen diſpereo ſignis.

Fabula ſignificat, quod qui ad voluptatem loquuntur, non illis aures præſtare quiſquam debet.

De Lignatore quodam.

Lignator quidam dum juxta flumen deo Mercurio dicatum ligna caderet, ſecuris caſu decidit in flumen. Multo igitur mœrore comprehenſus, juxta fluminis ripam gemens conſidebat. Mercurius miſericordia motus, liguario apparuit, ſuique fletus cauſam rogavit: quam ſimulac didicit, ſecurim auream afferens, utrum quam perdiderat illa eſſet, rogavit. At eam pauper ſuam eſſe negavit. Secundò Mercurius alteram detulit argenteam: quam cum pauper illi ſuam quoque eſſe negaret, poſtremo Mercurius ligneam ſuſtulit. Illam ſuam eſſe cum pauper aſſentiret, Mercurius cognoſcens illum eſſe hominem verum juſtumque, omnes ei dono dedit. Accedens igitur ad ſocios lignarius, quid ſibi acciderat, aperit ad ſocios: quorum unus id experiri volens, cum ad flumen acceſſiſſet, ſecurim in aquam dejecit, deinde flens in ripa conſedit. Cujus Mercurius fletus cauſam edoctus, ſecurim auream afferens, illane eſſet quam perdiderat, rogavit. Quam cum ſuam eſſe aſſereret, Mercurius, cognita ejus impudentia, & mendacio, nec auream, nec ſuam tradidit.

Fabula ſignificat, quod quanto Deus propitior eſt probis, tanto improbis exſiſtit infeſtior.

De Aſino et Jove.

Asinus olitori cuidam ſerviens, cum parum comederet, & multùm laboraret, Jovem exoravit, ut alium

dominum sibi mitteret. Itaque Jupiter mandat, ut figulo veneat. Apud quem asinus cùm laboraret in deportando lutum, lateres, tegulas, & hujusmodi; secundò Jovem precatur, ut alteri deserviat domino. Jupiter iterum mandat, ut coriario venundetur. Cui asinus multo labore & panco cibo serviens, Heu me miserum, cum gemitu ait, qui dominos omittens meliores ad deteriorem perveni; apud quem, ut video, corium meum etiam post mortem cruciabitur!

Fabula significat, quod priores dominos tunc servi desiderant, cùm deteriores experiuntur.

De Leporibus & Ranis.

LEpores in unum simul convenerunt; ubi cùm de miseria ipsorum innata dolerent, gemerentque quòd vita eis, quàm cæteris animalibus, data esset miserior (quoniam homines, aquilæ, & omnes ad mortem eos usque persequerentur) decernunt melius sibi fore semel mori, quàm in vita tam misera diutius permanere. Hoc capto consilio, ut se in stagnum præcipitent dum ocyus tendunt, rana, quæ super stagni ripa adstabant, ut strepitum audiunt, in stagnum desiliunt, seque aquis submergunt. Quam rem cum lepus qui præibat conspicatur, reliquis ait, State; nam nobis sententia mutanda est: quippe, ut liquidò videtis, animalia quàm nos magis timida reperiuntur.

Fabula significat, quod cùm miser miseriorem aspicit, suam æquiùs miseriam fert.

De Asino & Equo.

ASinus, cum equi alimonia, otio, & diligenti cura abundare perspiceret, eum longè beatum esse commendabat, seq; nimium infelicem dicebat, qui, cum maltum laboraret, ad saturitatem de paleis haud haberet. At cum tempus belli advenit, miles armatus equum ascendit,

ascendit, ac cùm medios decurrit in hostes, equus mucrone percussus cadit humi prostratus. Quem asinus perspiciens, ingemuit, ejusque misertus, sui animi sententiam mutavit.

Fabula significat, quod cum paupertate, quæ mare est quietis, quis convenire debet potius, quam locupletioribus invidere.

De Asino et Lupo.

ASinus quidam pede altero sentem calcavit, claudusque factus, cum lupum ad se venientem conspiceret, nec fugere posset, miserabili voce inquit, Heus lupe, demorior equidem è dolore: sed ex quo opus est, ut tibi & corvis futurus sim cibus, obsecro quatenus tua benignitate sentem è pede velis extrahere, ut munere tuo extremum sine dolore obeam diem. Dum sentem dentibus lupus evellit, asinus eum calce percussit. Lupus deinde, naso, fronte, ac dentibus perfractis, Heu me miserum! exclamat; jure hoc patior, (deplorandoque reiterat) qui cum essem coquus, medicus esse volui.

Fabula significat, quod, quam quisque novit, in ea se exerceat arte.

De Muliere et Gallina.

MUlier quadam gallinam habebat, qua aurea continuè ova pariebat. Putans igitur totum intus aureum esse illam, occîdit. Sed cùm aliis gallinis esse similem reperit, ubi divitem se fore putavit, quem primo quæstum habebat, cum plus habendi cupiditate amisit.

Fabula significat, quòd plus habendi cupiditate in sæpe perdimus, quod habemus in manibus lucrum.

De Rana et Vulpe.

RAna in palude exsistens, cæteris animalibus clamando cum profiteretur se medicam esse, pharmacorumq; peritam, ei vulpes venustissimè ait, Quî alios curaveris, cum claudicantem curare te nescias?

Fabula significat, quòd alios docere quis non potest id, quod haud dicerie.

De Serpente & Agricola.

Serpens, ante agricolæ cujusdam domum latebras habens, cùm ab agricolæ filio esset percussus, tam acriter ipsum momordit, quòd morsu ex illo puer repente obiit. Hâc re cognita, magnus inter parentes gemitus oritur. Tunc pater mœrore concitus, accepta securi, serpentem, ut occideret, persequitur; vibransque securim ut serpentem percuteret, extremum caudæ ejus abscidit. Deinde volens pacem cum serpente conficere, acceptis farina, aqua, sale & melle, ad reconciliandam inter se amicitiam, vocat serpentem. At serpens sub petra latens, sibilando ait, Frustra laboras, bone vir; nam inter nos amicitia fieri non potest: quippe dū me sine caudâ adspexero, & tu tui filii sepulchrum, quieti animo esse nequibimus.

Fabula significat, quod, cum injuriarum recens vel maximè exstat memoria, odia tolli minimè queunt.

De Gallina & Vulpe.

Vulpes gallinarum tugurium ingressa, cùm gallinam nido ægrotantem adspexit, eam rogavit quomodo valeret. Cui gallina prompte respondit, Meliusculè me haberem, si hinc abires soror.

Fabula indicat, quod inimicorum præsentia nimium est molesta.

De Viatore.

Viator quidam, cùm multam viam viasset, votum Mercurio vovit, quòd, si quid reperiret, ejus rei medium ipsi offerret. Fortè igitur adinvenit perà amygdalis dactylisq; refertam: & cùm putaret id esse argentum, peram capiens, amygdalarum nucleos, & carnes dactylorum ipse comêdit. Deinde templum Mercurii ingressus, atque aram manibus tenens, verbis ridiculis inquit ad eum, Votum, Mercuri, nunc persolvo tibi.

Nam

Nam quas equidem res adinveni, earum tibi offero medium, ossa scilicet dactylorum, ac testas amygdalarum.

Fabula indicat, quod homines avaritia deorum efficit contemptores.

De Leone & Homine.

LEo & homo, cùm semel simul viam viarent, ac inter viandum se uterque verbis commendaret, ecce lapideæ occurrunt columnæ, in qua erat incisum, quod homo suffocaret leonem. Quam sculpturam homo leoni ostendens, ait, Hic videre licet, quanto homines leonibus ac feris omnibus præstantiores sint, ac robustiores. Ei leo promptè respondens, inquit, Si apud leones essent, ceu apud homines, qui sculpere scirent, plures à leonibus homines, quàm ab hominibus leones suffocatos videres.

Fabula significat, quod homines jactabundi fingunt se feciſſe, quæ facere nunquam tentarunt.

De Vulpe quadam.

VUlpes cum racemos uvarum plenos ac jam maturescentes perspiceret, cupida de illis manducare, omnem viam machinata est, qua illos comprehendere posset. Sed cum omnem viam frustra tentasset, nec desiderio suo satisfacere quivisset, mœstitiam vertens in gaudium, ait, Racemi illi adhuc nimium sunt acerbi.

Fabula significat, quod prudentius est fingere, se nolle, quæ se consequi non posse agnoscit.

De Puero & Scorpione.

PUer quidam ruri venabatur locustas; & cum scorpionem capere vellet, scorpio, simplicitate ejus cognita, ait ei, Heus puer, dege in pace, ac manum abstine, si non vis totus perire.

Fabula significat, quod qui in utramque partem cogitat, is, quæ sequi & vitare debeat, probè tenet.

De

De Venatore et Perdice.

VEnator quidam cum quam ceperat perdicem occidere vellet, perdix gemens hujuſmodi verba fecit ad eum, Heus perdicum auceps, ſi me miſſam feceris, ac vitam condonaveris, alias perplures conducam tibi perdices. Ei auceps appoſitè reſpondit Nunc eò te magis occidi dignam judico, quòd amicos per inſidias perdere polliceris.

Fabula ſignificat, quod qui ſibi charos perdere dolo quærit, is præceps in periculum incidit.

De Lepore et Teſtudine.

TEſtudo, cum ejus pedes lepus derideret, ſubridens inquit ad eum, Si periculum in curſu feceris, quòd quàm tu velocior ſim, liquidò cognoſces. Cui lepus ait, Te profectò fugit, quid mei valeant pedes: ſed judicem eligamus, qui curſum & terminum nobis definiat. Igitur eligunt vulpem, brutorum omnium ſagaciſſimum, quæ & locum, & curſus terminum conſtituit. Teſtudo, omni ſegnitie ac negligentia ſemota, iter arripiens, haud quievit donec ad terminum pervenit: lepus vero pedibus fidens, ubi paulum quievit, ſomno excitatus, quantum pedes valuerunt, ad terminum cucurrit: ibique cum teſtudinem quieſcentem reperit, ſe cum rubore fatetur à teſtudine ſuperatum.

Fabula ſignificat, quod ſtudio & diligentia, non corporis viribus, res vel maximæ conficiuntur.

De Salice et Securi.

SEcuris cum ſalicem caderet, ex ea ipſa cuneos fecit, quibus ſalicem facilius finderet. Quam rem præſentiens ſalix, gemens ejulanſque ait, Non tantum de ſecuri queror, quæ hominum manibus me ſcindit, quantum de cuneis qui fiunt ex corpore meo.

Fabula ſignificat, quod in adverſis, non veti amici infeſtiores amicis, quam inimici ſæpius redduntur.

De

De Puero quodam & Matre.

PUer quidam è ludo literario librum socio clam auferens, suæ matri tradidit illum: quem mater cùm libenter accepisset, nec filium castigasset, rursus puer alteri vestem clam abstulit, atque matri quoque dedit. Quam cum mater etiam libenter accepisset, puer castigatione carens, cum plura indies ac majora accrescentibus annis furaretur, demum publicè captus, ceu furti reus per quæstores publicè damnatus est mortis. Sed cum ad locum justitiæ duceretur, eumque mater gemebunda sequeretur, impetrata venia ut matri ad aurem unum loqui verbum liceret, ad eam conversus, atque os auri matris adhibens, uti quippiam secreti dicturus, aurem dentibus ei abscidit. Mater verò præ dolore exclamans, mala ei imprecatur. Tunc qui cum ducebant, eum supra modum criminabantur, non solum furti, sed quod tam impius fuerit in matrem. Ille absque rubore inquit ad eos, Nemini vestrum sit mirum quod aurem matri dentibus abscidi: ipsa enim hujus meæ perditionis autor est, & causa. Quippe si me castigasset, cum ei librum detuli, quem socio è scholis primum clam abstuli, omissis præ timore verberum furtis, ad hoc in præsentia genus turpissimæ mortis non pervenissem.

Fabula significat, quod qui in delinquendo ab initio non castigatur, facinorosior indies efficitur.

De Pastore et Mari.

PAstor quidam, juxta littus maris pecudes pascens, cum mare ipsum semel placidum aspiceret, navigandi studio captus, oves pro dactylis commutavit: quibus navi impositis, cum in altum jam navigaret, & intempestate sine spe salutis fluctuaret, quæ in navi erant, ea omnia projecit, atque in portum vix se recepit. Denuo cum

cum oves paſceret, ac rurſum mare jam tranquillum videret, ſocio ſuo ipſam maris tranquillitatem commendanti ridiculè ait, Mare iterum dactylos cupit.

Fabula indicat, quod uſus & peritia nos reddunt in periculis cautiores.

De Punica & Malo arboribus.

PUnica & malus arbores de pulchritudine contendebant. Cum diu inter ſe variis & acerbis contentionibus certaſſent, rubus ex proxima ſepe hujuſmodi contentiones accipiens, acceſſit ad eas, atque inquit, Satis jam, ſatis certatum inter vos eſt: quieſcite admodum, & contentionibus finem imponite.

Fabula ſignificat, quod minores majorũ lites ſæpenumero componunt.

De Talpa & Matre.

TAlpa cæcum animal natura eſt. Hæc aliquando matri ait, Ingentem ſentio odorem. Parum poſt rurſum ait, Excelſam adſpicio fornacem. Tertio item ait, Malleorum ſonitus audio fabrilium. Ei mater comiter ait, Heus filia, tu, uti percipio, non ſolum oculis, ſed naſo & auribus orba exiſtis.

Fabula indicat, quod homines jactabundi, cum magna profitentur, tunc vel maximè in minimis redarguuntur.

De Veſpis, Perdicibus, et Agricola.

VEſpæ ſemel & perdices ſiti concitæ, cum ſimul conveniſſent, ad ruſticum quendam tendunt, potum ab eo petentes, atque pollicentes, quod ei pro aqua largas referrent gratias. Quippe perdices vineam fodere promittunt, ut vites plenos producant racemos. Veſpæ verò, ſe vineam circumeundo cuſtodire, ac fures indè amovere, largè offerunt. Quibus agricola inquit, Duos habeo boves, qui, cum nihil promittant, eandem hanc operam nihil minus præſtant. Itaque ſatius eſt mihi illis, quam vobis, aquam exhibere.

Fabula ſignificat, non eſſe illis ſubveniendum, qui vani & inutiles ſunt.

De

De Jove.

CVm Jupiter nuptias celebraret, cuncta animalia ei munera obtulerunt, quaque pro viribus ſuis. Verum enim ſerpens roſam legit, illamque ore tenens, Jovi obtulit. At Jupiter, ut eum adſpexit, palam inquit, Ab omnibus dona libenter equidem accipio: verum à ſerpente id haudquaquam facio.

Fabula ſignificat, quòd, improborum munera non eſſe ſine dolis, quivis prudens ſibi perſuadere debet.

De Simia.

SImia duos catulos parere fertur, quorum ad unum duntaxat afficitur, & ex affectu illum diligentiſſimè nutrit: alterum verò odit negligitque. Contigit autem, quod, qui in deliciis habebatur, à ſimia in ſomnis fuit ſuffocatus: quamobrem qui neglectus erat, ad perfectam uſque ætatem, ceu matris delicia, fuit educatus.

Fabula ſignificat, quod hominum prudentiam fortuna proculdubio ſuperat.

De Pulice.

PVlex cum quendam morſu aliquando ſtimulaſſet, captuſque rogaretur, quiſnam eſſet qui membra ſibi depaſceret, ait, ſe ex eo animalium genere eſſe, quibus à natura datum erat, ut eo pacto vitam vivant; nec eum occidere velit, cum multum mali facere ipſe ei nequeat. At homo ille ſubridens, inquit ei, Eò magis meis necaberis manibus, quoniam nec multum nec parum abs re quempiam ladere licet.

Fabula ſignificat, quòd malorum, licet parum vel multum delinquant, miſereri haud oportet.

De Pulice et Homine.

PVlex ſuo ſolito more ſaltans, ſuper hominis pedem reſedit, illumque morſu acriter pupugit. Qua punctione

tione homo ille graviter concitus, pulicem cepit, & unguibus obtundere voluit. Sed pulex manibus exsiliens, mortem vitavit. Tum homo exclamans, ait, O Hercules malorum extinctor, ecquid mihi in hunc opprimendum præsens non fuisti?

Fabula declarat, quod non in minimis, sed in magnis arduisque rebus à diis auxilium quis implorare debet.

De Formicis & Cicada.

Hyemis erat medium cùm formicæ sparsim triticum apricabant. Quod cicada aspiciens, cùm media confiveretur, accessit ad eas, ac triticum pro alimonia ut sibi concederent oravit. At cum formicæ eam rogarent, quidnam æstate fecerit, num segnis & otiosa eo tempore steterit: illis cicada ait, Neq; segnis aut otiosa steti, sed cantu cecini, quo laborem viæ viantibus levabam. Qua re audita, formicæ subridentes inquiunt, Si æstate cecinisti, ut viantes delectares, nunc salta, ne frigore conficiaris.

Fabula declarat, quod qui quæ facienda sunt, suo tempore non facit, is in angustias, quando non putat, incidit.

De Viro & Uxoribus.

Tempus erat veris, quo quidam in deliciis educatus, cùm nec juvenis nec senex esset (semicanus enim erat capillis) duas simul duxit uxores; unam quidem natu grandem, alteram verò juniorem. Cum omnes eandem habitarent domum, uxor anus ut virum in amorem sui totum pelliceret, quotidie viri caput pertractans, nigros ei avellebat capillos. Pari studio junior, ut ab anus consuetudine illum amoveret, albos avellebat capillos. Postremò ità illum depilarunt, ut calvum ac ridiculum, non absque summo opprobrio, virum reddiderint.

Fabula significat, quod nulla melior tenibus salus exsistit, quàm fœminis carere, & maximè junioribus, nisi penitus obrui se velint.

ALIÆ

ALIÆ ITEM ALIQUOT ÆSOPI FABULÆ è Græco in Latinum versæ, incerto interprete.

Impoſsibilia promittens.

VIr pauper ægrotus & malè affectus, cum à medicis deſperatus eſſet, deos rogabat, pollicens, ſi ſanitatem ſibi rurſus reſtituerent, centum boves ipſis oblaturum eſſe in ſacrificium. Uxore autem ejus audiente, Et ubi tibi hæc, ſi convalueris? Ille ait, Putas enim ſurrecturum me hinc, ut dii hæc à me repetant?

Fabula ſignificat, multos facilè polliceri, quæ re comprobare non ſperant.

Ranæ.

RAnæ duæ in palude paſcebantur: æſtate autẽ ſiccata palude, illa derelicta, quærebant aliam: cæterũ profundũ invenerunt puteum. Quo viſo, altera alteri inquit, Deſcendamus, heus tu, in hunc puteum. Illa reſpondens, ait, Si igitur & hîc aqua aruerit, quomodo aſcendemus?

Fabula declarat, non oportere inconſideratè res aggredi.

Canis & Gallus.

CAnis & gallus, inita ſocietate, iter faciebant. Veſpera autem ſuperveniente, gallus conſcenſa arbore dormiebat; at canis ad radicem arboris excavata. Cum gallus, ut aſſolet, noctu cantaſſet; vulpes, ut audivit, accurrit, & ſtans inferius, ut ad ſe deſcenderet rogabat; quod cuperet commendabili adeò cantu animal compleſti. Cum autem is dixiſſet, ut janitorem prius excitaret ad radicem dormientem, ut cum ille aperuiſſet, deſcenderet;

deret: illa quærente ut ipſum vocaret, canis ſtatim proſiliens eam dilaceravit.

Fabula indicat, prudentes homines inimicos inſultantes ad fortiores aſtu mittere.

Leo & Urſus.

Leo & urſus ſimul magnum nacti hinnulum, de eo pugnabant. Graviter igitur à ſeipſis affecti, ut ex multa pugna etiam vertigine corriperentur, defatigati jacebant. Vulpes autem circumcirca eundo, ubi proſtratos eos vidit, & hinnulum in medio jacentem, hunc, per utroſque percurrendo, rapuit, fugienſque abivit. At illi videbant quidem ipſam; ſed quia non poterant ſurgere, Nos miſeros, dicebant, quia vulpi laboravimus!

Fabula indicat, aliis laborantibus, alios lucrari.

Veſpertilio, & Rubus, & Mergus.

Veſpertilio, rubus, & mergus, inita ſocietate, mercatoriam decreverunt vitam agere. Itaq; veſpertilio argentum mutuatus, projecit in medium: rubus veſtem ſecum accepit: mergus tertius as: & navigaverunt. Tempeſtate autem vehementi obortâ, & navi everſâ, omnibus perditis, ipſi in terram evaſerunt. Ex illo igitur mergus littoribus ſemper aſſidet, num quopiam as ejiciat mare. Veſpertilio verò, creditores timens, interdiu non apparet, noctu ad pabulum exit. Rubus pratereuntium veſti inhæret, ſicubi ſuam cognoſcat quærendo.

Fabula indicat, in eas, quibus incumbimus, in poſterum incidere.

Pavo & Monedula.

Avibus creaturis regem, pavo orabat, ut ſe ob pulchritudinem eligerent. Eligentibus autem eum omnibus, monedula ſuſcepto ſermone ait, Sed ſi, te regnante, aquila nos perſequi aggreſſa fuerit, quomodo nobis opem feres?

Fabula

Singularis agreſtis & Vulpes.

Singularis agreſtis ſuper quadam ſedens arbore, dentes acuebat. Vulpe rogante cauſam, quare, nullâ propoſitâ neceſſitate, dentes acueret, ait, Non abs re hoc facio: nam ſi me periculum invaſerit, nequaquam me tunc acuendis dentibus occupatum eſſe oportebit, ſed potiùs paratis uti.

Fabula declarat, adverſus periculum præparatum eſſe oportere.

Caſſita.

Caſſita laqueo capta, plorans dicebat, Hei mihi miſeræ & infelici volucri! non aurum ſurripui cujuſquam, non argentum, non aliud quicquam pretioſum; granũ antè tritici parvũ mortis mihi cauſa eſt.

Fabula ad eos tendit, qui ob inutile lucrum magnum ſubeunt periculum.

Hinnulus.

Hinnulus aliquando cervo ait, Pater, tu & major & celerior canibus, & cornua præterea ingentia geſtas ad vindictam: cur nam igitur ſic eos times? Ecillo ridens ait, Vera quidem hæc ſunt, fili: unum verò ſcio, quòd cùm canis latratum audivero, ſtatim ad fugam, naſcio quomodo, efferor.

Fabula declarat, naturâ timidos nullâ admonitione fortificari.

Avarus.

Avarus quidam cùm omnia ſua bona vendidiſſet, & auream glebam feciſſet, in loco quodã infodit, unà defoſſo illîc & animo ſuo & mente, atque quotidie eundo, ipſã videbat: Id autem ex operariis quidam obſervando cognovit, & reſoſſam glebam abſtulit. Poſtea & ille profectus, & vacuũ locũ videns, lugere cœpit, & capillos evellere. Hunc cùm quidã vidiſſet ſic plorantẽ, & cauſã audiviſſet, Nè ſi, inquit, ô tu, triſtare:

neque enim habens aurum habebas. Lapidem igitur pro auro acceptum reconde, & puta tibi aurum esse: eundem enim tibi usum præstabit: nam, ut video, neque cùm aurum erat, utebare.

Fabula significat, nihil esse possessionem, nisi usus adfuerit.

Anseres & Grues.

Anseres & grues in eodem prato pascebantur. Venatoribus autem visis, grues, quòd essent leves, statim evolaverunt: anseres autem, ob onus corporum cùm manssissent capti fuerunt.

Fabula significat, & in expugnatione urbis inopes facilè fugere, divites autem servire captos.

Testudo & Aquila.

Testudo orabat aquilam, ut se volare doceret. Ea autem admonente procul hoc à natura ipsius esse, illa magis precibus instabat. Accipit igitur ipsam unguibus, & in altum sustulit; indè demisit. Hæc autem in petras cecidit, & contrita est.

Fabula significat multos, quia in contentionibus prudentiores non audiverunt, seipsos læsisse.

Cerva.

Cerva altero occæcata oculo, in littore pascebatur, saxum oculum ad terram propter venatores habens, alterum verò ad mare, unden hil suspicabatur. Prætervavigantes autem quidam, & hoc conjectantes, ipsam sagittaverunt: hæc autem seipsam lugebat, quòd unde timuerat, nihil passa foret; quod non putabat malum allaturum, ab eo proditam.

Fabula significat, sæpe, quæ nobis noxia videntur, utilia fieri: quæ verò utilia, noxia.

Cerva & Leo.

Cerva venatores, fugiens, in speluncã ingressa est. In leonẽ autem ibi cùm incidisset, ab eo cõprehen-

ſa eſt: moriens autem dicebat, Hei mihi! homines fugiens in feram immaniſſimam incidi.

Fabula ſignificat, multos homines, dum parva fugiunt pericula, in magna incurrere.

Cerva & Vitis.

CErva venatores fugiens, ſub vite delituit. Cùm præteriſſent autem parumper illi, cerva prorſus jam latêre arbitrata, vitis ſolus paſci incepit. Illis verò agitatis, venatores converſi, & (quod erat verum) arbitrati animal aliquod ſub foliis occultari, ſagittis confecerunt cervam. Hæc autem moriens talia dicebat, Juſta paſſa ſum: non enim offendere oportebat, quæ me ſervârat.

Fabula ſignificat, qui injuriâ benefactores afficiunt, à Deo puniri.

Aſinus & Leo.

CUm aſino gallus aliquando paſcebatur. Leone autem aggreſſo aſinum, gallus exclamavit: & leo (aiunt enim hunc galli vocem timere) fugit. Aſinus ratus propter ſe fugere, aggreſſus eſt ſtatim leonem. Ut verò procul hunc proſecutus eſt, quo non amplius galli perveniebat vox, converſus leo devoravit. Hic verò moriens clamabat Me miſerũ, & demeritè! ex pugnacibus enim non natus parentibus, cujus gratiâ in aciem irrui?

Fabula ſignificat, pleroſque homines, inimicos, qui ſe de induſtria ſũmiliârunt, aggredi, atque ita ab illis cædi.

Olitor & Canis.

OLitoris canis in puteum decidit: olitor autem ipſum illinc extracturus, deſcendit & ipſe in puteum. Ratus autem canis cum acceſſiſſe ut ſe ipſe ius magis obrueret, converſus olitorem momordit. Hic autem cum dolore reverſus, Juſta, inquit patior: nam cur unquam ſui interfectorem ſervare ſtudui?

Fabula in iniuſtos & ingratos.

Sus & Canis.

SUs & canis mutuò convitiabantur. Et ſus jurabat per Venerem, proculdubio dentibus diſciſſuram canem. Canis autem ad hæc diſſimulanter dixit, Bene per Venerem nobis juras; ſignificas enim ab ipſa vehementer te amari, quæ impuras tuas carnes deguſtantem nullo pacto in ſacellum admittit. Et ſus, Propter hoc igitur magis præſe fert dea amare me: nam occidentem, ut alio quovis modo ladentem me omnino averſatur: tu tamen malè oles & viva & mortua.

Fabula indicat, prudentes oratores, quæ ab inimicis objiciuntur, artificiosè in laudem convertere.

Sus & Canis.

SUs & canis de fœcunditate certabant. Dixit autem canis, ſe fœcundam eſſe maximè pedeſtrium omnium. Et ſus occurrens, ad hæc inquit, Sed cùm hæc dicis, ſcito cæcos te catulos parere.

Fabula indicat, non in celeritate res, ſed in perfectione judicari.

Serpens & cancer.

SErpens unà cum cancro vivebat, initâ cum eo ſocietate. Itaque cancer ſimplex moribus ut & ille aſtutiâ mutaret, admonebat: hic autẽ minimè obèdiebat. Cùm obſervâſſet igitur cancer ipſum dormientẽ, & pro viribus compreſſiſſet, occîdit. At ſerpenti poſt mortem extenſo ille ait, Sic oportebat antehac rectũ & ſimplicem eſſe: neque enim hanc pœnam dediſſes!

Fabula indicat, qui cum dolo amicos adeunt, ipſos offendi potiùs.

Paſtor & Lupus.

PAſtor nuper natũ lupi catulũ reperit ac ſuſtulit, unàque cũ canibus nutrivit. At cùm adoleviſſet, ſi quando lupus ovem rapuiſſet, cũ canibus & ipſe perſequebatur. Cùm canes autem aliquando non poſſent

aſſe-

assequi lupũ, atque ideo reverterentur; ille sequebatur ut, cùm ipsũ assecutus esset, particeps foret venationis, ut lupus: inde redibat. Sin autẽ lupus extrà non rapuisset ovẽ, ipse clàm occîdens, una cùm canibus comedebat: donec pastor, cùm conjectâsset, & intellexisset rem, de arbore ipsum suspendit & occîdit.

Fabula significat, naturam pravam bonos mores non nutrire.

De Leo & Lupus.

LEo cùm consenuisset, agrotabat, jacens in antrõ. Accesserunt autẽ visitatura regem, prater vulpẽ, cætera animalia. Lupus igitur captâ occasione accusabat apud leonẽ vulpẽ, quasi nihili facientẽ suũ omniũ dominũ, & propterea neque ad visitationẽ profectâ. Interim affuit vulpes, & ultima audivit lupi verba. Leo igitur contra eã infremuit. Sed defensionis tempore petito, Et quis, inquit, eorũ qui convenerunt tantũ profuit, quantũ ego, quæ in omnẽ partẽ circuivi, & medicamentũ protea à medico quæsivi & didici; Cùm autẽ leo statim ut medicamentũ diceret imperâsset; illa inquit, Si, lupo vivente excoriato, ipsius calidâ pellẽ indueris. Et lupo jacente vulpes ridens ait, Sic non oportet dominũ ad malevolentiã movere, sed benevolentiam.

Hæc fabula innuit, eum, qui quotidie machinatur, in scipsum laqueum vertere.

Mulier.

MUlier quædã virũ ebrium habebat: ipsum autẽ à morbo liberatura, tale quid cõmenta est: Aggravatũ enim ipsum ab ebrietate cùm observâsset, & mortui instar insensatũ, in humeros levatũ, in sepulcretũ allatũ deposuit, & adivit. Cùm autem ipsum jam sobriũ esse conjectata est profecta januã pulsavit sepulcreti. Ille autẽ cùm diceret, Quis est qui

pulsat januam? Uxor respondit, Mortuis cibaria ferens ego adsum. Et ille, non mihi comesse, sed bibere, ô optima, affer; tristem enim me reddis, cùm cibi, non potûs meministi. Hæc autem pectus plangendo, Hei mihi misera! inquit: Nam neque astu crosui. Tu enim, vir, non solum non emendatus es, sed pejor quoque te ipso evasisti: in habitum tibi deductus est morbus.

Fabula indicat, non oportere in malis actibus immorari: nam & nolentem quandoque hominem consuetudo invadit.

Cygnus.

VIr dives anserem simul & cygnum nutriebat, non ad eadem tamen; sed alterum cantus, alterum mensæ gratiâ. Cùm autem oporteret anserem pati ea, quorũ causâ nutriebatur nox erat, & discernere tẽpus non permisit utrumq; cygnus autẽ pro ansere abductus, cantat cantũ quendã mortis exordiũ; & cantu significat naturam, mortem verò effugit suavitate canendi.

Fabula indicat, sæpe musicem differre mortem.

Æthiops.

ÆThiopem quidam emit, talem ei colorẽ inesse ratus negligentiâ ejus qui priùs habuit: ac assumpto in domum, omnes ei adhibuit abstersiones, omnibus lavacris tentavit mundare: at colorem quidem transmutare non potuit, sed morbum dolor paravit.

Fabula indicat, manere natura ut à principio provenerunt.

Hirundo & Cornix.

HIrundo & cornix de pulchritudine contendebant. Respondens autem cornix ei dixit, Sed tua pulchritudo verno tempore floret, meum vero corpus etiam hyeme durat.

Fabula indicat, durationem corporis decore meliorem esse.

Butalis.

BUtalis à fenestra quadã pendebat: Vespertilio autem profectus rogavit causã, quare die sileret, nocte

caneret

caneret. Cùm autem ea non incaſſũ hoc facere dixiſſet, (nam die canendo olim capta fuit, & propterea ex illo prudens evaſit) veſpertilio ait, Sed non nunc te cavere oportet, cùm nulla utilitas, ſed antequam capereris.

Fabula ſignificat, in infortuniis inutilem eſſe pœnitentiam.

Cochleæ.

RVſtici filius aſſabat cochleas. Cùm autem audiret eas ſtridentes, ait, O peſſimæ animantes! domibus veſtris incenſis vos canitis.

Hæc Fabula indicat, omne intempeſtivè factum vituperabile.

Mulier & Ancilla.

MVlier vidua operoſa ancillas habens, has ſolebat noctu excitare ad opera, ad gallorum cantus. His verò aſſiduo defatigatis labore, viſum eſt oportere domeſticum occidere gallum, tanquam illum qui noctu excitaret herã. Evenit autem ipſis hoc facto ut in graviora inciderent mala: nam hera ignorans gallorum horam temporiùs eas excitabat.

Fabula indicat, pleriſque hominibus conſilia eſſe malorum cauſas.

Mulier venefica.

MVlier veneſica divinarum irarum propulſiones promittens, multa facere perſeverabat, & lucrũ inde faciebat. Quidam igitur accuſaverunt eam impietatis, & convicerunt, & damnatam duxerunt ad mortem. Videns autem quidam eam duci, ait, Tu quæ deorum iras avertere promittebas quomodo neque hominum conſilium mutare potuiſti?

Fabula innuit, multos magna promittentes, ne parva quidem facere poſſe.

Agricola.

AGricola quidam fodiendo aurum reperit: quotidie igitur terram, ut ab ea beneficio affectus, corona-

bat. Huic autem Fortuna adſtans inquit, Heus tu, cur terræ mea munera attribuis, quæ ego tibi dedi dictatura te? Nam ſi tempus immutetur, & in alias manus hoc tuum aurum eat, ſcio te tunc me Fortunam accuſaturum.

Fabula indicat, oportere benefactorem cognoſcere, atque huic gratiam referre.

Viatores.

Duo quidam unà iter faciebant: & cùm alter ſecurim reperiſſet, alter qui non invenit, admonebat ipſum nè diceret, Inveni, *ſed* Invenimus. *Paulo pòſt autem, cùm aggrederentur ipſos qui ſecurim perdiderant: qui eam habebat, perſequentibus illis, et qui unà iter faciebat, dixit,* Periimus. *Hic autem ait,* Perii *dic, non* Periimus: *etenim & tunc cùm ſecurim inveniſti,* Inveni *dixiſti non* Invenimus.

Fabula declarat, qui non fuere participes felicitatum, neque in calamitatibus firmos eſſe amicos.

Ranæ duæ.

Duæ ranæ vicinæ ſibi erant: paſcebantur autem, altera in profundo ſtagno, & procul a via; altera in via, parũ aquæ habens. Verùm cùm quæ in ſtagno alteram admoneret, ut ad ſe migraret, ut tutiore cibo frueretur; illa non paruit, dicens, firmiſſimè ſe teneri hujuſce loci conſuetudine; quouſque obtigit, currum prætereuntem ipſum confringere.

Fabula ſignificat, homines quoque prava aggredientes citius mori, quàm mutentur in melius.

Apiarius.

In mellariũ ingreſſu quidã abſente domino, favum abſtulit. Hic autẽ reverſus ut alveolos vidit inanes, ſtans, quod in his erat perſcrutabatur. Apes autẽ à paſtu redeuntes, ut deprehẽderunt ipſũ, acu-is percutiebant, peſſimeq; tractabant. Hic autem ad eas, O peſſimæ animantes!

animantes! furatum veſtros favos illæſum dimiſiſtis; me verò ſatagentem veſtrî percutitis.

Fabula declarat, ſic homines quoſdam ob ignorantiam ab inimicis non cavere, amicos autem ut inſidiatores repellere.

Alcedo.

ALcedo avis eſt ſolitaria, ſemper in mari vitam degens: hanc dicitur hominum venationes cavente in ſcopulis maritimis nidificare. Caterùm aliquando paritura, nidum fecit. Egreſſa autem eâ ad pabulum, accidit, mare à vehementi concitatum vento, elevari ſupra nidum, atque hoc ſubmerſo, pullos perdi. Hæc autem reverſa, re cognitâ ait, Me miſeram, quæ terram ut inſidiatricem cavens, ad hoc confugi, quod mihi longe eſt infidius!

Fabula declarat, homines etiam quoſdam ab inimicis cavendo, ignaros in multò graviores inimicos incidere.

Piſcator.

PIſcator in fluvio quodam piſcabatur. Extenſis autem retibus, & fluxu comprehenſo, utrinque funi alligato lapide aquam verberabat, ut piſces fugientes incantè in retia inciderent. Cùm quidam autem ex iis qui circa locum habitabant, id facere videret, increpabat quod fluvium turbaret, & claram aquam non ſineret bibere. Et is reſpondit, Sed niſi ſic fluvius perturbetur, me oportebit eſurientem mori.

Fabula declarat, civitatum etiam rectores tunc maximè operari, cùm patrias in ſeditionem induxerint.

Simius & Delphis.

MOris cùm eſſet navigantibus, Melitenſes catulos & ſimios adducere in ſolamen navigationis, quidã habebat ſecũ ſimiũ. Cùm autem perveniſſent ad Sunium Atticæ promontorium, tempeſtatem vehementem fieri contigit. Navi autem eversâ & omnibus natantibus

tantibus, natabat & ſimius. Delphis quiſpiam ipſum conſpicatus, & hominem eſſe ratus, digreſſus levabat, ad terram perferens. Vt verò in Piræo fuit Athenienſium navali, rogavit ſimium, an genere eſſet Athenienſis? Cùm autem hic diceret, & claris ibi eſſe parentibus: rogavit, an & Piræum ſcirei? Ratus autem ſimius de homine eum dicere, ait, Et valde amicum eſſe ei, & familiarem. At Delphis tanto mendacio indignatus, ſubmergens ipſum occidit.

Fabula in viros qui veritatem ignorantes, exiſtimant ſe decipere.

Muſcæ.

IVvencula quadam melle effuſo, muſcæ advolantes comedebant: impliti autem earum pedibus, evolare non poterant. Cùm autem ſuffocarentur, dicebant, Miſeri nos, quia ob modicum cibum perimus!

Fabula ſignificat, multis gulam multorum malorum eſſe cauſam.

Mercurius & Statuarius.

MErcurius ſcire volens, quanti apud homines eſſet, venit in ſtatuarii domum, transformatus in hominem: & viſâ ſtatuâ Iovis, rogabat, quanti quis ipſam emere poſſet. Hic autem cum dixiſſet, Drachmâ; riſit. Et quanti Iunonis? ait. Cùm dixiſſet, Pluris; viſâ & ſuâ ipſius ſtatuâ, acopinatus (cùm nunciusſit deorum, & lucroſus) maximam de ſe apud homines haberi rationem, rogavit de ſe. Statuarius verò ait, Si hæſce emeris, & hanc additamentum dabo.

Fabula in virum glorioſum, qui nullius apud alios eſt pretii.

Mercurius & Tireſias.

MErcurius, volens Tireſiæ vaticiniũ an verũ eſſet cognoſcere, furatus ipſius boves ex rure, venit ad ipſũ in urbẽ ſimilis factus homini, & ad ipſũ diverſit. Boum autẽ amiſſione renunciatâ Tireſiæ, ille aſſumpto

Mercurio exivit, augurium aliquod de fure conſ-
aturus. Et hic jubet dicere ſib quamnam avem vi-
it. Mercurius autem primo vidiſſe aquilam à
ſtris ad dextram volantem, dixit. Hic non adſe id
cùm dixiſſet; ſecundò cornicem ſuper arbore qua-
ſedentem vidit, & modò ſuo vitu aſſicientem, modò
terram declinatam, vaticinatur. Et is, re cognitâ,
, Sed hæc cornix erat per cœlum & terram, ſi tu
lis, meas me receptarum boves.

Hoc ſermone uti quiſpiam poterit adverſus virum furacem.

Canes.

HAbens quidam duos canes, alterum venari do-
cuit, alterum domum ſervare. Cæterùm ſi quan-
venaticus caperet aliquid, qui domũ cuſtodiebat,
rticeps ſuâ cum eo erat cœna. Ægrè ferente autem
natico, & illi objiciente, quòd ipſe quotidie labora-
t, ille nihil faciens ſuis nutriretur laboribus; re-
ndens ipſe ait, Non me ſed herum reprehende, qui
n laborare me docuit, ſed labores alienos comeſſe.

Fabula indicat, adoleſcentes qui nihil ſciunt, haud eſſe reprehenden-
, cùm eos parentes ſi educaverunt.

Maritus & Vxor.

HAbens quidam uxorem quæ domeſticis omnibus
inimica erat, voluit ſcire an etiam erga paternos
meſticos ità afficeretur. Quapropter cum rationabili
ttextu ad ſuum patrem ipſam miſit. Paucis verò pòſt
iebus eâ reversâ, rogavit quomodo adverſus illos
abuiſſet. Hæc verò cùm dixiſſet, Bubulci & paſtores
e ſuſpectabant; ad eam ait, Sed ô uxor, ſi eos odiſti
ui manè greges agunt, ſerò autem redeunt; quid
erare oportet eos, quibuſcum toto converſaris die?

Fabula indicat, ſic ſæpe ex parvis magna, & ex manifeſtis incerta
gnoſci.

Hœdus

Hœdus & Lupus.

HOedus derelictus à grege, persequente lupo, conversus ad eum dixit, O lupe, quoniam credo meum cibum futurum, nè injucundè moriar, cane tibiâ primùm ut saltem. Lupo autem canente tibiâ, atque hœdo saltante, canes cùm audivissent, lupum persecuti sunt. Hic conversus, hœdo inquit, Meritò hæc mihi fiunt: oportebat enim me, cornuus cùm sim, tibicicem non agere.

Fabula significat, qui ea, quibus naturâ apti sunt, negligunt, quæ verò aliorum sunt, exercere conantur, in infortunia incidere.

Cancer & Vulpes.

CAncer è mari cùm ascendisset, in loco quodam pascebatur. Vulpes esuriens ut vidit, accessit ac eum rapuit. Ille devorandus ait, Sed ego condigna patior, qui, marinus cùm sim, terrestris esse volui.

Fabula significat, homines etiam, qui propriis derelictis exercitiis, & quæ nihil conveniunt aggrediuntur, meritò infortunatos esse.

Citharœdus.

CItharœdus rudis in domo calce incrustatâ familiariter, ut solebat, canens, contrà resonante in se voce existimabatur valde canorus esse: verum elatus super hoc, cogitavit & theatro sese committere oportere. Profectus verò ad se ostendendũ, cùm male admodũ caneret, lapidibus ipsũ explosũ abegerunt.

Fabula significat, ex rhetoribus quosdam, qui in scholis videntur esse aliqui, cùm ad res publicas se conferunt, nullius pretii esse.

Fures.

FUres in domum quandam ingressi, nihil invenerunt nisi gallum; atque hoc capto abierunt. Hic ab eis occidendus rogabat, ut se dimitterent, dicens utilem esse hominibus, noctu eos ad opera excitando. Hi autẽ dixe-

runt, Sed propter hoc tantò magis occidêris: illos enim excitando, furari nos non sinis.

Fabula indicat, ea maximè pravis esse adversa, quæ bonis sunt beneficio.

Cornix & Corvus.

COrnix corvo invidens, quòd is per auguria hominibus vaticinaretur, ob idq; crederetur uti futura prædicens, conspicata viatores quosdam prætereuntes, ivit super arborem quandã, stansq; valde crocitavit. Illis autẽ ad vocem conversis, & admiratis, recognitâ, quidam inquit, Abeamus hens vos: cornix enim est quæ crocitavit, & augurium non habet.

Fabula indicat, eodem modo, & homines præstantioribus certantes, præterquam quòd non ad æqua perveniunt, risu quoque dignos esse.

Cornix & Canis.

COrnix Minervæ sacrificans, canem invitavit ad epulas. Ille autẽ ad eam dixit, Quid frustrà sacrificia absumis? Dea enim adeò te odit, ut ex peculiaribus quoq; tibi auguriis fidem sustulerit. Cui cornix, Ob id magis ei sacrifico, ut reconcilietur mihi.

Fabula significat, plerosque ob lucrem non vereri inimicos beneficiis prosequi.

Corvus & Serpens.

COrvus cibi indigens, ut serpentem in aprico quodam loco dormientem vidit, hunc devolando rapuit. Hic cùm se vertisset, atque momordisset ipsum, corvus moriturus dixit, Me misérum, qui tale reperi lucrum, quo etiam pereo!

Fabula in virum qui ob thesaurorum inventionem de salute periclitatur.

Monedula ac Columba.

MOnedula, in columbario quodam columbis vîs bene nutritis, dealbavit sese, ivitq; ut & ipsa

columbis

eodem cibo impertiretur. Hæ verò, donec tacebat, ra
eam esse columbam, admiserunt: sed cùm aliquan
oblita, vocem emisisset, tunc ejus cognitâ naturâ, ex
pulerunt percutiendo: eáque privata eo cibo rediit a
monedulas rursum: & illæ, ob colorem cùm ipsum no
nosceret, à suo cibo abegerunt, ut duorum appete
neutro petiretur.

Fabula, indicat, oportere & nos nostris contentos esse; considerare
avaritiam, præterquam quòd nihil juvet, auferre sæpe & quæ adi
bona.

Monedula.

MOnedulam cùm quis cepisset, & pedem alligâsse
filo, suo tradidit filio. Hic non ferendo victum
inter homines, ubi parumper libertate nacta est, fugi
in suum nidum se contulit. Circumvolato verò ra
mis vinculo evolare haud valens, cùm moritura esset
secum loquebatur, Me miseram, quæ apud homine
non ferendo servitutem incolumi meâ me vitâ privavi

Fabula indicat, nonnunquam quosdam, cùm se à mediocribus illude
periculo liberare, in majora incidere.

Mercurius.

IUpiter Mercurio jussit ut artificibus omnibus men
dacii medicamentum misceret: hic e tribus & a
mensuram facto, ex æquo singulis miscet. Cùm veri
solo relicto sutore, multum superesset medicamen
totum acceptum mortario ei miscuit: atque hinc omnig
artifices omnes mentiri, maximè verò omnium sutores

Fabula in mendaces artifices.

Iupiter.

IUpiter formatis hominibus, omnes illis affectus indi
dit, soli indere pudorem oblitus est. Qua propter nu
habens undenam ipsum introduceret, per turbam ingre
eum jussit. Hic verò primùm indigne ferens, contradice
bat: vehementiùs, verò eo instante, ait, Sed ego sanè hi
ingre

ingredior pactis, ſi amor non ingrediatur; ſin ingrediatur, ipſe exibo quamprimum. Ex hoc ſanè evenit, omnia ſcorta inverecunda eſſe.

Fabula ſignificat, captos amore inverecundos eſſe.

Iupiter.

IUpiter nuptias celebrans, omnia animalia accipiebat: ſolà verò teſtudine tardè profectâ, admirans cauſam tarditatis, rogavit eam quamobrem ipſa ad cœnam non acceſſerat. Cùm hæc dixiſſet, Domus chara, domus optima; iratus ipſi, damnavit ut domum baiulans circumferret.

Fabula ſignificat, pleroſque homines eligere, parcè potiùs apud ſe vivere, quàm apud alios lautè.

Lupus & Ovis.

LUpus à canibus morſus, & malè affectus, abjectus jacebat. Cibi verò indigens, viſâ ove, rogabat ut potum ex præterfluente flumine ſibi adferret: ſi enim tu mihi, inquit, dederis potum, ego cibum mihi ipſi inveniam. Illa, re cognitâ, ait, Sed ſi ego potum tibi do, tu & cibo me uterus.

Fabula quadrat in virum maleficum, per ſimulationem inſidiantem.

Lepores.

LEpores olim belligerantes cum aquilis, invocârunt in auxilium vulpes. Hæ autem dixerunt, Vobis auxiliaremur, niſi ſciremus qui vos ſitis, & cùm quibus præliemini.

Fabula ſignificat, eos, qui cum præſtantioribus certant, ſuam ſalutem contemnere.

Formica.

QUæ nunc formica, homo olim fuit: hic agricultura aſſiduè incumbens, non erat propriis laboribus contentus, ſed & vicinorũ fructus ſurripiebat. Iupiter autem indignatus hujus avaritiâ, tranſmutavit eum in

hoc

hoc animal, quæ formica appellatur. Verum cùm mutâſſet formam, non & affectum mutavit: nam uſque nunc arva circumeundo, aliorum labores ſurripit, & ſibi recondit.

Fabula indicat, naturâ pravos etſi maximè ſpeciem tranſmutaverint, mores non mutare.

Veſpertilio & Muſtela.

VEſpertilio in terram cùm cecidiſſet, à muſtela captus eſt, & cum occidendus eſſet, pro ſalute rogabat. Hâc verò dicente, non poſſe ipſam dimittere, quòd naturâ volucribus omnibus inimica foret; ait, non avem, ſed murẽ eſſe; & ſic dimiſſus eſt. Deinde autem cùm iterũ cecidiſſet, & ab alia muſtela captus eſſet, nè voraretur orabat. Hac autem dicente, cunctis ſe inimicam eſſe muribus, hic, Non mus ſed veſpertilio ſum, dicebat; & rurſus dimiſſus eſt: atque ità evênit, bis mutato nomine, ſalutem conſecutum fuiſſe.

Fabula indicat, neque nos in eiſdem ſemper eſſe oportere; conſiderantes eos qui ad tempus mutantur, plerunque pericula effugere.

Viatores.

VIatores ſecundum littus quoddam iter facientes, iverunt in ſpeculum quandam, & ibi conſpicati ſarmenta procul natantia, navem eſſe magnam exiſtimârunt: quamobrem expectaverunt, tanquam appulſuram ea eſſet. Cùm verò à vento lata ſarmenta propiùs forent, non navem amplius, ſed ſcapham videre videbantur. Advectis autem illis, cùm ſarmenta eſſe vidiſſent, inter ſe dixerunt, Ut nos igitur fruſtrà quod nihil eſt expectabamus!

Fabula indicat, nonnullos homines, qui ex improviſo terribiles eſſe videntur, cùm periculum fecerit is, nullius eſſe pretii.

Aſinus ſylveſtris.

ASinus ſylveſtris, aſino viſo domeſtico in loco quodã aprico; profectus ad ipſum, beatũ decebat, & corpo-

ris

poris habitudine & cibi perceptione. Deinde autem cum vidiſſet eum ferentem onera, & agaſonem retro ſequentem & baculis ipſum percutientem, ait, Aſt ego non amplius beatum te exiſtimabo: video enim non ſine magnis malis habere te felicitatem.

Fabula indicat, non eſſe æmulanda lucra, in quibus inſunt pericula & miſeriæ.

Aſini.

ASini olim, propterea quòd aſſiduè onera ferrent, & fatigarentur, legatos miſerunt ad Iovem, ſolutionem laborum petentes. Hic autem oſtendere ipſis volens id non poſſe fieri, ait, Tunc eos liberatum iri laboribus, cum mingendo fluvium fecerint. At illi cum verum dicere exiſtimantes, ex illo & nunc uſq; ubi aliorum urinâ viderint aſinorũ illic & circũſtando mingunt.

Fabula indicat, unicuique quod fatale eſt incurabile eſſe.

Aſinus & Vulpes.

ASinus indutus pelle leonis vagabatur, reliqua bruta perterrendo. Caterùm viſa vulpe, tentavit & hanc perterrefacere. Hæc autem (caſu enim ipſius vocem audiverat) ad ipſum ait, Compertum habeo, quòd & ego timuiſſem, niſi rudentem audiviſſem.

Fabula ſignificat, nonnullos indoctos, qui iis qui extra ſunt, aliqui eſſe videntur, ex ſua lingua citatè redargui.

Aſinus & Ranæ.

ASinus ligna ferens, pertranſibat paludem quandam; Lapſus autem ut decidit, nec ſurgere poſſet, lamentabatur ac ſuſpirabat. Ranæ autem quæ erant in palude, auditis ſuſpiriis, Heus tu, dixerunt; quid faceres, ſi tanto hic tempore, quanto nos, fuiſſes, cum, quia paululum cecidiſti, ſic lamenteris?

Hoc ſermone uti quiſquam poterit in virum ſegnem, qui ob minimos quoſque labores triſtatur, cum ipſe majoribus facile reſiſtat.

Asinus & Corvus.

ASinus ulcerato dorso in prato quodam pascebatur. Corvo autem insidente sibi, & ulcus percutiente, asinus rudebat ac saltabat. Sed agasone procul stante, ac ridente, lupus præteriens ipsum vidit, & dixit, Miseri nos, quos si tantum viderit, persequitur; huic autem & arridet.

Fabula declarat, maleficos homines, si tantùm appareant, dignosci.

Asinus & Vulpes.

ASinus & vulpes, initâ inter se societate, exiverunt ad venationem. Leo verò cùm occurrisset ipsis, vulpes imminens periculum videns, profecta ad leonem tradituram ei asinum pollicita est, si sibi impunitatem promiserit. Qui cùm dimissuram eam dixisset, illa, adducto asino, in casses quosdam ut incideret fecit. Sed leo videns illum fugere minimè posse, primùm vulpem comprehendit, deinde sic ad asinum versus est.

Fabula indicat, eos qui locis insidiantur, & seipsos nectere perdere.

Gallina & Hirundo.

GAllina serpentis ovis inventis, diligenter calefacta excludit. Hirundo autem cùm eam vidisset, ait: O demens, quid hæc nutris, quæ cum excreverint à te primo injuriam auspicabuntur?

Fabula significat, implacabilem esse pravitatem, nec afficiatur maximis beneficiis.

Camelus.

CUm primùm visus est camelus, homines perterriti & magnitudinem admirati, fugiebant. Ubi verò procedente tempore cognoverunt ipsius mansuetudinem, confisi sunt eò usque ut ad eum accederent. At intellecto paulò post, bellua non inesse bilem, eò contemptiùs vivere, ut fræna ei imponerent, & pueris agendum traderent.

Fabula indicat, terribiles res consuetudine contemptibiles fieri.

Serpens

Serpens

SErpens à multis hominibus pessundatus, Jovem postulavit. Iupiter autem ad eum dixit, Si qui prior conculcavit pupugisses, nequaquam id facere secundus aggressus fuisset.

Fabula significat, eos qui prius invadentibus resistunt, aliis formidolosos fieri.

Columba.

COlumba siti correpta, ut vidit quodam in loco poculum aquæ depictum, verum rata, atque multo elata impetu, inscia in tabulam offendit, usquè adeò ut pennis ipsius perfractis in terram decideret, atque à quodam occurrentium caperetur.

Fabula indicat, nonnullos homines ob vehementes alacritates inconsulto res aggredientes injicere sese in perniciem.

Columba & Cornix.

COlumba in columbario quodam nutrita, fœcunditate superbiebat. Cornix verò eâ auditâ, ait, Heus tu, desine hâc re gloriari: nam quò plures paris, eò plus mœroris accumulas.

Fabula significat, ex famulis quoque eos esse infelicissimos, qui in servitute multos filios procreant.

Dives.

DIves duas habens filias, alterâ mortuâ præficas conduxit. Cùm verò altera filia dixisset, Ut nos miseræ! ipsæ, ad quas pertinet luctus, lamentari nescimus: hæ verò, quibus non est necessarium, vehementer plangunt: Mater ait, Ne mirare filia, si hæ ità lamententur: nam nummorum gratia id agunt.

Fabula indicat, nonnullos homines ob avaritiam non vereri alienis calamitatibus quæstum facere.

Pastor.

PAstor, actis in quercetum quoddam ovibus strata sub quercu veste, ascendit, & frustum decutiebat. Oves

verò inter edendum glandes, neſcia, & veſtes unà devorarunt. At cum paſtor deſcendiſſet, & quod erat actum vidit; O peſſima, ait, animalia! vos cæteris vellera ac veſtes præbetis; à me verò, qui vos nutrio, & veſtem ſurripitis.

Fabula indicat, pleroſque homines ob dementiam, eos qui nihil ad ſe attinent, beneficio afficere, in domeſticos mala operari.

Bubulcus.

BUbulcus armentum taurorum paſcens, amiſit vitulum; luſtrando omnem ſolitudinem, indagando moram traxit. Ubi invenire nihil potuit, precatus eſt Iovem, ſi furem qui vitulum cepit, oſtenderet, hœdum in ſacrificium oblaturum. Caterùm proficiſcens in quercetum quoddam, invenit à leone devorari vitulum. Trepidus igitur & perterrefactus, elevatis manibus ſuis, in cœlum, ait, O domine Iupiter, promiſeram tibi hœdũ me daturum eſſe, ſi furem invenirem; nunc taurum tibi recipio ſacrificaturum, ſi hujus manus effugero.

Fabula in homines infortunatos, qui dum quæ prius amiſerunt, precantur ut inveniant: cum invenerint, quærunt effugere.

Aquila.

SUper petra aquila ſedebat leporem raptura: hanc autem quidam percuſſit ſagitta, quæ intra ipſam ingreſſa eſt, ſed crena cum pennis ante oculos ſtabat: quam cum vidiſſet, Et hoc mihi, ait, altera mœſtitia, quod propriis pennis inteream.

Fabula ſignificat, durum eſſe, cùm quis à ſuis pericula patiatur.

Vermis & Vulpes

QUi ſub cœno celabatur vermis, ſuper terram egreſſus, dicebat omnibus animalibus, Medicum ſum medicaminum doctus, qualis eſt Paeon deorum medicus. Et quomodo, ait vulpes, alios curans, teipſum claudum non curas?

Fabula indicat, niſi præſto experientia fuerit, omne verbum inane eſſe.

Gallus

Gallina auripera.

GAllinam quis habens ova aurea parientem, ratus intra ipſam auri maſſam ineſſe, occiſam, aliis gallinis ſimilem reperit. Hic multum ſperans ſe inventurum divitiarum, etiam exiguis illis privatus eſt.

Fabula indicat, oportere contentum eſſe præſentibus, & fugere inexpelibilitatem.

Lupus & Vitula.

LUpus eſuriens circumibat quærendo cibum. Profectus autem ad locum quendam, audivit lugentem puerulum, eiq; dicentem anum, Deſine plorare: ſin minus, hâc horâ tradam te lupo. Ratus igitur lupus ſeriò loqui aniculam, expectabat ad multam horam; ſed cum adveniſſet veſpera, audit rurſus anum blandientem puerulo, ac dicentem, Si venerit lupus huc, interficiemus eum, fili. His auditis, lupus eundo dicebat, In hoc tugurio aliud dicunt, aliud faciunt.

Fabula quadrat in homines, quorum facta verbis non reſpondent.

De Culice & Leone.

CUlex ad leonẽ accedens, ait, Neq; timeo te, neq; fortior me es. Minus mihi adeſſe virium ideo exiſtimas, quòd laceris unguibus, & dentibus mordeas? hoc & fœmina cum viro pugnans facit. Ego verò longè ſum te fortior. Si verò vis, veniamus ad pugnam. Et cùm tuba cecinisſet, culex inhæſit mordens circa nares ipſius leves genas. Leo autem propriis unguibus dilaniavit ſeipſum, donec indignatus eſt; culex autem, victo leone, cum ſonuiſſet tuba, & epinicia cecinisſet, evolavit. Aranea verò vinculo implicitus, cũ devoraretur, lamentabatur, quòd cũ maximis pugnans, à vili animali aranea occideretur.

Fabula quadrat in eos, qui proſternunt magnos, & a parvis proſternuntur.

FINIS.

Sales, sive Facetiæ multùm jucundæ, selectæ ex libello *Poggii* Florentini, Oratoris eloquentissimi.

De Pigritia Adolescentis.

1 *BOnatius adolescens facetus è familia Galiscorum, dum essemus Constantiæ, admodum tardè surgebat è lecto. Cum socii eam tarditatem culparent, quidve tam diu in lecto ageret, percontarentur; subridens respondit, Litigantes discepantesque ausculto. Adsunt enim manè mihi è vestigio, cùm expergiscor, duæ habitu muliebri; Sollicitudo videlicet & Pigritia. Quarum altera surgere hortatur, & aliquid operis facere, neque diem in lecto terere: altera, priorem increpans, quiescendum inquit, & propter frigoris vim in calore lecti permanendum, in ulgendumque corporis quieti, neq; sem per laboribus vacandum. Prior insuper rationes suas tuetur: ità ut cum diutius disputent atque altercentur, ego tamen æquus judex, in nullam partem declinans, audio disputantes, expectans quoad sint sententiâ concordes. Hoc fit ut surgam tardius, expectans litigii finem.*

De Gallo & Vulpe.

2 *ESuriens quondam vulpes, ad decipiendas gallinas, quæ gallo duce arborem excelsiorem, quò sibi aditus non erat, ascenderant, ad gallum blandè accessit: quem comiter cùm salutasset, Quid in excelso agis? inquit. Nunquid non audisti nova hæc recentia tam salutaria nobis? Nequaquam cum gallus respondisset; Atqui prænuntia huc accessi, ait, ad communicandam tecum alacritatem. Animalium omnium concilium celebratum est, in quo pacem perpetuam omnium inter se firmârunt, ità ut omni sublato timore, nulli ab altero insidiæ aut injuriæ fieri ampliùs queant, sed pace & concordiâ omnes fruantur: licet abire unicuique, vel soli, quò velit securè. Descendito igitur, & hunc festum agamus diem. Agnitâ vulpis fallaciâ, gallus, Bonum, inquit, adfers nuncium, & mihi gratum: & collum altius protendens, prospecturéq; longius & admiranti similis, in pedes se erexit. Tum, Quidnam aspicis? vulpes*

pes cùm dixisset; Duos, inquit, magno cursu, ore patulo, adventantes canes. Tum tremebunda vulpes, Valeto, inquit: mihi fuga expedit antequam illi adveniant; & simul cœpit abire. Huic gallus, Quônam fugis, aut quid times? ait. Siquidem pace constitutâ nihil timendum. Dubito, inquit vulpes, an canes isti audierint decretum pacis.

Hoc facto dolo elusus est dolus.

De muliere obstinata, quæ Virum pediculosum vocavit. 3

Mulier quædam è natis admodum viro contraria, semper verbis ejus objurganti refragabatur, & stans in eo quod cœperat, ità ut superior esse vellet. Habitâ semel cum viro gravi altercatione, maritum pediculosum vocavit. Ille, ut verbum illud retractaret, uxorem verberibus contundebat, pugnis cædens ac calcibus. Quò magis cædebatur, eò plus illa pediculosum appellabat. Vir tandem verberando lassus, ut uxoris pertinaciam superaret, per funem in aquæ puteum demisit, fassuraturum se dicens, nisi verbis ejusmodi abstineret. Instantius perseverabat etiam in aqua ad mentum usque constituta, verbum illud continuans. Tum vir, nè amplius loqui posset, in puteum demersit, tentans si eam mortis periculo à verborum pertinacia posset avertere. At illa, loquendi facultate ademptâ, etiam dum suffocaretur, quod loqui nequibat, digitis exprimebat: nam manibus super caput erectis, atque unguibus utriusque pollicis conjunctis, saltem quo potuit gestu, vivo pediculos objiciebat. Unguibus enim eorum digitorum pediculi à fœminis occidi consueverant.

De eo qui uxorem in flumine periclitantem quærebat. 4

Alter uxorem quæ in flumine perierat quærens, adversus aquam proficiscitur. Tum quidam admiratus, cùm deorsum secundùm aquæ cursum illam quærendam admoneret; Neque aquam, hoc modo reperitur, inquit: Ità enim, dum vixit, difficilis ac morosa fuit, reliquamque moribus contraria, ut nunquam nisi contrario & adverso flumine, etiam post mortem, ambulet.

De Sacerdote qui Canículum sepelivit.

Erat sacerdos rusticanus in Thuscia admodum opulentus. Hic 5 canículum sibi charum, cùm mortuus esset, sepelivit in cœmeterio. Sensit hoc episcopus, & in ejus pecuniam animum intendens, sacerdotem, velut maximi criminis reum, ad se puniendum vocat. Sacerdos, qui animum episcopi satis noverat, quinquagin-

ta aureos secum deferens, ad episcopum devenit. Qui sepulturam canis graviter accusans, jussit ad carcerem sacerdotem duci. Hic vir sagax, O pater, inquit, si noscetes prudentiam caniculi, non mirareris si sepulturam inter homines meruit: fuit enim plusquam ingenio humano tum in vita, tum præcipuè in morte. Quidnam hoc est? ait episcopus. Testamentum, inquit sacerdos, in fine vitæ condens, sciensque egestatem tuam, tibi quinquaginta aureos ex testamento reliquit, quos mecum detuli. Tum episcopus testamentum & sepulturam comprobans, acceptâ pecuniâ, sacerdotem absolvit.

De Milite qui Vxorem habuit litigiosam.

6 HAbebat Florentinus, Eques admodum nobilis, uxorem litigiosam ac perversam, quæ quotidie ad religiosum confessorem, vel (ut aiunt) devotum suum querelas viri & vitia deferebat. Hic equitem reprehendebat objurgabatque. Aliquando verbis admonitus uxoris, & ut pacem inter eos poneret, rogavit virum ad confessionem peccatorum: quâ factâ, non dubitabat conventuram inter eos concordiam. Paruit eques. Et cùm Religiosus eum sua peccata explorare jussisset, Nequaquam est opus, inquit; quicquid enim unquam commisi, & multò plura etiam, ab uxore sæpius tibi recitata extiterunt.

Facetissimum de Sene quodam, qui Asinum portavit super se.

7 DIcebatur inter secretarios Pontificis, eos qui ad vulgi opinionem viverent, miserrimâ premi servitute; cum nequaquam possibile esset, cum diversa sentirent, placere omnibus, diversis diversa probantibus. Tum quidam ad eam sententiam fabulam retulit, quam nuper in Alemania scriptam factamque vidisset. Senem ait fuisse, qui cum adolescentulo filio, præcedente absque onere asello, quem venditurus erat, ad mercatum proficiscebatur. Prætereuntibus viam, quidam in agro opus facientes senem culpârunt, quòd asellum nihil ferentem neque pater, neque filius ascendisset, sed vacuum onere sinerent; cùm alter præ senectute, alter præ ætate tenera, vehiculo egeret. Tum senex, adolescentem asino imposuit, ipse pedibus iter faciens. Hoc alii conspicientes, culpârunt stultitiam senis, quod adolescente, qui validior erat, superasinum posito, ipse ætate confectus pedibus asellum sequeretur. Is mutato consilio, atque adolescente deposito, ipse asinum ascendit. Publium

lùm verò progressus, audivit alios se culpantes, quod parvulum filium, nullâ ratione ætatis habitâ, tanquam servum post se traheret, ipse asello (qui pater erat) insidens. His verbis permotus, filium secum asello super imposuit, hoc pacto iter sequens. Interrogatus autem ab aliis, an suus esset asellus; cum annuisset, castigatus est verbis, quòd ejus, tanquam alius, nullum curam haberet, minimè apti ad tantum onus, cùm satis unus ad ferendum esse debuisset. Hic homo perturbatus tot sententiis, cum neque vacuo asello, neq; ambobus, neque altero super imposito, absque calumnia progredi possit, tandem asellum pedibus junctis ligavit, atq; baculo suspensum, suo filiique collo super imposito, ad mercatum deferre cœpit. Omnibus propter novitatem spectaculi adrisum effusis, ac stultitiam amborum, maximè verò patris, increpantibus; indignatus ille, supra ripam fluminis consistens, ligatum asinum in flumen dejecit, atque ità amisso asino domum rediit. Ità bonus vir, dum omnibus placere cupit, nemini satisfaciens, asinum perdidit.

De Homine qui in somniis Aurum reperiebat.

8 Amicus quidam noster aurum a se repertum noctu per somnium referebat in cœtu. Tum quidam, Videne tibi accidat, ait, quod meo vicino, cui aurum in stercus cecidit. Cùm somnium narrari postceremus, Vicinus, inquit, noster somniavit, ductum se à dæmone in agrum ad aurum effodiendum: cùm multum reperisset, Non licet, inquit dæmon, nunc auferre, sed signa locum, ut cognosci à te solo queat. Cum alter, quo signaculo uteretur, peteret; Caca hic, inquit dæmon, nam hoc maximè modo nullus hic aurum esse suspicabitur, & tibi soli res nota erit. Annuit vir; & statim expergefactus, sensit in lecto ventrem admodum laxâsse. Inter fœtorem & stercus cùm surrexisset, domo exiturus capiti capitium ultimò imposuit, in quo catus eâ nocte stercus fecerat; iniquo fœtore permotus, inquinatum caput & cæsariem lavit. Ità aureum somnium in merdam rediit.

De derisione hominis Porcum occidere volentis.

9 Os erat in oppido quodam Piceni, ut qui hyeme porcum occidisset, vicinum ad cœnam invitaret. Quidam, quo pacto eam impetraturus esset, compatrem consulit; Dic (inquit ille) cras, procum tibi hac nocte furto oblatum. Et simul, nihil tale illo venire, quidam clàm porcum nocte furto surripuit. Mane cospiciens sibi procum ablatum, ad compatrem profectus, altâ voce querebatur,

procum

porcum ſibi furto ſurreptum. Tum alter, Rectè, compater mi ſapiù, inquit; ita enim te docui loquuturum. Cum ille ſæpius & per omnes deos juraret id verum eſſe, Bene agis reſpondebat, & ſecundum conſilium meum. Cum ille juramento iteraret: Hoc modo te loqui debere antea monui reſpondebat, & ſanum conſilium dedi tibi. Tandem elapſus abiit.

De Vulpe à ruſtico in palea abſcondita.

10 *Vulpes olim fugiens in venatione canes, divertit ad ruſticum, qui in area triticum terebat, rogans ut à canibus ſe tueretur: & ſimul pollicita eſt nunquam ſe ejus pullos gallinaceos læſuram. Annuit ruſticus conditioni, & ſumptis paleis furculâ vulpem texit. Advenit unus & item alter ex venatoribus vulpem quærens: rogabant autem ruſticum, nunquid vulpem fugientem vidiſſet, & iter ejus. Ille verbis vulpem per certam viam defugiſſe, vultu verò & oculis latêre ſub paleis innuebat. Illi potiùs ad verba quàm ad nutum reſpicientes, abierunt. Tum ruſticus detectâ vulpe, Serva, inquit, modo promiſſa: nam verbis meis evaſiſti, cum dicerem abiiſſe. At illa, quæ ſibi timens primam inter paleas ruſticum contemplabatur diligenter, Verba tua, inquit, bona fuêre, ſed actus ſatis mali.*

Dictum in eos, qui aliud verbis, aliud re agunt.

De Florentino qui Equum emeret.

4 *Notus mihi Florentinus, Romæ emturus neceſſariò equum, pactus eſt cum venditore qui 25 aureos, pretium carius equo, poſtulabat; ſe 15. daturum in præſentia, reliquorum verò ſe debitorem ejus eſſe velle annuit. Venditor poſtridie cum reſiduum poſceret, ſolutionem recuſans, Servabo conventa, emptor inquit: Pepigimus quidem ut debitor tuus ſim futurus; ſi autem tibi ſatisfecero, non ſum debitor tuus amplius futurus.*

De Ægyptio hortato ad fidem.

12 *Hortatus eſt Chriſtianus quendam infidelem Ægyptium, quocum ſibi diutina vitæ conſuetudo fuerat, cum is in Italiam veniſſet, ut ſemel intereſſet in Eccleſia dum miſſa ſolennis celebraretur. Aſſentitur ille, & miſſæ interfuit cum Chriſtianis. Rogatus deinde in cœtu, quid ſibi de ceremoniis & ſolemnitate officii videretur; reſpondit, Omniaritè ex ordine, præter unum ſibi videri: nullam enim charitatem in ea miſſa eſſe ſervatam; cum unus ſolus, reliquis eſuritibus, comediſſet ac bibiſſet, nullâ portione cibi ac potus reliquis impenſâ.*

Fa-

Facetum hominis dictum, Asinum erudire promittentis.

Tyrannus, ad exhauriendum bona subditi qui se multa facturum jactitabat, sub gravi pœna præcepit, ut asinum literas doceret. Ille impossibile ait fore, nisi multum temporis sibi in erudiendo asino concederetur. Petere quantum vellet jussus, decennium impetravit. Deridebatur ab omnibus, quoniam rem impossibilem susceperisset. Ille amicos consolatus, Nihil timeo, ait: nam interim aut ego moriar, aut asinus, aut dominus. Quibus verbis ostendit salutare esse, rem difficilem in longum protrahi atque differri. 13

De Sacerdote, Epiphania an vir esset vel fœmina, ignorante.

Socius quidam de festo Epiphaniæ narravit mihi stultitiam sacerdotis contribulis sui. Sacerdos fuit, inquit, qui populo nuntians Epiphaniæ celebritatem futuram, Cras, ait, summâ devotione veneremini Epiphaniam: maximum est enim & præcipuum festum. Nescio an vir fuerit vel fœmina: sed quisquis extiterit, à vobis est summo timore hic dies custodiendus. 14

De Cantilena Tabernario placita.

Viator quidam esuriens, cùm divertisset ad cauponulam, veratrem cibo potuq; implevit. Petenti pecuniam ait, nullos sibi esse nummos, sed cantivenis se satis esse facturum. Tabernarius, non cantu, sed pretio sibi opus esse, respondit. Cui alter, Si eam cantionem dicam quæ placeat tibi, num eâ pro pecunia contentus eris? Annuente caupone, cœpit viator canere; & an ea placeret, interrogavit. Cùm abnuisset caupo, unam & deinde alteram cecinit. Nullo cantu sibi satisfieri ille testatus est. Hîc viator, Dicam ergò nunc, inquit, eam quæ tibi sit placitura: & accepto marsupio, dissolventi similis, cœpit cantionem quâ viatores uti consueverunt, Metti mano alla borsa, & pagal'hoste: Hoc est, Mitte manum ad bursam, & satisfac hospiti. Hoc dicto, nunquid illa sibi placeret, rogat. Placet hæc, inquit hospes. Tum viator, Satisfactum est tibi ex pacto, ait, postquam hæc cantio placuit tibi. Itaque absque solutione discessit. 15

De Sancti Antonii Fratre, & Laico, & Lupo.

Religiosus ex his quæstuariis qui pro sancto Antonio eleemosynam petunt, agricolæ ad dandum sibi nescio quid frumenti persuasit eâ pollicitatione, ut asineret omnes res suas, & oves præsertim, per eum annum salvas & incolumes fore. Hujusmodi rusti- 16

cus

eus promissis fidens, cùm oves licentiùs vagari permisisset, lupus plures ex eis comèdit. Qua re indignatus villicus, cum alio anno quæstuarius pro frumento rediret, negavit se quidquam daturum, & simul quæstus est, inanes ejus fuisse pollicitationes. Sciscitanti causam fratri respondit villicus, à lupo oves suas raptas. A lupo? inquit alter. Ohe, mala est bestia, & absque fide. Cave tibi ab eo: non enim sanctum Antonium tantum, sed ipsum Christum, si posset, falleret.

Stulta est his fidere, quorum exercitium in fraudando consumitur.

Ridenda de paucitate amicorum Dei responsio.

37 *AD ægrum quendam, civem nostrum perfacetum, qui gravi morbo diutius torquebatur, accessit Religiosus, hortandi gratiâ. Cui quidem, inter cætera consolationis verba dixerat, Solere Deum, quos diligit, hoc pacto castigare, & incommodis afficere. Non mirum est, inquit ægrotus, si tam paucos amicos habet: habiturus, si ità tractaret eos, etiam pauciores.*

De Medico qui insanos curabat.

18 *PLures colloquebantur de supervacua cura (ne dicam stultitiam) eorum, qui canes & accipitres ad aucupium alunt. Tum Paulus Florentinus, Recte hos, inquit, risit stultus Mediolanensis. Cum narrari fabulam poscheremus, Fuit, inquit, olim civis Mediolani, dementium & insanorum medicus, qui ad se delatos infra certum tempus sanandos suscipiebat. Erat autem cura io hujusmodi: Habebat domi aream, & in ea lacunam aquæ fœtidæ atque obscœnæ, in qua nudos ad palum ligavit eos qui insani adducebantur; alios usque ad genua, alios inguinibus tenus, nonnullos profundius, pro insaniæ modo: ac eos tam diu aquâ atque inediâ macerabat, quoad viderentur sani. Allatus est inter cæteros quidam, quem usque ad femur in aquam posuit: qui post quindecim dies cœpit resipiscere, ac curatorem rogare, ut ex aqua reduceretur. Ille hominem exemit à cruciatu; eâ tamen conditione, nè aream egrederetur. Cum diebus aliquot paruisset, ut universam domum perambularet, at exteriorem januam non egrederetur, permisit: reliquis sociis, qui plures erant, in aqua relictis, paruit diligenter medici mandatis. Stans verò aliquando super ostium (neque enim egredi audebat, timore lacunæ) advenientem equestrem juvenem cum accipitre & duobus canibus, ex bis qui sagaces dicuntur, ad se vocavit, motus rei novitate: neque enim*

qui

que ante insaniam viderat, tenebat memoriâ. Cùm accessit juvenis, Heus tu, inquit ille, ausculta; oro, mihi paucis, si libet, respondе. Hoc quo veheris quid est? & quamobrem illud tenes? Equus, inquit; & aucupii gratiâ. Tum deinceps. Verùm hoc quod manu gestas quid vocatur? & in quare illo uteris? Accipiter, respondit; & aucupio aptus querquedularum & perdicum. Tum alter, Hi qui te comitantur qui sunt? age, & quid prosunt tibi? Canes ait, & aucupio accommodati ad investigandas aves. Hæ autem aves, quarum capiendarum causa tot res paras, cujus pretii sunt, si in unum coferas totius anni capturam? Parum quid nescio, cùm respondisset, & quod sex aureos non exederent; subdit homo. Quænam est equi, canumque, & accipitris impensa? Quinquaginta aureorum affirmavit. Tum admiratus stultitiam equestris juvenis; Heu, heu, inquit, abi hinc ocyus, oro, atque adeò avola, antequam medicus domum redeat: nam si te hic comperierit, veluti insanissimum omnium qui vivunt, in lucunam suam conjiciet curandum cum cæteris mente captis, atque ultra omnes, usque ad mentum in aquam summam collocabit.

Ostendit aucupii porrò studium summam esse dementiam, nisi aliquando, & ab opulentis exercitii gratiâ fiat.

Facetissimum consilium Minacii ad rusticum.

Rusticus cum castaneam arborem ad excutiendos fructus ascendisset, decidens ex ea, costam effregit pectoris. Hunc ad consulendum accessit Minacius quidam, homo persacetus: qui inter loquendum daturum se illi normam dixit, quâ servatâ, nunquam ex arbore caderet. Vellem hoc antea, inquit æger, consuluisses; attamen in futurum poterit prodesse. Tum Minacius, Fac semper, inquit, nè lis celerior in descensu quàm in ascensu; sed eâ quâ ascendis tarditate, descendas: hoc pacto nunquam præcipitem te agas. 109

Ejusdem Minacii lusoris responsio.

Idem Minacius, cùm aliquando nummos & vestes insuper ad taxillos lusisset (egens enim erat) stans ad ostiolum taberna cujusdam sedebat. Videns mœrentem flentémque amicus, Quidnam est tibi? inquit. Nihil, Minacius ait. Cur nam ergo, si nihil habes, ploras? Hoc solum quod nihil habeo inquit. Admiratus ille, Quare ergò, si nihil habes, ploras? ait, Ob hanc causam, respondit quoniam nihil est mihi. Alter nihil causæ cur ploraret intelligebat alter nihil sibi reliquum superesse à ludo videbat. 110

De Paupere Monoculo, qui frumentum empturus erat.

21 TEmpore quo Florentiæ ſumma aliquando erat annonæ caritas, acceſſit pauper luſcus ad fórum, quoſdam ſextarios frumenti (ut dicebat) empturus. Rogavit hunc in foro percontantem pretium quidam alter ſuperveniens, quanti ſextarius frumenti venderetur: Hominis oculo, inquit, conſtat: deſignans his verbis annonæ cavitatem. Hoc audiens ſciolus, qui aderat, puer, Cur tu ergò, ait, tam grandem ſaccum portaſti, cum non amplius quam unum ſextarium poſſis emere?

Fabula Mancini.

22 MAncinus vir ruſticus, oppidanus meus, frumento ad Figignum caſtrum aſellis vehendo exercebatur, quos ille complures ad vecturam ſumebat. Cùm ille ſemel à mercatu rediens, feſſus è via, aſcendiſſet aſinum quendam præſtantiorem, computatis in vira aſinis præibat, domo appropinquans; eóque quo vehebatur minimè annumerato, viſum eſt ei unum deeſſe. Turbatus igitur, ac reliquis aſinis uxori quos reſtitueret commendatis, conſeſtim eo aſino quo ſvehebatur ad mercatum ſeptem millibus paſſuum retrocedit; quærenſq; à ſingulis obviis, an aſinum quempiam amiſſum reperiſſent; cùm omnes negarent, domum noctu, mœrens, & dolens jacturam aſini, redit. Tandem etiam ab uxore admonitus, cùm deſcendiſſet, illum, quem tanto ſtudio & dolore quæſierat, aſinum eſſe cognovit.

De illo qui aratrum ſuper humerum portavit.

23 ALter Pierus nomine, admodum incultus, cùm uſq; ad meridiem arâſſet ſeſſis bobus, & ipſe labore fatigatus, rediturus in oppidum, aratrum ſuper aſellum alligat: deinde aſellum, præmiſſis bobus, aſcendit. Qui cùm nimio onere gravatus ſub pondere deficeret, ſenſit tandem Pierus aſellum ire non poſſe. Tum deſcendens, atque aratrum ſuper humerũ ponens, rurſus aſellum aſcendit, inquiens, Nunc rectè ambulare potes: non enim tu, ſed ego aratrum fero.

FINIS.

s erat.

e caritas,
menti (ut
a pretium
nderetur:
onæ cari.
ergò, ait,
num sex-

Figignum
plures ad
ius è via,
via asinis
annume-
inis uxori
ebatur ad
à singulis
nes nega-
, rediit.
um, quem

r.

meridiem
us in op-
præmissis
re defice-
scendens,
,inquiens,
fero.